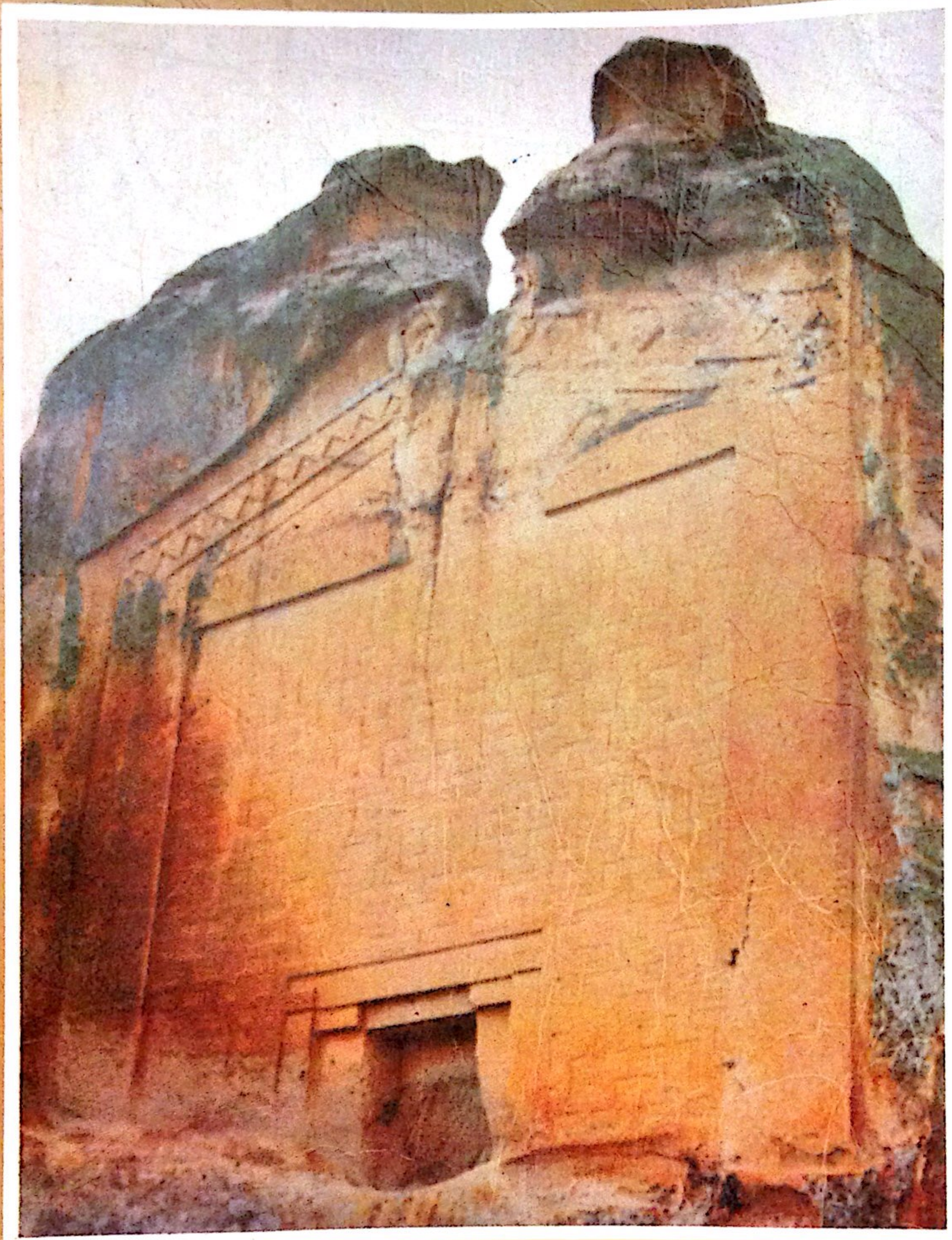

ÇİFTELER

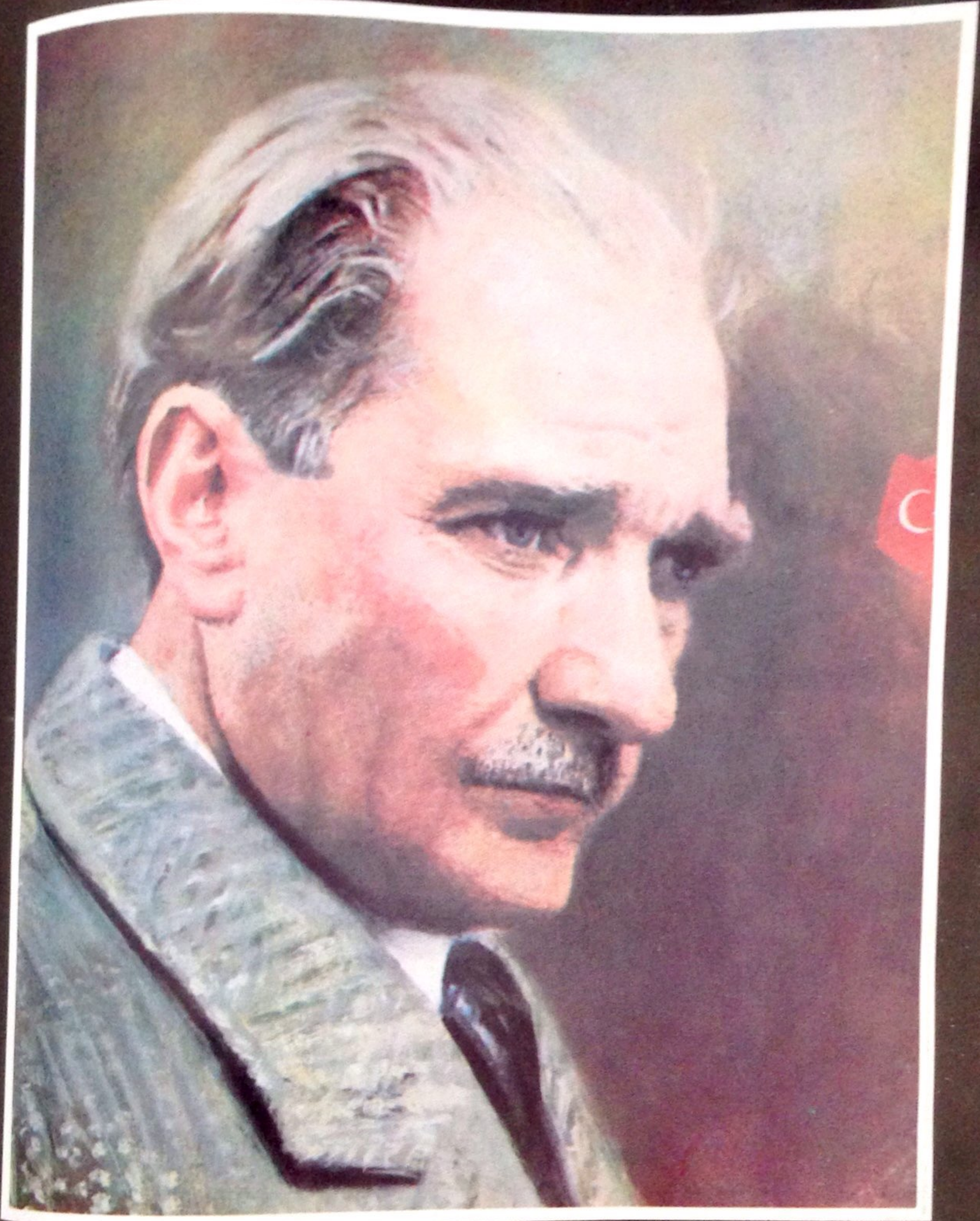
ÇİFTELER

BU KİTAP ÇİFTELER KAYMAKAMLIĞI HİZMET BİRLİĞİ YAYINIDIR.

1990

TASARIM	:	HAZIRLAMA KOMİTESİ
GRAFİKLER	:	NEJAT İŞCAN
FOTOĞRAFLAR	:	NEJAT İŞCAN
ÇİFTELER AMBLEMİ	:	OĞUZ DEMİR
DİZGİ	:	REPRO DUYGU 229 95 13 ANKARA
BASKI	:	HORA OFSET 229 47 51 ANKARA
İSTEME ADRESİ	:	ÇİFTELER KAYMAKAMLIĞI HİZMET BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI **ÇİFTELER/ESKİŞEHİR**

"Kültür; okumak, anlamak, görebilmek, görebildiğinden mana çıkarmak, ders almak, düşünmek, zekâyı terbiye etmektir."

K. Atatürk

SUNUŞ

Geçmişte küçük bir köy iken, bugün 15.000'e yakın nüfusu ile gelişen, değişen ve modernleşen Çifteler ilçesinde çalışmakla iftihar ediyorum.

İlçemiz Çifteler, çok eski tarihlerde Sakarya Nehri'nin doğuş yeri olan geniş, düzlük ve verimli topraklar üzerinde kurulmuştur. 32 köyü, bir kasabası ile 1018 km^2'lik yüzölçüme sahiptir. Tarım arazisinin çokluğu ile İç Anadolu'nun önemli bir tahıl ambarıdır. Yıllık 170 bin ton civarındaki pancar üretimi sayesinde ülkemiz ekonomisinde büyük yeri vardır.

"SAKARYABAŞI" mesire yeri, "YAZILIKAYA" Midas şehri anıtı ve Han kasabası tarihi eserleri ile ilimizin ve bölgemizin en önemli turizm merkezi olan ilçemizin tanıtılmasına önem vermekteyiz. Bu kitap ile Çiftelerimizin bilinen ve bilinmeyen yönlerini araştırdık, her yönü ile ilçemizi tanıtacak bir eser hazırladık. Geçmişine sahip olamayan milletler geleceğe nasıl güvenle bakamazsa; bizler de geçmişimizi koruyarak, kaybolmaya yüz tutan değerlerimizi bu kitapla sayın halkımızın gözleri önüne sermeğe çalıştık.

"ÇİFTELER" isimli kitabımızın bu hale getirilmesinde emeği geçenlerle beraber, Hazırlama Komitesi başkan ve üyelerine teşekkür ederim. Bizleri bu çalışmalara teşvik eden Sayın Valimiz Bahaeddin GÜNEY'e şükranlarımı sunarım.

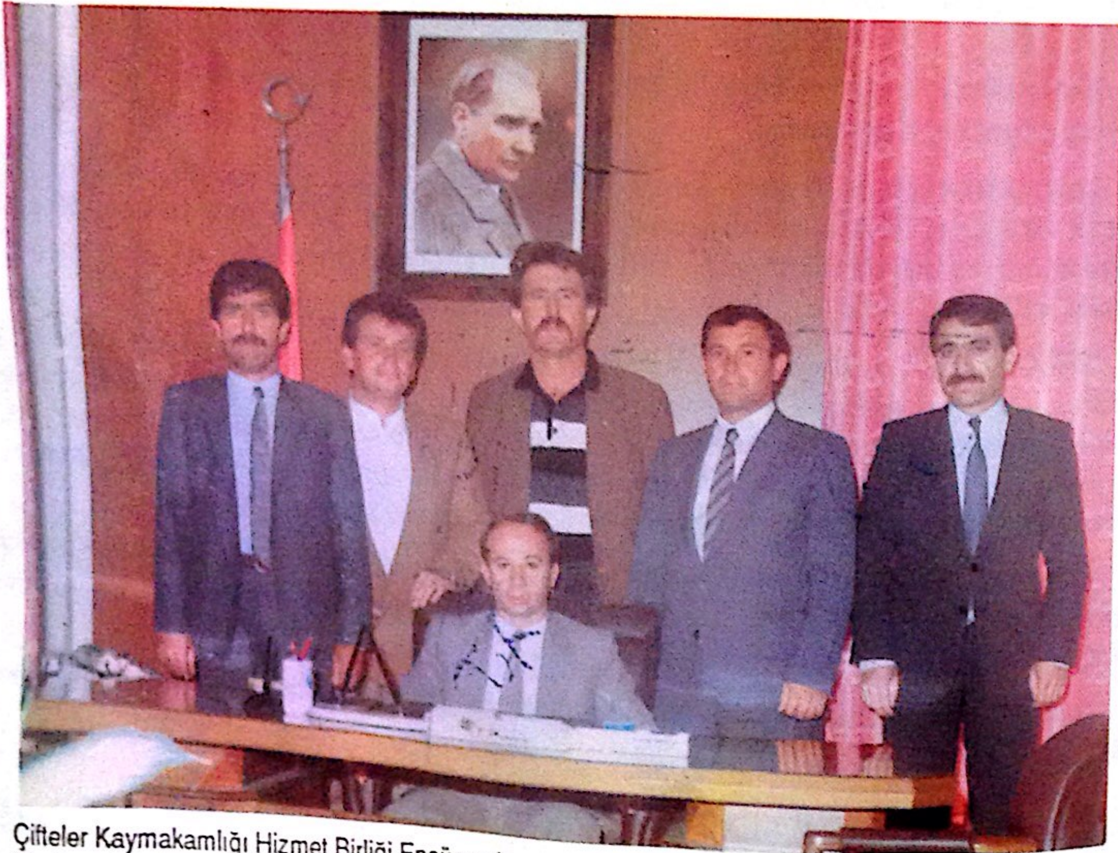
Çalışkan, devletine bağlı, misafirperver Çifteler halkı her türlü hizmete layıktır. İçte ve dışta bulunan Aziz Çiftelerli hemşehrilerime saygılar sunuyorum.

Bekir Şahin TÜTÜNCÜ

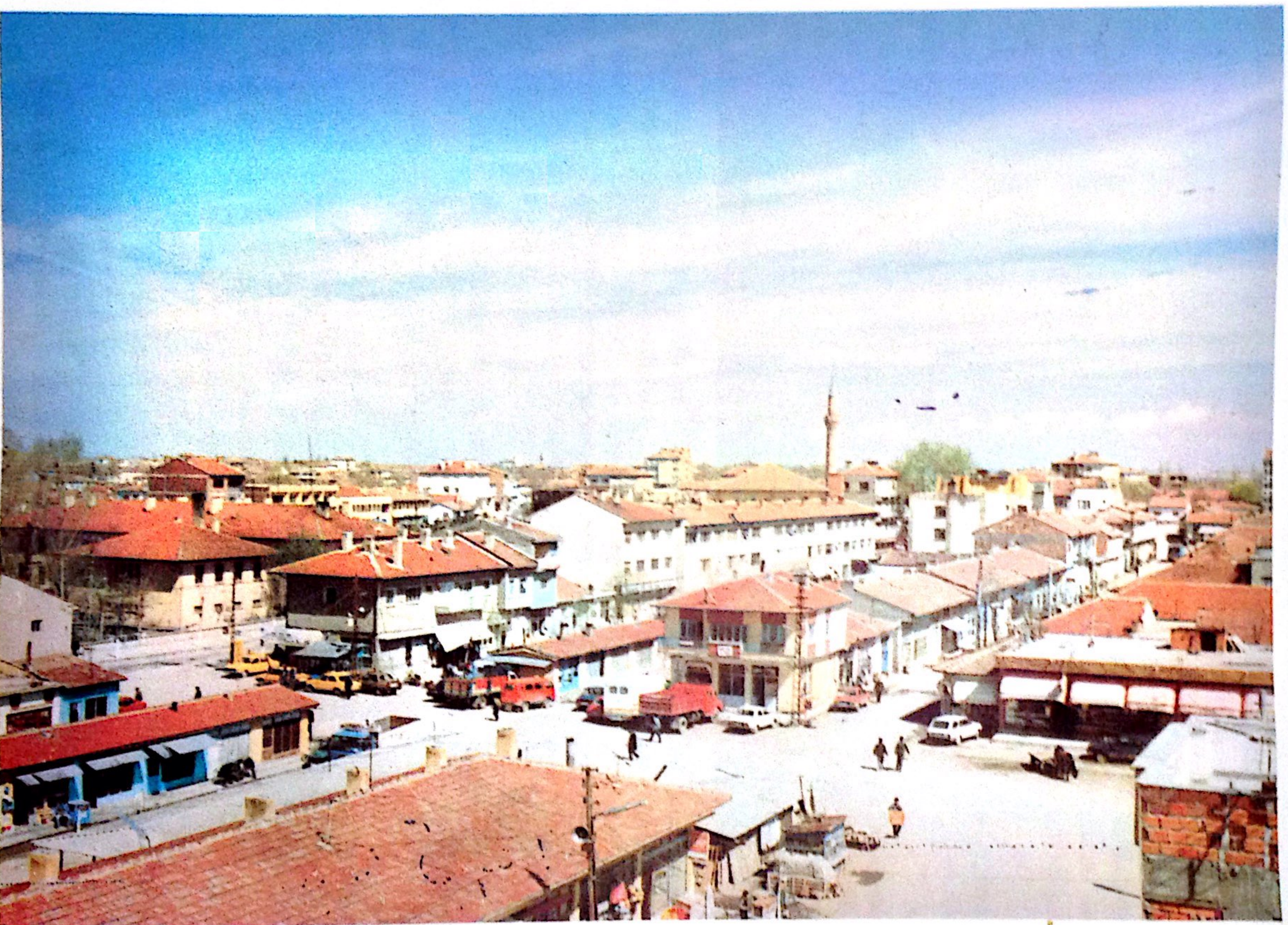
Çifteler Kaymakamı

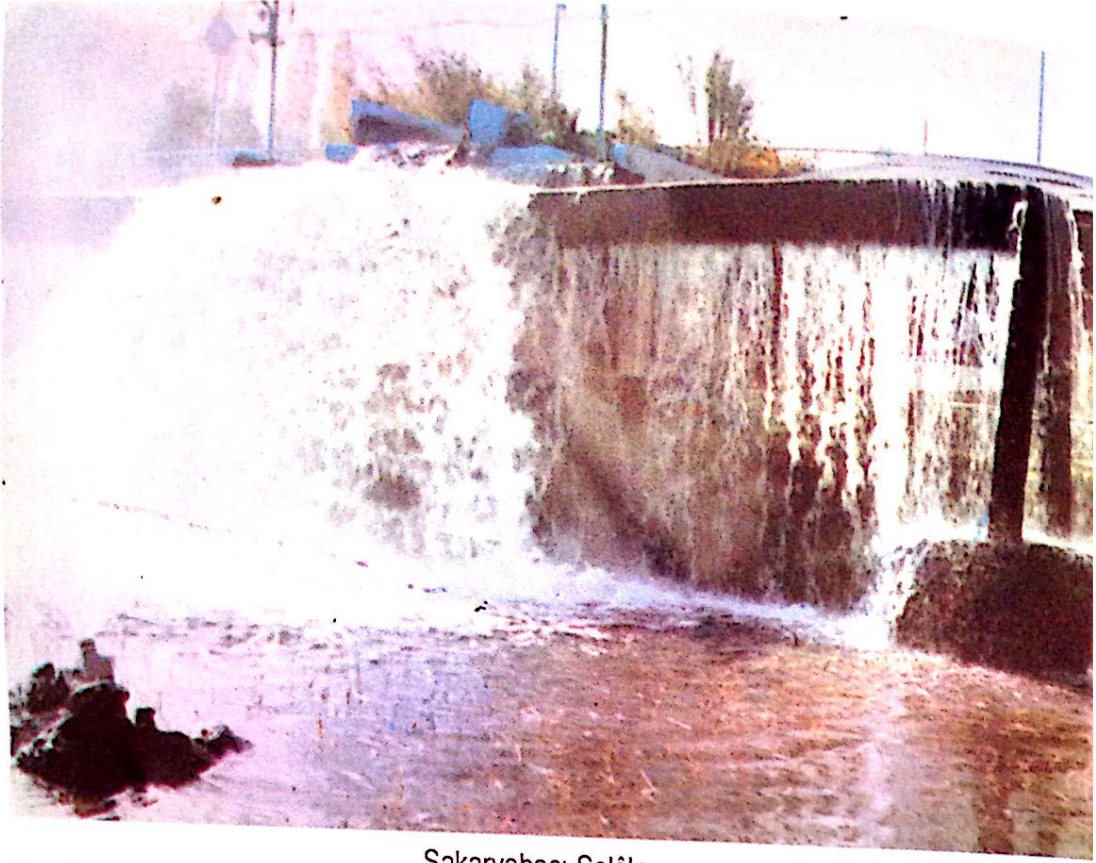
Kaymakam B. Şahin Tütüncü ile Birlikte Hazırlama Komitesi:
Soldan Sağa: Başkan: Tacettin Camcı, Üyeler: Hikmet Cömert, Mehmet Ali Erkut, Mazhar Ertuğrul Arıel, Ferhan İğneli, Abdülkadir İşlek, Leyda Cansu.

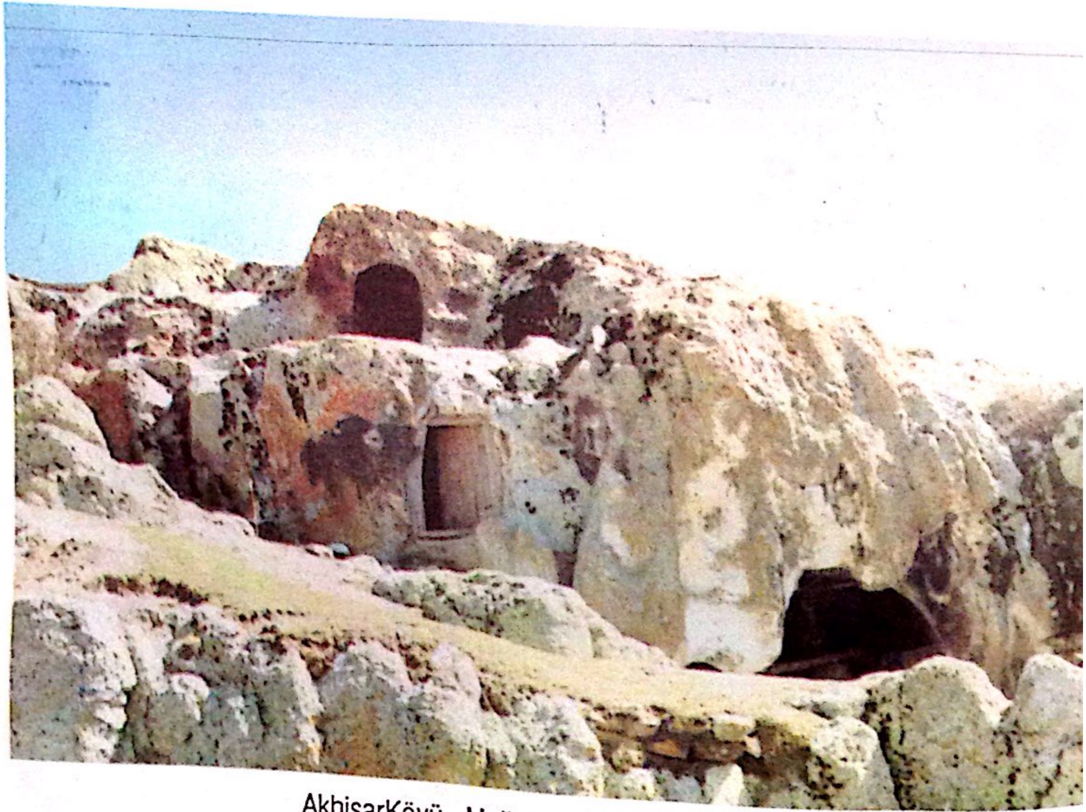
Çifteler Kaymakamlığı Hizmet Birliği Encümeni:
Başkan: B.Şahin Tütüncü, Üyeler (Soldan sağa): A.İhsan Yılmaz, Bünyamin Özel, Ayhan Özübek, Özcan Yatay, Sayman Özcan Gürbüz.

Çifteler'in Genel Görünüşü

Sakaryabaşı Şelâle

AkhisarKöyü - Mağaralar ve Kaya Mezarları

ÇİFTELER'İN TARİHÇESİ

İlçemizi tanıtmayı amaçlayan bu kitapta şüphesiz önemli bölümlerden birini "Tarihçe" oluşturmaktadır. Bu bölümü okuyanlar belki daha detaylı bilgiler bulmayı isteyebilirler. Verdiğimiz bu bilgilerde bazı eksiklikler olabilir, fakat şu husus unutulmamalıdır ki, bu bir tarih kitabı değildir. Bütün gayret ve araştırmalarımıza rağmen, mevcut eksiklikleri tamamlamayı ve bölgenin tarihi yönden çok eskiye dayalı bir kitabı doyurabilecek şekildeki zenginliğini araştırmayı, bu konudaki daha tecrübeli ve yetkili kişilere bırakıyoruz.

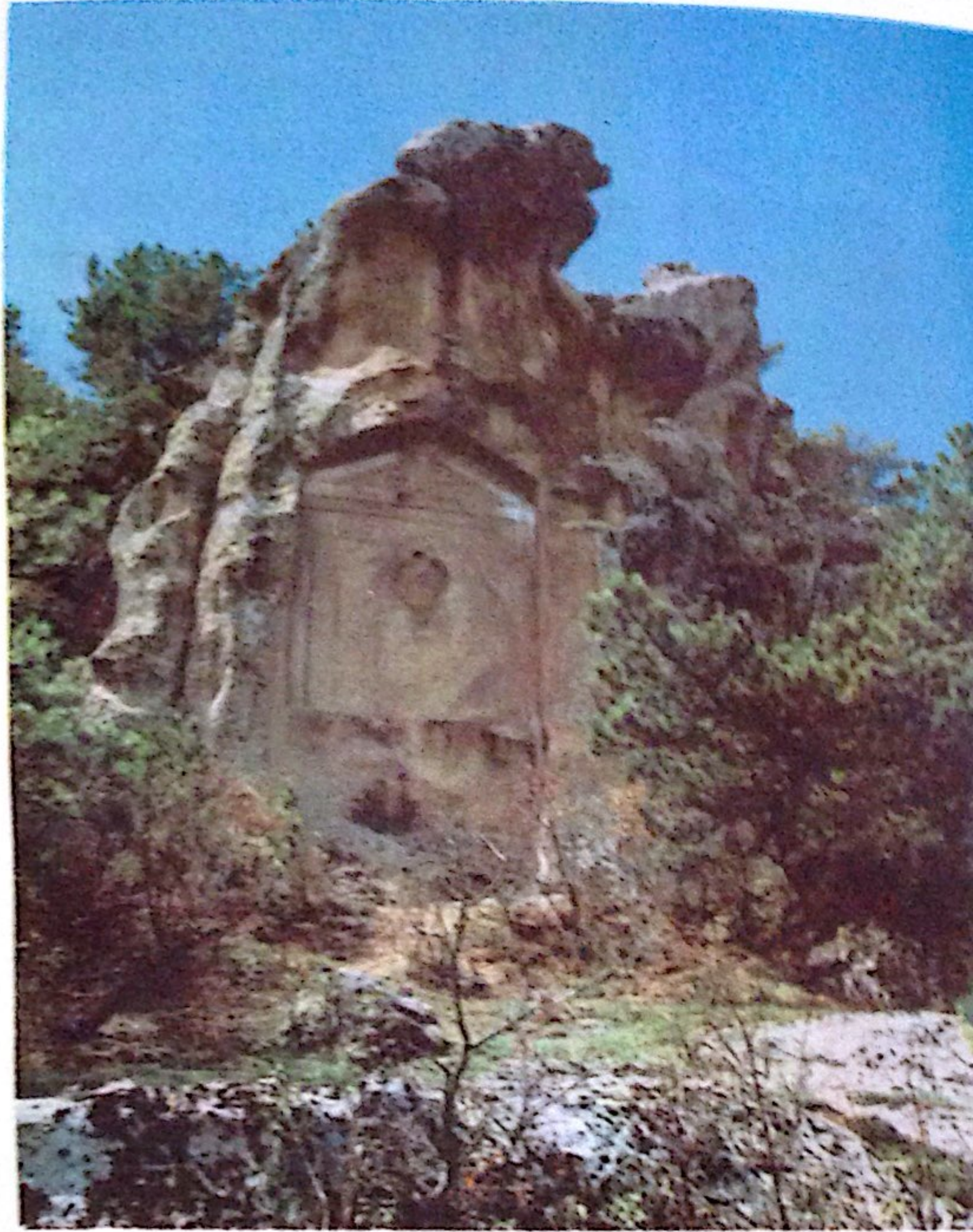
Araştırmamızı yaparken, ilçemiz tarihini, sınırları içerisindeki diğer önemli tarihî merkezlerden ayrı tutmadık. Hatta zaman zaman komşu il ve ilçe tarihleri ile bir bütün olarak araştırıp, ele almayı uygun gördük.

Başbakanlık Arşivi hariç, diğer kütüphane, vakıf ve elde bulunan belgeleri inceledik. Yakın tarihi için yaşlı kişilerin bilgilerine başvurduk. Kesin belgelere dayanmayan bilgi ve rivayetlere yer vermemeye bilhassa özen gösterdik. Bu araştırmalarımız sonucunda bölgemizde; gerekli araştırmaların, arkeolojik kazıların yeterince yapılmamış olduğunu, tarihî kalıntıların bilinçsiz bir şekilde yağma edildiğini ve bunun devam ettiğini üzülerek gördük.

Çifteler adının nereden geldiğini ve ne zamandan beri kullanılmakta olduğunu bilmiyoruz. IV. Murad Dönemine ait belgelerde, (1622-1640) "Çifteli" ve "Çifterlû", bazılarında "Çifterli" olarak geçen bu isimlerin, sonra halk arasında "ÇİFTELER" olarak kullanılmaya başlandığı ve Osmanlı Devleti son dönem kayıtlarında bu şekilde geçtiği bilinmektedir. "Çİftören", "Çifterler", "Çifteevler" gibi söylentiye dayanan; fakat kaynaklarda rastlanmayan bazı isimler de söylenmektedir.

Çifteler'in bu günkü merkezinde yerleşmenin ne zaman olduğu konusunda da kesin bir bilgi yoktur. İlçe merkezinde mevcut tarihî kalıntıların pek eski olmadığı göz önünde tutalacak olursa; bu yerleşimin bölgenin elverişli tarım alanlarında, Osmanlı toprak sistemi gereğince yaygın olduğu, mevcut mezarlardan anlaşılabilir. Ayrıca bölgede daha eski bir yerleşimin bugünkü Dağılgan "Sangarias" bölgesinde mevcut olduğu iddiasını, orada bulunan ve "Aslan Paşa Mezarı" olarak adlandırılan büyük bir mezar da doğrulamaktadır.

Bu açıklamalardan sonra bölgemiz tarihini dönem dönem ele alıyoruz.

Yazılıkaya Arezastis Anıtı

a- Hitit, Frig ve Lidya Dönemi:

Bölgemiz tarihini, bazı tarihçilerin çok eski dönemlere dayandırma eğilimleri var ise de, henüz gerekli kazı ve araştırmaların yapılmamış olması bakımından, şu anda toprak üstünde mevcut kalıntılardan, ilk yerleşmelerin Hititler (Etiler) dönemine ait olduğunu kesin olarak söyleyebiliriz. Asıl merkezleri Kızılırmak nehrinin kavisi (Hattuşaş-Boğazköy) olan Hititler, Anadolu'nun hemen tamamına sahip olurlarken, arazi yapısı elverişli, nehir ve kaynaklar bakımından zengin olan ilçemiz topraklarında da önemli yerleşimler meydana getirmişlerdir. Bunu Arslanlı köyde bulunmuş 12 aslan heykeli, Erten ve Yazılıkaya'da mevcut bazı kalıntılarda kesin olarak görmek mümkündür. Bazı höyüklerde yapılacak olan kazı ve araştırmalar, Hititlerin bölgemizdeki varlığını daha açık bir şekilde ortaya çıkaracaktır.

Arslanlı Köyünde Bir Arslan Heykeli

M.Ö. 1200 yıllarında Balkanlar üzerinden gelen Frigler, bilhassa bölgemizdeki Hitit egemenliğine son verirler. Friglerin hakimiyeti daha ziyade Orta Anadolu'da, başkentleri de

Polatlı yakınlarındaki Gordium (Gordion) olduğu için bölgemizdeki etkileri daha kuvvetli ve belirgin olmuştur. Ünlü Yunan Tarihçisi Heredot'un Tarihinde, bağlarından ve üzümünden övgü ile bahsettiği ve "Yeşil Vadi" diye tanıttığı bölge Frigler dönemindeki ilçemiz topraklarıdır. İlimiz Eskişehir'in ilk çağdaki adı Dorylaeum da, burayı ele geçiren Frig Kralı Eritriyalı Doryleos'tan gelmektedir. Friglerin kurduğu Galatya (Ankara), Gordium (Gordion), Pessinus (Ballıhisar), Dorylaeum (Eskişehir) ve Yazılıkaya (Midas Şehri) en önemli yerleşim merkezleridir. Bunlardan Yazılıkaya'nın ilçemiz toprakları içinde oluşu ilçemizin tarihi önemini arttırmaktadır. Bu önemli merkez, Frig Tarihi'ni inceleyen ve araştıran bir çok tarihçi, araştırmacı ve arkeologun ilgisini çekmiş; en önemli kazıyı Fransız Arkeolojisi adına A. Gabriel yapmıştır. Bu araştırmalar, M.Ö.VII. Yüzyıl sonrası bazı saldırılara uğrayarak doğu topraklarını kaybeden Friglerin, M.Ö.VI. Yüzyıl başlarında bölgemizde ikinci altın devrini yaşadığını ortaya koymuştur. Daha ziyade kaya kabartma ve yazıcılığına önem veren Friglerin yazısı henüz okunamamış olup, Yazılıkaya'daki Anıt'ın, Kral Midas'ın mezarı ve Tanrıça Cybele (Sibel)in tanıtıldığı hücreden meydana geldiği, okunan bazı kelimelerden çıkarılmıştır. Önemli ve farklı özellik gösteren bu yapının tarihi, birçok Kral Midas'ın olması sebebiyle tam olarak tesbit edilememiştir. Bölgede bulunan diğer Frig eserlerinin bol ve çeşitli örneklerini Ankara ve İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nde görmek mümkündür.

Friglerin egemenliğine son verenler, nereden geldikleri kesin olarak bilinmeyen Kimmerlerdir. Frig eserlerine de zarar veren Kimmerler bu bölgede kalmayıp, Karadeniz kıyılarına yerleşince bölgemizin önemi bir dönem azalır. Fakat Friglerin egemenliğinde yaşamakta olan ve merkezleri Sard (Manisa civarı) olan Lidyalılar, Şahin Krallar Döneminde kuvvetlenmişler ve Kızılırmak nehrine kadar hakimiyetlerini genişletmişlerdir. Lidyalıların bölgemizdeki hakimiyeti yerleşmekten ziyade ticaret amacıyla olmuştur. Friglerin tarıma önem verdikleri gibi Lidyalıların da ticarete önem verdiklerini ve bunun sonucunda çok zengin olduklarını biliyoruz. Esas yerleşim merkezlerinin uzaklığı sebebiyle ilçemizde Lidya Dönemi kalıntıları yoktur; fakat ticaret amacıyla yaptıkları "Kral Yolu"nun en önemli bölümü Sard'dan - Gordium'a kadar gelir. Bu yolun uzantısı Asur merkezi Ninova'ya kadar, Batıdan Doğuya devam ederken ilçemiz topraklarından, Ortaköy, Kadıkuyusu, Yazalıkaya, Han çizgisini takip ederek geçer. Tarihte önemini çok yakın zamana kadar koruyan bu yol ile bölgemiz tekrar canlılık kazanır. Bizans döneminden itibaren Anadolu'yu gezmiş, araştırmış ve adlarına kaynaklarda çok sık rastlanan seyyahlar genellikle bu yolu takip etmişlerdir.

Han Erten Yazılı ve Figürlü Mermer Taş.

b- Roma ve Bizans Dönemi:

Son Şahin Kral Krezüs döneminde, ticaret sayesinde Lidya ülkesinin çok zenginlediği ama gerekli askerî tedbirlerin alınmadığı görülür. Gerek Anadolu, gerekse Lidya'nın bu zenginliği o sırada İran'da kuvvetlenmiş Pers Devleti'nin dikkatini çeker. İran merkez olmak üzere, kısa süren geniş bir imparatorluk kuran Persler, Lidyalıları yenerek bölgemize de sahip olurlar. (M.Ö. 546) Perslerin bölgemize bir uygarlık izi görülmediği gibi, yapılan savaşlar sırasında bazı tahriplerin olduğu bilinmektedir.

M.Ö. 334 yılına kadar devam eden bölgemizdeki Pers egemenliği, Makedonya Kralı Büyük İskender'in Anadolu'ya geçmesi ile son bulur. Yapılan üç savaşta da Persler yenilmişler ve Pers İmparatorluğu yıkılarak, toprakları Büyük İskender'in kurduğu Hellenizm İmparatorluğu'na dahil olmuştur. Anadolu'ya giren Büyük İskender'in Gordium'a (Bir rivayete göre Kördüğüm) geldiği ve bölgemizden geçtiği bilinmektedir. Böylece bölgemiz, önce Hellenizm İmparatorluğu, daha sonra da Büyük İskender'in ölümü ile, bir kolu olan Asya ve Anadolu topraklarına sahip Selevkilerin yönetimi altına girer. Hellenizm döneminde, Doğu ve Batı uygarlıklarının karışımı ile oluşan yeni uygarlığın kalıntılarına bölgemizde pek rastlanmaz.

Bilindiği gibi, daha sonra bütün Hellenizm İmparatorluğu toprakları, Roma İmparatorluğu'nun eline geçmiştir. (M.Ö.II.Yüzyıl) Romalılar Anadolu'da teşkilât ve yapılaşmaya büyük önem verirler. Fakat bu daha ziyade Ege ve Akdeniz kıyılarında kendini göstermiştir. M.S. 395 yılında Roma İmparatorluğu'nun ikiye bölünmesi ile, İstanbul merkez olmak üzere oluşan Doğu Roma İmparatorluğu (Bizans) tüm Anadolu'nun hakimi olmuştur. M.S. 395-1075 yılları arasında yaklaşık yedi yüz yıl devam edecek olan Anadolu'-

Seydisuyu Kenarında Yazılı Mermer Taş

daki Bizans hakimiyeti başlamış olur. Balkanlarda bir çok önemli düşmanla karşı karşıya bulunan Bizans'ın, daha ziyade Anadolu'ya önem verdiği görülür. Böylece bölgemiz de önem kazanmış, ayrıca Kral Yolu'ndan başka, İstanbul'dan Konya ve Kayseri'ye, oradan Irak ve Suriye'ye giden Kuzey - Güney ticaret ve sefer yolunun da bölgemizden geçmesi ile bu önem daha da artmıştır. Bu dönemler Hıristiyanlığın Anadolu'da hızla yayıldığı ve örgütlendiği dönemlerdir. İşte bu iki önemli sebep dolayısiyle bölgemizde bazı yerleşim merkezleri önem kazanır, yenileri kurulur. Konak yerleri, kiliseler, köprü, manastır ve anıt niteliğinde eserler yapılır. Bugün, bölgemizde bulunan

Han Kasabası Yer Altı Şehri

birçok tarihi eserin Bizans dönemine ait olduğunu görüyoruz. Başta Han kasabası olmak üzere, Yazılıkaya, Çukurca, Aksihar, Erten, Kadıkuyusu, Ortaköy, Eminekin v.b. yerlerdeki günümüze kadar ayakta kalabilmiş bu eserlerden başka; yıkılmış, taşınmış ve izleri görülen bir çok eserin, yazılı bir çok taşın, mezarlıkların, kırılmış sütunların varlığı, bölgemizdeki Bizans yerleşiminin önemini açıkca göstermektedir.

Bölgemizin, Bizans dönemine ait en önemli ve belirgin özelliği ise, yapılan çok önemli mücadelelere sahne olmasıdır. VIII. yüzyılda Emevilerin müslümanlığı yaymak ve hakimiyet amacı ile Bizans'ın elindeki Anadolu'yu almak için yaptığı mücadeleler bölgemizde meydana gelmiştir. Seyyid Battal Gazi'nin bu bölgede şehit düşmesi ve türbesinin komşu ilçe Seyitgazi'de bulunuşu bunun en kuvvetli delilidir.

c- Selçuklu ve Osmanlı Dönemi:

Orta-Asya'dan gelerek 1071'de Malazgirt ile Anadolu kapılarını açan Türkler, Bizans'ın zayıflamasından da faydalanarak Anadolu'yu ele geçirirlerken, 1073-1074 yıllarında, Süleyman Şah komutasındaki Türk orduları Bizansla mücadelelerini önemli ölçüde yine bölgemizde yapmışlardır. Fakat Selçukluların bölgemizdeki hakimiyeti fazla uzun sürmemiş, Hıristiyan âleminin Bizans tarafından ayağa kaldırılması ile 1096 yılından itibaren başlayan Haçlı Seferleri'nin Anadolu üzerinden yapılanlarında, Anadolu Selçuklu Sultanları I.Kılıç Aslan, I. Mesud ve II. Kılıç Aslan Haçlı ordularına karşı, en önemli mücadelelerini yine bölgemizde vermişlerdir. Böylece topraklarımız Türk, Bizans ve Haçlı ordularının geçiş ve savaş yeri olmuştur.

Ortaköy Kalıntıları

I. Haçlı Seferi sırasında Selçukluların,Bizans'la yaptığı anlaşma sonucunda merkezlerini İznik'ten Konya'ya taşımaları ile bölgemizin tekrar Bizans'ın eline geçtiğini görmekteyiz. I.Mesud Eskişehir ve civarını tekrar Selçuklu topraklarına katar. Sultan I.Mesud, II. Haçlı ordusunu bu bölgede yener. 1175'te Bizans İmparatoru Manuel Komnenos,Eskişehir bölgesini tekrar ele geçirir;fakat II. Kılıç Aslan bu bölgeyi Bizans'tan geri alır. Böylece bölgemiz bazen Selçuklular, bazen Bizans arasında el değiştiren bir sınır bölgesi olma özelliği gösterir. Anadolu'nun batı taraflarında bu mücadeleler devam ederken, doğudan gelen bir başka önemli tehlike de Moğollar olmuş ve Selçuklu Devleti'nin zayıflaması, Orta ve Doğu Anadolu'nun Moğol yönetimi altına girmesi ile önemli değişiklikler meydana gelmiştir. İşte bu değişikliklerden biri de, Kayı Boyu'nun yeni bir devletin temellerini atmasıdır.

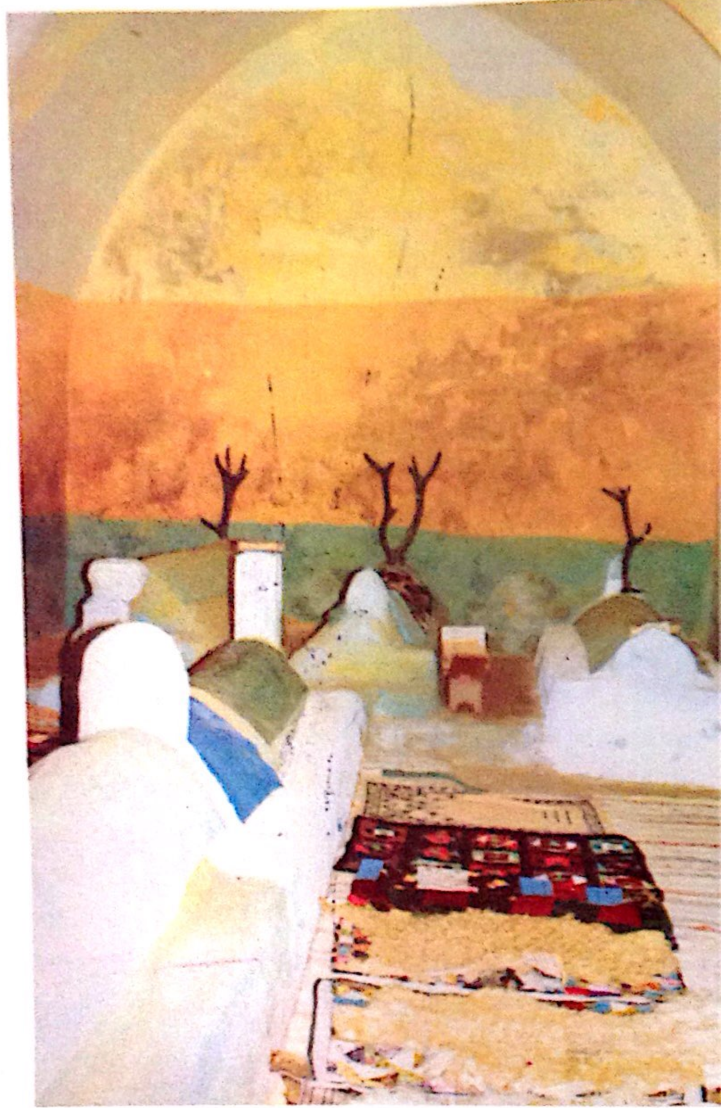
Bölgemiz tarihinde Osmanlı Dönemine gelince; öncelikle bu önemli tarihin oluşmasına kısaca göz atmak gerekir. Bilindiği gibi Osmanlı Devleti'ni kuranlar Kayı Boyu'dur. Kesin olmamakla beraber, Malazgirt'le Anadolu'ya girmiş olan Oğuzların Kayı Boyu, bir müddet Doğu Anadolu'da kalmış, daha sonra I. Alaeddin Keykubat tarafından Ankara yakınlarında Karacadağ bölgesine yerleştirilmişlerdir. Kayı Boyu burada kalmayarak daha batıya hareket edip bir uç bölgesi olan Söğüt ve Domaniç'e yerleşmiştir. Görüldüğü gibi altıyüz yıldan fazla yaşamış ve dünyanın en büyük devletlerinden biri olan Osmanlı Devleti'nin kurulduğu yer, ilçemize çok yakındır. Ertuğrul Bey'in yerine geçen Osman Bey zamanında, ilçemiz toprakları yönetiminin Osmanlı Devleti'ne geçtiğini görmekteyiz.

İlçemiz topraklarının, Osman Bey'in Amcası Dünday Bey vakfına ait topraklar arasında

yer aldığı söylenmektedir. Osmanlı Devleti zamanında ilçe topraklarında ilk yerleşmelerin nasıl ve nerelerde olduğu konusunda kaynaklarda her hangi bir kayda rastlamadık. Fakat İstanbul'dan Konya'ya, oradan Irak ve İran'a ulaşan tarihi yolun, bu dönemde de ticaret ve sefer yolu olarak kullanıldığını, burada Osmanlı dönemine ait bazı yapıların varlığından görmekteyiz.

İlçemiz ve köylerinde Osmanlı Devleti Tarihi ile ilgili elde ettiğimiz bilgileri, bölüm bölüm ele almayı uygun gördük. İlk önemli bilgilerimiz IV. Murad dönemine rastlamaktadır. Yine IV. Murad'ın Vezir-i Âzâmı Hüsrev Paşa, Bağdat Seferi'ne giderken, Bizans döneminde de mevcut konaklama yerleri olmasından dolayı "Han" adı verilmiş bugünkü Han kasabasından geçerken bu bölgenin önemini kavramıştır. Daha sonra; "Yeni Han", "Han Barçunlu" ve "Barçun" adlarıyla da anılan bu bölgede bir cami, bir kervansaray, bir hamam ve çeşme yaptırmak isteyen Hüsrev Paşa, bu amaçla kurduğu vakfının devamını ve kontrolünü Çiftelerli Osman Ağa'ya emanet etmiştir. İşte ilçemizin adının kaynaklarda ilk olarak kullanıldığı dönem bu dönemdir. Önemli kişiler bölümünde hakkında bilgi verdiğimiz Çiftelerli Osman Ağa, bu bölgede Padişah IV. Murad'ı da karşılamış ve ağırlamıştır. Bundan sonra Sakarya Şeyhi'nin ayaklanmasını bastırmak, Bağdat Seferi'ne katılmak, Nasuh Paşa ayaklanmasında çarpışmak gibi, önemli görevler yaparak Şam Valisi ve Anadolu Beylerbeyi olmuştur. Osman Ağa'nın, Han'da yapılacak eserleri,Hüsrev Paşa'nın Tokat'ta idam edilmesi üzerine devam ettirdiğini ve bitirttiğini biliyoruz. Bununla ilgili bilgileri fotokopisini verdiğimiz vakfiye suretinde ve bu konuda bir çok eski ve yeni tarihî kaynaklarda görmek mümkündür. Böylece ilçemiz topraklarının öneminin arttığını bu eserlerden anlamaktayız. Han kasabalılar, bir mahalleye "Hüsrev Paşa" adını vererek, bu ilgi ve iyiliği ölümsüzleştirmişlerdir.

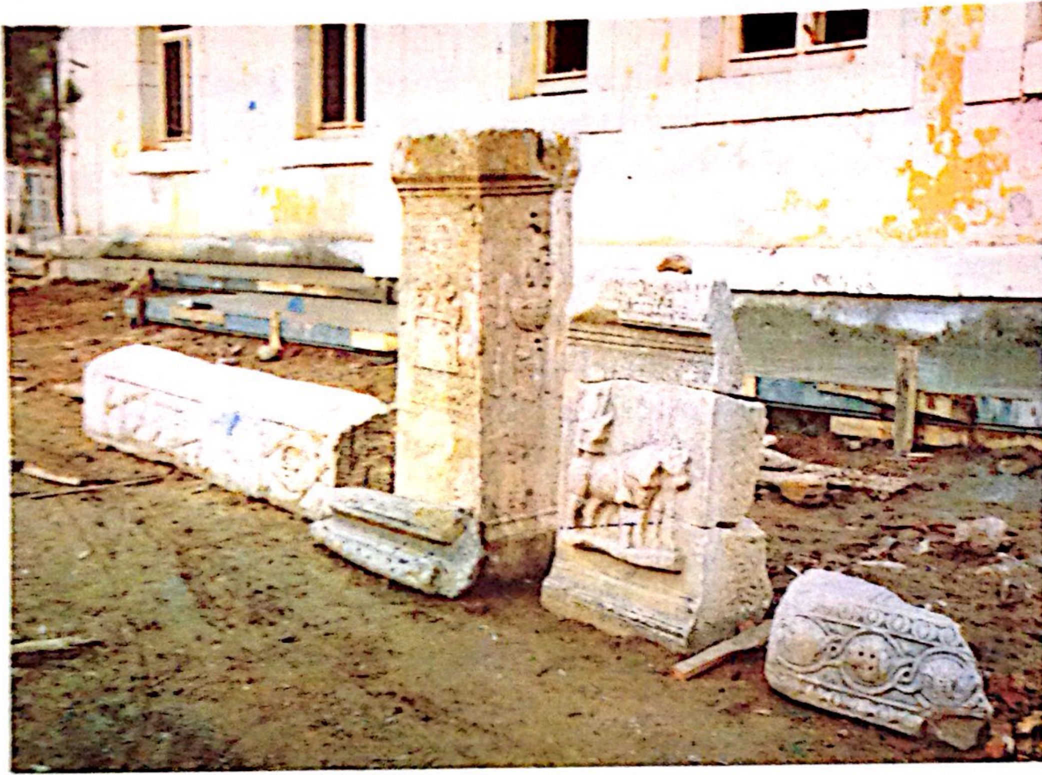

Ortaköy Lâleli Tekke İçinden Bir Görünüş

Han'dan başka tarıma ve hayvancılığa çok elverişli olan düz arazi
sebepleriyle daha ziyade su kenarlarından biraz uzakça Emintekin,
Kadıkuyusu, Erten, Kayı gibi yerleşim birimlerinin de bu dönemler
bilinmektedir.

Çifteler Merkezi'ne gelince; yine IV. Murad dönemini ele alan bazı
ordusunun geçiş yolu ve menzillerinden bahsederken Çifteler adın
"Çifterli" şeklinde de kullanılan bu isme "Naîmâ Tarihi"de de rastladık.
Çiftelerli Osman Ağa kaydı da bunu pekiştirdi. Osman Ağa'nın ad
Çiftelerli Osman Ağa" olarak geçmesi bizi bir yoruma sevketti. O ha
önce Ali Paşa var. Bu secereyi, eskiye doğru götürmek ve bu aile
Devleti yönetiminde faal bir aile olduğunu düşünmek gerekir. Bö

Han Kasabasında Roma-Bızans-Osmanlı Kalıntıları.

1620'li yıllarda rastladığımız ilçemizin kuruluşunu da daha önceki yıllara dayandırmak çok normaldir. İlçemizde yakın zamana kadar mevcut olan Bizans veya Selçuklu dönemine ait olabileceği düşünülen bir hamam, bu durumu kanıtlamaktadır.

Osmanlı Tarihinde 1579 yılı duraklama döneminin başlangıcıdır. Bir müddet sonra bir çok eyalette, Doğu Anadolu'da meydana gelen Celâli ayaklanmalarından bölgemiz de etkilenmiştir. Sakarya Şeyhi Ahmet'in, Eskişehir ve bölgesini haraca bağladığını ve onunla bazı çarpışmalar olduğunu, Nasuh Paşa ayaklanmasının da bölgemizi etkilediğini biliyoruz. Bu olaylardan sonra bölgemizde görülen en önemli ayaklanma; Kumarcı Mustafa'nın ayaklanmasıdır. Erzurumlu Zorba Salih'in oğullarından Mustafa, Çifteler'e, kardeşi Abdullah İnönü'ye hükümet tarafından yerleştirilmişlerdir. Çifteler bölgesinde, çok geniş bir araziye sahip olan Mustafa, kendini halka sevdirmiş ve halk tarafından Sultanönü (Eskişehir) Ayânı seçilmiştir. Bu durum arazisinin büyümesine sebep olmuştur. Bazı kaynaklara göre arazisi iki milyon dönüme ulaşmıştır. Bilinmeyen bazı sebeplerle devletle ilişkisini keserek işi zorbalığa döken Mustafa, bugün "Kumarcı Adası" olarak adlandırılan bölgeye (Yıldızören-Körhasan-Eminekin köyleri arasında ve Sakarya Nehri kıyısında) bir şato inşa ettirmiş, yörenin tek hâkimi olmuştur. Bölgeyi haraca bağlayan Mustafa'ya, "Kumarcı", bazı kaynaklara göre de "Haraççı" lakabı verilmiştir. Bunlardan Kumarcı lakabı çok yaygındır. Bu geniş arazide ziraat yapan, çok sayıda iyi at yetiştiren, bir çok sürüye sahip olan Kumarcı'nın, çok sayıda asker beslediği de bilinmektedir. Bugünkü Çifteler merkezinde

araba ve ziraat aletleri atelyesi kurulmuş olması, Çifteler'e yeni yerleşmelerin olduğunu ve Adalar Mahallesi'nin böylece oluştuğu; adının da Kumarcı Adası'ndan geldiği bilinmektedir.

Kaynaklar, Kumarcı Mustafa'nın onbir köy arazisi ve halkına hükmettiğini, öşür topladığını, kendi mahsulü ile zahire miktarının 25.000 kile civarında olduğunu ve bölgede su değirmenleri kurduğunu belirtirler. Bu değirmenler yakın zamana kadar çalışmalarını sürdürmüştür.

II. Mahmud döneminde orduya zahire vermemek, devlet emirlerine uymamak gibi sebeplerden, II. Mahmud'un fermanı ile Bursa Valisi Mustafa Paşa üzerine gönderilmiş, şatosu yıkılmış ve 1804 yılında idam edilerek, bütün mal varlığı devletin kontrolüne geçmiştir. Bu isyandan sonra, o bölgeden Çifteler merkezine çok sayıda yerleşmeler olmuştur.

Bölgemizde önemli gelişmelerden biri de Çiftlikât-ı Hümayun (Çifteler Harası)un kurulmasıdır. 1815'te bir fermanla Osmanlı Ülkesinde ilk defa, orduya iyi cins at yetiştirmek amacıyla bu teşkilât kurulmuştur. Kumarcı Mustafa'nın sahip olduğu geniş araziyi içine alan bu at çiftliği, yine Kumarcı Mustafa zamanında başlatılmış olan at ıslâhı konusuna önem vermiştir. 28 parça halinde ve kahya sistemiyle genel idareye bağlı olan haranın idaresi, 1934'ten itibaren müdürler yönetimine geçmiştir. At yetiştiriciliği yanında iyi cins sığır, koyun yetiştiriciliği ve düzenli ziraat işlerine de önem verilmiştir. Çiftliğin ilk idare merkezi Çifteler'de olup daha sonra Mahmudiye ilçesi girişine yapılan idare binasına taşınmıştır (1914). Kurulan bu çiftlikle Çifteler'in öneminin, ziraî ve hayvancılık yönünde artması yanında, bölgeye yeni askerî birliklerin geldiği de görülür. Bu konuda; II. Abdülhamit dönemine ait ordudaki teşkilât hakkında bilgi verilirken, 1877'deki Askerî Teşkilâtlardan birinin de Çifteler'de bulunduğu ve "Çifteler Çiftliği Römont Alayı' adı ile geçtiği belirtilmektedir.

XX.yüzyıl başlarına kadar ilçemiz merkezinde bulunan askerî kışla ve askerî hastane, Çifteler'in askerî öneminin arttığını gösterir. Aynı zamanda çok eskiye dayanan Çifteler pazarı da ziraî ve hayvan ürünleri açısından daha fazla önem kazanır. Çifteler'in bu canlı pazar önemi birçok kaynakta göze çarpar. Sultan Çiftliği de denilen haranın geniş arazisinin büyük bir bölümü, 1914'te köylüye dağıtılmıştır. Kurtuluş Savaşı sırasında emniyet açısından hara hayvanları Çubuk Ovası'na taşınmış, savaştan sonra tekrar getirilmiştir. 1934 yılında Tarım Bakanlığı'na bağlanmıştır.

Çifteler tarihinde önemli gelişmelerden biri de Osmanlı Devleti'nin dağılma döneminde olmuştur. Haraya bağlı arazinin bir kısmı üzerinde, adlarını Osmanlı paşalarından alan Abbashalimpaşa, Saithalimpaşa, Zaferhamit, Hamitli gibi köyler kurulmuştur. Ayrıca Osmanlı Devleti'nin kaybettiği topraklardan Anadolu'ya göç eden Tatar, Muhacir ve Çerkezlerin de bölgede yeni yerleşim birimleri oluşturdukları "Çifteler'in Sosyal Durumu" bölümünde de belirtilmiştir.

Bütün bunlardan sonra sonuç olarak; ilçe merkezimizde tarihteki önemine uygun olmayan bir durum söz konusudur. Yukarıda bahsettiğimiz hamamdan başka, bir cami avlusu kemeri, bir kavaflar çarşısı kemeri ve çarşının çeşitli sebeplerle yıkılması üzerine, ancak 1781 tarihini taşıyan bir minarenin kalmış olması elbette üzücü bir durum olarak görülmektedir.

Osmanlı İmparatorluğu Süvari Kuvvetlerinin Teşkilât Ve Mevcudu

(1908)

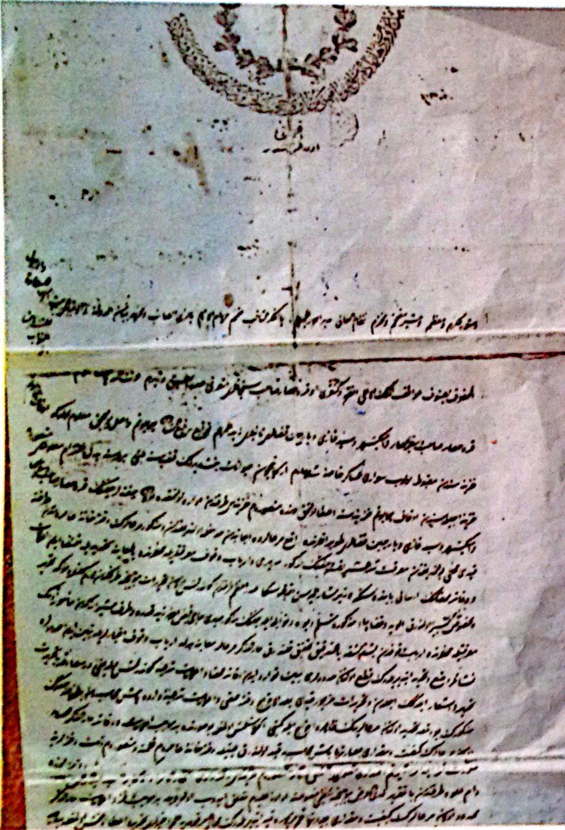
Gnkur
Harp Tarihi Bşk.

Ek: 6

Bağlı olduğu Ordu	Tümen No.	Tuğay No.	Alayların No.ları	Bl. Adedi		Bulunanlar		Bulunmayanlar		Genel insan toplam	Hayvan	Merkezi
				Bir Alayda	Bölük toplamı	Subaylar	Erat	Subaylar	Erat			
1 nci Hassa Ordusu	1 nci	1.2.3	Ertuğrul A., 1. 2. 3. 4. 5. 6. ve 1.2 nci Hamidiye Sv. Alayları.	5	45	541	4640	20	561	5765	3914	İstanbul
			Cifteler harası Romont Alayı	5	5	42	383	11	203	639		Eskişehir
2 nci Ordu	2 nci	4. 5. 6	7. 8. 9. 10. 11. 12	5	30	283	2717	42	377	3419	2431	Edirne
3 ncü Ordu	3 ncü	7. 8. 9	13. 14. 15. 16. 17. 18	5	30	190	2066	58	490	2804	2033	Manastır
4 ncü Ordu	4 ncü	10.11.12	19. 20. 21. 22. 23. 24. Sultansuyu harası Romont A.	5 2	30 2	258 23	2531 173	34 1	180 5	3103 202	2597	Erzincan
5 nci Ordu	5 nci	13.14.15	25. 26. 27. 28. 29. 30	5	30	312	2087	31	668	3098	831	Şam
6 ncı Ordu	6 ncı	16. 17. 18	31. 32. 33. 34. 35. 36	5	30	227	2064	47	223	2572	466	Bağdat
7 nci Ordu			7	3	3	14	82	5	69	170	102	San'a
Bağımsız Trablusgarp Tümeni			37. 38	5	10	98	620	8	88	814	480	Trablusgarp
Toplam	6 Tüm. 2 Tuğ. 1 A.	10 Tuğay 1 Alay	42 Sv. Alayı 2 Romont Alayı		208 7 Röm.	1988	17363	257	2864	22586	12854	

Osmanlı Devleti Süvari Kuvvetleri Teşkilâtına Göre Çifteler Çiftliği Römont Alayı

Resim 32 • Vakfiye sureti

Çifteler Çiftliği (Harası) Kuruluş Fermanı

Çiftelere'e Ait Devlet Nişanı

Kurtuluş Savaşı'nda Belpınar Köyü Türk Siperleri

d- Kurtuluş Savaşı ve Sonrası Çifteler:

Çifteler tarihinin bu bölümünü yazarken, halen yaşamakta olan 80-90 yaşları civarındaki Çiftelerlilerle görüştük. I.Dünya Savaşı'nı çocukken yaşamış, Kurtuluş Savaşı'na bizzat katılmış bu gaziler ve yaşlı kadınlar, yaşadıkları o sıkıntılı günleri üzüntü ile anarken, millet olarak gösterilen azim ve fedakârlığın sonucunda elde edilen zaferden övgü ile bahsettiler. Osmanlı Devleti'nin o sıkıntılı günlerinde, söz konusu, "Vatan ve Millet" olunca her Türk gibi cepheye gidenlerin ve geri dönmeyenlerin isimlerini saydılar. O zamanlar henüz bir köy olan Çifteler'den ve çevre köylerden Çanakkale ve İstiklâl Savaşı'na çok sayıda katılan olduğunu, çeşitli cephelerde savaşan bu askerlerimizden bir çoğunun geri dönmediklerini, dönenlerden 106 kişinin Çifteler Askerlik Şubesi kayıtlarına göre İstiklâl Madalyası aldıklarını tesbit ettik.

Kurtuluş Savaşı sırasında T.B.M.M.'nin, vatanımızı dörtbir taraftan işgal etmiş ve etmekte olan düşmanlarla daha düzenli savaşabilmek için yaptığı "Seferberlik İlânı" ile Çifteler'den yeni yetişenlerin, o zaman bağlı bulunulan Seyitgazi Askerlik Şubesi'ne giderek askere katıldıklarını görmekteyiz. Bu gidenler, halkımız tarafından davul, zurna eşliğinde eğlencelerle ve kabristanda yapılan dualarla uğurlanmışlardır. Böylece, memleketimizin birçok yerleşiminde olduğu gibi Çifteler'de de sadece çocuk, kadın ve yaşlılar kalmıştır.

Eskişehir ve Kütahya Savaşlarından sonra, 22 Temmuz 1921'de Alpu-Çifteler Hattı'na

daha sonra da Sakarya Nehri'nin doğusuna çekilmek zorunda kalan Türk Ordusunu, malzeme ve yiyecek bakımından kuvvetlendirmek amacıyla; 7-8 Ağustos 1921 tarihinde çıkarılmış olan "Tekâlif-i Milliye" emirleriyle Çifteler'de bir komisyon kurulmuş ve Çifteler halkı her türlü yardımı seve seve yapmıştır.

Kurtuluş Savaşı sırasında Yunan işgal bölgesi içinde kalan Çifteler, Yunan zulmünden fazla zarar görmemiştir. Ordumuzun Sakarya Cephesi'ne çekilmeye başlaması üzerine, Çifteler ve civar köylerden bir çok kadın, çocuk ve değerli malzemeler, at ve öküz arabaları ile daha emniyetli yerlere sevk edilmişlerdir. Kütahya-Eskişehir Bölgesi Yunan askerî kolu, Serçe ve Göçebe istikâmetinden Çifteler'e girerken bir heyet onları karşılar. Muhtar Kozanlı Ahmet Efendi başkanlığındaki bu heyette tercüman olarak, Çifteler'de oturmakta olan ve "Dönme Ahmet" denilen bir Rum'un da bulunduğu bilinmektedir. Bu heyetin amacı, Yunan Ordusunun Çifteler çevresi ile halkına bir zarar vermemesini sağlamaktır. Bu heyetin amacına ulaştığını görmekteyiz.

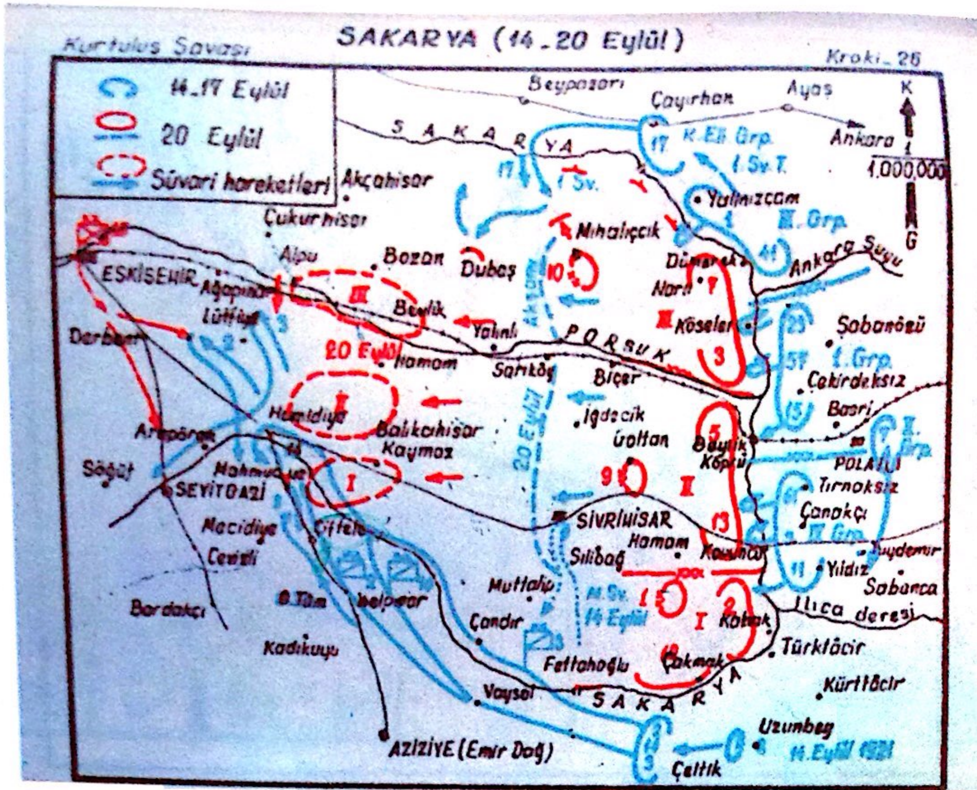
Batı Anadolu'da önemli toprakları işgal etmiş olan Yunanlıların, artık bu bölgeleri kendi toprakları olarak görüp değerlendirmelerinin de, zarar vermemek konusunda etkisi olduğu düşünülebilir.

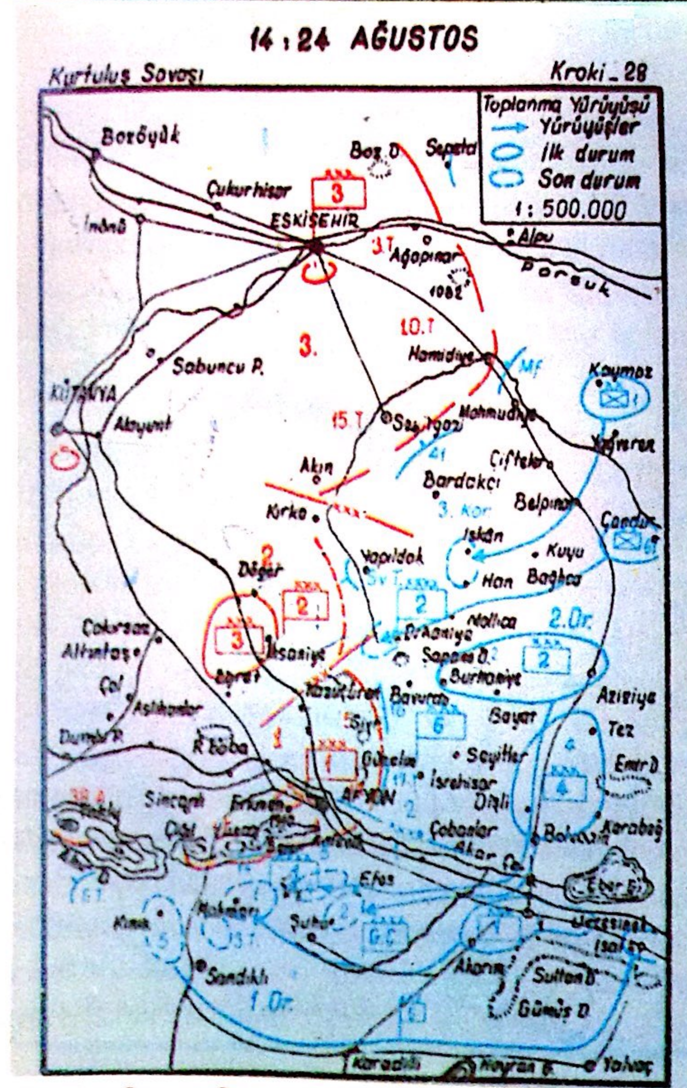
Türkiye Cumhuriyeti Genel Kurmay Harp Tarihi Başkanlığını'nın yayınlarında, şehir ve kasabalarımızın işgal ve Kurtuluş tarihleri vardır. Bu kaynaktan Yunan Ordusunun 14 Ağustos 1921 tarihinde Çifteler'e girdiğini öğrendik. Kocabıyıkların halâ mevcut olan evini geçici karakol olarak kullanan Yunanlıların, esas amaçlarının Ankara'ya ulaşmak olduğunu bildiğimize göre, Çifteler'de fazla kalmayarak, Türk Ordusunu takiben Sakarya Cephesi'ne doğru hareket ettiklerini görüyoruz. Daha önce Türk Ordusu hızlı bir şekilde Sakarya Cephesi'ne çekildiği için bölgemizde bazı oyalayıcı mahiyette çete muharebeleri olmuştur.

Sakarya Meydan Savaşı'nda yenilen ve geri çekilmek zorunda kalarak, bu çekilme sırasında çevreye ve insanlara zarar veren Yunan Ordusu bu sefer Çifteler'e uğramamış; Kaymaz-Hamidiye-Kırkkız Dağı istikâmetinde çekilmiştir. Türk Ordusu'nun 8. Piyade ve 14. Süvari Tümeni kontrolünde olan bu çekilmede Yunanlılar, ancak Kırkkız Dağı mevzilerinde bir müddet tutunabilmişler, fakat daha sonra gelen 2. Süvari Tümeni'nin de baskıları sonucunda burada kalamayarak Afyon-Kütahya ve Döğer hattına çekilmişlerdir. Yunan Ordusunun bölgemizden çekilme tarihi 17 Eylül1921'dir. Böylece ilçemiz toprakları 14 Ağustos-17 Eylül 1921 tarihleri arasında 34 gün Yunan işgâl bölgesi içinde kalmıştır.

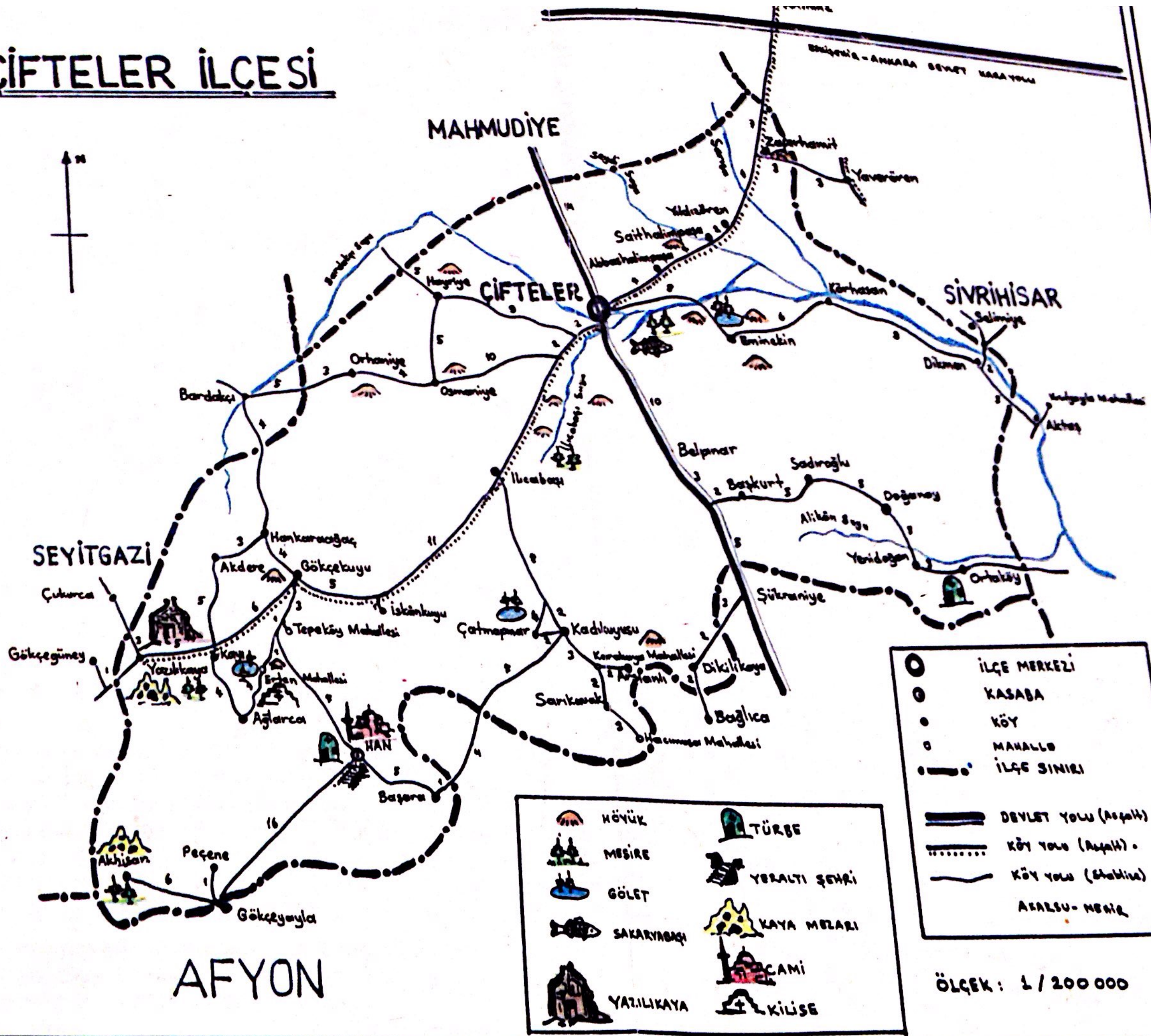
Yaşlı kişiler; Yunan Ordusunun perişan bir şekilde çekildiğini, ölenlerin silahlarıyla dolu 10'dan fazla arabanın bulunduğunu ve ciddi bir mücadele veremediklerini belirtiyorlar. Bu sırada Çifteler merkezinde önemli bir çarpışmanın olmadığını, sadece Hamidiye hattı ve Kırkkız Dağı Yunan mevzilerine yakın köylerdeki bazı ailelerin Çifteler'e doğru geçici olarak göç ettiklerini ifade ediyorlar.

Çifteler'in Kurtuluş Savaşı sonrası Tarihi "Yakın Tarihimiz Kronolojisi" bölümünde belirtilmiştir.

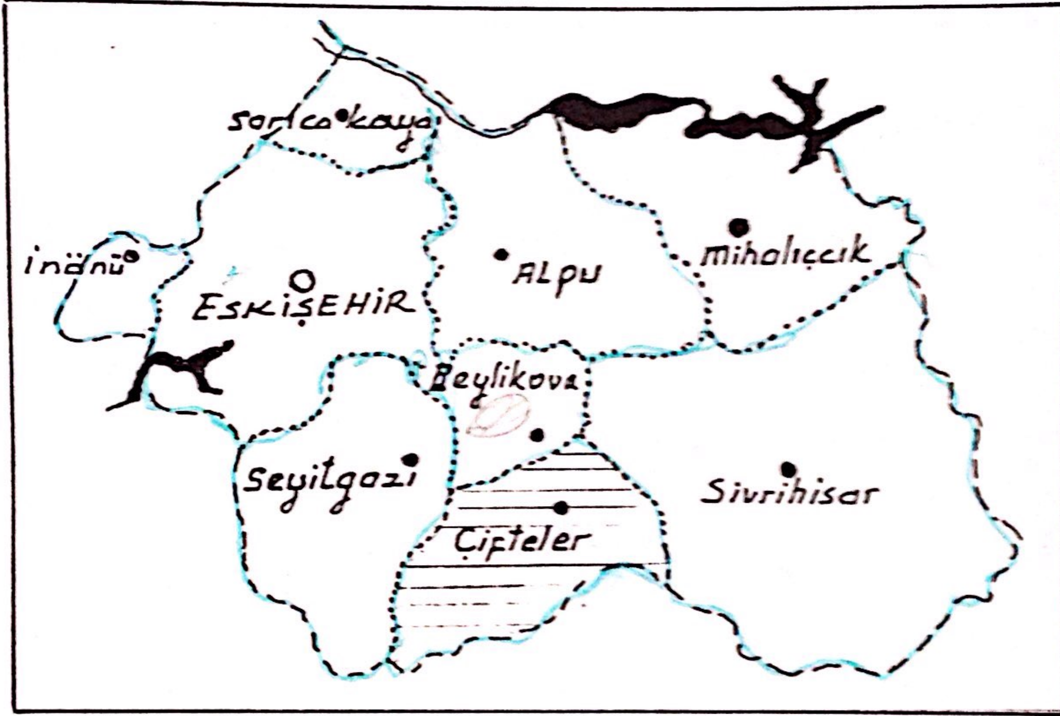

Kurtuluş Savaşı Sırasında Yöremizde Askeri Harekatlar

ÇİFTELER İLÇESİ
MAHMUDİYE
ÇİFTELER
SİVRİHİSAR
SEYİTGAZİ
AFYON
Zaferhamit
Yeverören
Yıldızören
Saithalimpaşa
Abbashalimpaşa
Hayriye
Orhaniye
Osmaniye
Bardakçı
Kurtsasan
Selimiye
Emineken
Dikmen
Aktaş
Belpınar
Başkurt
Sadıroğlu
Doğançay
Alikân Suyu
Yenidoğan
Ortaköy
Şükraniye
Ilıcabaşı
Hankaraağaç
Akdere
Gökçekuyu
İskânkuyu
Çukurca
Tepeköy Mahallesi
Çatmapınar
Kadıkuyusu
Gökçegüney
Kaya
Yazılıkaya
Ertan Mahallesi
Ağlarca
Arslanlı
Dikilikaya
Sarıkavak
Bağlıca
Hacımusa Mahallesi
HAN
Başara
Akhisar
Peçene
Gökçeyayla
HÖYÜK
MESİRE
GÖLET
SAKARYABAŞI
YAZILIKAYA
TÜRBE
YERALTI ŞEHRİ
KAYA MEZARI
CAMİ
KİLİSE
İLÇE MERKEZİ
KASABA
KÖY
MAHALLE
İLÇE SINIRI
DEVLET YOLU (Asfalt)
KÖY YOLU (Asfalt)
KÖY YOLU (Stabilize)
AKARSU- NEHİR
ÖLÇEK : 1 / 200 000

COĞRAFİ DURUM

Çifteler, Eskişehir'i Afyon ve Konya'ya bağlayan karayolu üzerinde, Eskişehir'in 65Km. güneyinde yer alır. Kuzeyinde Mahmudiye, güneyinde Emirdağ, doğusunda Sivrihisar, batısında Seyitgazi ilçeleri ile çevrilidir. Yüzölçümü 1018 km^2 olup, km^2'ye ortalama 25 kişi düşmektedir.

İl Sınırları İçinde Çifteler ve Komşuları Haritası

İlçemiz, İç Anadolu Bölgesi Yukarı Sakarya Ovası'nda yer alır. Geniş bir ova üzerinde kurulmuştur. Yer yer değişik yüksekliklerde tepeler görülür. İlçe merkezinin rakımı 875 m.dir.

İlçemizin kuzey, güney ve doğu yönleri tamamen ovalıktır. Güneydoğu yönünde Çifteler Çalı (Arnavut Çalı), Belpınar Çalı bulunur. Güneybatı ve batı yönlerinde; Karadağ, Akçin Dağları, Kömürlük Dağı, Yazılıkaya Dağları vardır. Bunlar Küçük Türkmen Dağları'nın doğu uzantılarıdır. Bu dağlar üzerinde yer alan yüksek tepeler şunlardır: Kızıltepe (1127m.), Ardıçlı Tekke (1261m.), Herektepe (1245 m.), Büyükyatır Tepesi (1400m.), Pişmişkale (1398 m.) Deveeriği Tepesi (1630 m.) ve Akhisar, Yazılıkaya köyleri arasındaki Göktepe (1758 m.) bölgenin en yüksek tepesidir.

Çifteler ve köylerinin kurulmuş olduğu Yukarı Sakarya Ovası içinde Kulapa Ovası, Ilıca Ovası, Göçebe Ovası, Eminekin-Körhasan Ovaları, Alikân-Köprübaşı Ovaları yer alır. Bu ovalarda ortalama yükseklik 750-850 m. civarındadır.

İlçemizin bilhassa köylerinde, hayvancılığa çok önemli katkılarda bulunan verimli yaylalar

Ilıcabaşı Kaynağı

Ilıca Suyu: Ilıcabaşı köyünün 500 m. doğusundan doğar. Sıcaklığı 22°C, debisi 100 lt/sn.dir. Hızlı bir akış ile Çifteler Ovası'nı sular ve Kınalıtepe önlerinde Bardakçı Suyu ile birleşir. 1500m. sonra da Sakarya Nehri'ne ulaşır.

Bardakçı Suyu: Çifteler ilçesinin batı yönünde, Akdere köyünün, Keçipınarı mevkiinden doğar. İlçe içinden geçerek Kınalıtepe önlerinde Ilıca Suyu, daha sonra da Sakarya Nehri ile birleşir.

Seydi Suyu: Seyitgazi ilçesinin, Kırka Bucağı çevresinden gelen çeşitli sularla oluşur. Saithalimpaşa köyünün batısından, Kumarcı Adası'nın doğusundan geçerek Sakarya Nehri'ne kavuşur.

Sarısu: Mahmudiye ilçesi Esenbel Çiftliği dolaylarında doğar. Saithalimpaşa köyünün güneydoğusundan, Zaferhamit köyünün batısından geçerek Sakarya Nehri'nde karışır.

Sadıroğlu-Alikan Suyu: Başkurt köyünün güneybatısından doğar. Sadıroğlu, Doğanay, Yenidoğan, Ortaköy topraklarını sulayarak Aktaş köyü ilerisinde Sakarya Nehri'ne ulaşır.

Yeraltı Suları: D.S.İ.nin Çifteler İlçesi topraklarında yapmış olduğu araştırmalar sonucunda 25-302 m. derinliklerde birçok yeraltı suyuna raslanmıştır. Bu sular, gerek artezyen olarak merkezde içme suyu amacıyla, gerek sulama amaçlı kuyularla yeryüzüne çıkarılmakta ve kullanılmaktadır.

Maden Durumu: İlçemiz ve yöresinde yeterli düzeyde maden durumu araştırması

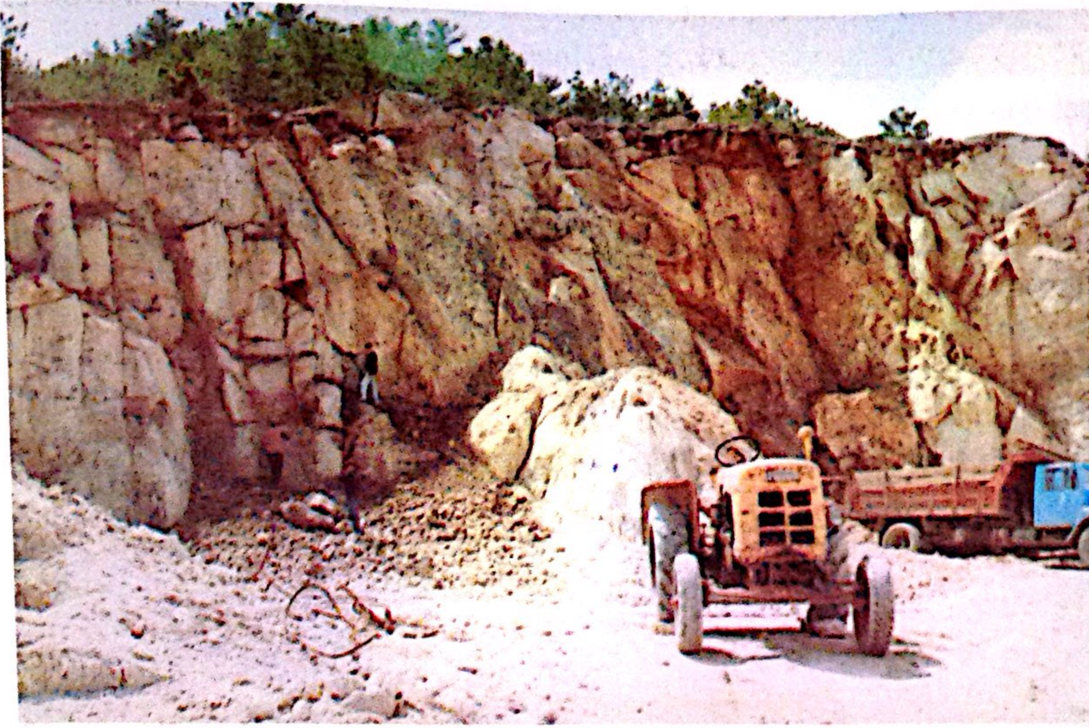
yapılmamıştır. Şu anda işletmeye açık maden ocağı bulunmamaktadır. Rezerv ve ekonomik durumlarının araştırılması sonucunda bazı madenler işletmeye açılabilir.

Çifteler Sulaması Eminekin Regülâtörü

Han Erten Göleti

Yazılıkaya Taş Ocağı

Bu madenler; Han kasabası çevresinde beyaz, mavi orniks mermerler, değirmentaşı ve parke yapımı için siyah mermer, Orhaniye köyü Herek mevkiinde orniks mermer, Peçene köyünde işletmeye açılıp, daha sonra bırakılmış orniks mermer, İskânkuyu çevresinde beyaz mermer, ilçemiz topraklarının mermer yönünden zengin olduğunu göstermektedir.

Çifteler ilçesi Serçetepe mevkiinde, yol yapımında kullanılan ve Belediyemizce işletilmekte olan mucur yatağı vardır.

Han kasabası, Yazılıkaya köyü arası "ytong" kaya kütlesinden oluşmuştur. Çevremiz inşaatçılığında kullanılmaktadır.

Kayı köyünde işletmeye açılan "talk" madeni bulunmaktadır.

Han kasabası, Göktepe ve Karakuyu mevkilerinde bakır ve kurşun madenleri ile Çifteler ilçesinin çeşitli bölgelerinde, manganez, amyant, krom madenlerinin bulunduğu bilinmektedir.

İklim ve bitki örtüsü: İlçemizin iklimi karasal iklimdir. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlıdır. Don olayına çok raslanır. Yağışlar kışın kar, ilkbahar ve sonbaharda yağmur şeklindedir.

Son iki yılın meteorolijik bilgileri şöyledir;

Ortalama Basınç	:	7,6 mb.
Ortalama sıcaklık	:	10,6^{O} C
Ortalam nispi nem	:	60,8 %
En Yüksek sıcaklık ortalaması	:	24,8^{O}C
Açık gün sayısı ortalaması	:	90 gün

Yayla Köylerimizden, Akhisar

Tarihte "Yeşil Havza" olarak yer alan ilçemiz ve çevresindeki sık ve yaygın ormanlar, bilinçsiz ve kontrolsüz kesim ve ihmal neticesinde yok olmuş; geçimini bu yolla sağlamakta olan birçok orman köylüsünü ekonomik yönden zor durumda bırakmış ve önemli göçlere sebep olmuştur. Çevrede ağaca verilen önemin azlığını ilçe merkezinde de görmekteyiz. Bu durum ilçemizin yazın toz, kışın çamur olmasına da yol açmaktadır.

Şu anda ilçemiz, çevre ilçeler ile mukayese edildiğinde yeşil alan yönünden oldukça cılızdır.

Genel bitki örtüsü hakkında şunları söyleyebiliriz, iklime bağlı step ve bozkır bitki örtüsü hakimdir. Yüksek yerlerde meşe ve çam korulukları,su boylarında söğüt ve kavak ağaçları cılız ağaçlık bölgeleri oluşturmaktadır.

İDARÎ YAPI

a-Resmî Daireler, Kuruluşlar:

KAYMAKAMLIK:

İlçe teşkilâtı, 28.6.1954 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan 6321 Sayılı Kanun ile kurulmuştur. Hükümet konağının 19.3.1956 tarihinde hizmete girmesiyle mülkî idare görevi burada devam etmiştir.

İlçe Kaymakamlığı, 2 memur, 1 şoför, 2 odacı ve 3 sözleşmeli personel ile hizmet vermektedir.

Hükümet Konağı ve Atatürk Anıtı

Bağlı Birimler:

a-Yazı İşleri Müdürlüğü
b- Mahallî İdareler Bürosu
c- Plânlama ve Koordinasyon Bürosu
d- Sivil Savunma Bürosu
e- Hizmet Birliği
f- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

ÖZEL İDARE MÜDÜRLÜĞÜ

Kuruluşu ilçe kuruluşu ile birliktedir. Hükümet konağında 1 müdür ve 1 hizmetli olmak üzere iki personeli ile hizmet vermektedir.

NÜFUS MÜDÜRLÜĞÜ:

1954 yılında ilçe teşkilâtının kurulmasıyla Nüfus Memurluğu olarak kurulmuş, 17.2.1975'te Nüfus Başmemurluğu, 13.8.1989'da Nüfus Müdürlüğü olmuştur.

1 müdür, 3 memur, 1 hizmetli görev yapmaktadır. Doğum, ölüm, evlenme, boşanma, yer değiştirme, yaş tashihi gibi nüfus iş ve işlemlerini yapmakta, aile kütüklerini tutmaktadır. Sosyal kuruluşlara, mahkemelere veya ilgili kuruluşlara nüfus kayıtlarını vermekte; nüfus, askerlik ve uluslararası belgeleri tanzim ve tasdik etmektedir.

1989 yılı nüfus olayları:

Doğum	Ölüm	Evlenme	Boşanma	Kayıt	Diğer Olaylar	Yer Değiştirme	Verilen Nüf.Cüz.
1006	394	865	85	30	101	104	2712

Askerlik Cüzdanı: 527
Uluslararası Aile Cüzdanı: 33

İlçenin Kuruluşundan Bu yana görev yapan Kaymakamlar:

Adı Soyadı:	**Görev Yaptığı Tarih:**
Hüsmen Erdoğan	09.07.1956-10.12.1956
Ali Uslu	30.05.1957-17.07.1957
A.Nazif Demiröz	24.07.1957-25.05.1958
Saip Nalbantoğlu	23.09.1958-24.10.1958
Nihat Kemal Eren	29.11.1958-21.07.1960
Doğan Pazarcıklık	- -
Mahmut Kaya	30.01.1963-14.11.1964
Fethi Derici	24.11.1964-02.02.1962
Tuncay Gökdağ	21.02.1966-02.12.1966
Doğan Özgökçeler	19.12.1966-12.08.1969
Özer Öner	15.08.1969 -
N.Özay Peker	19.12.1970 -
Tamer Ersoy	19.12.1970 -
Erdoğan Durmaz	- -
Fikret Kasapoğlu	- -
Rıfat Taşkın	30.06.1978-04.04.1980
Bekir Tunç	20.06.1980-09.08.1983
Cezmi T.Göçer	17.08.1983-04.11.1985
Saim Sezen	18.09.1987-23.12.1987
B.ŞahinTütüncü	08.09.1989- (Devam ediyor)

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (Yaptığı Yardımlar):

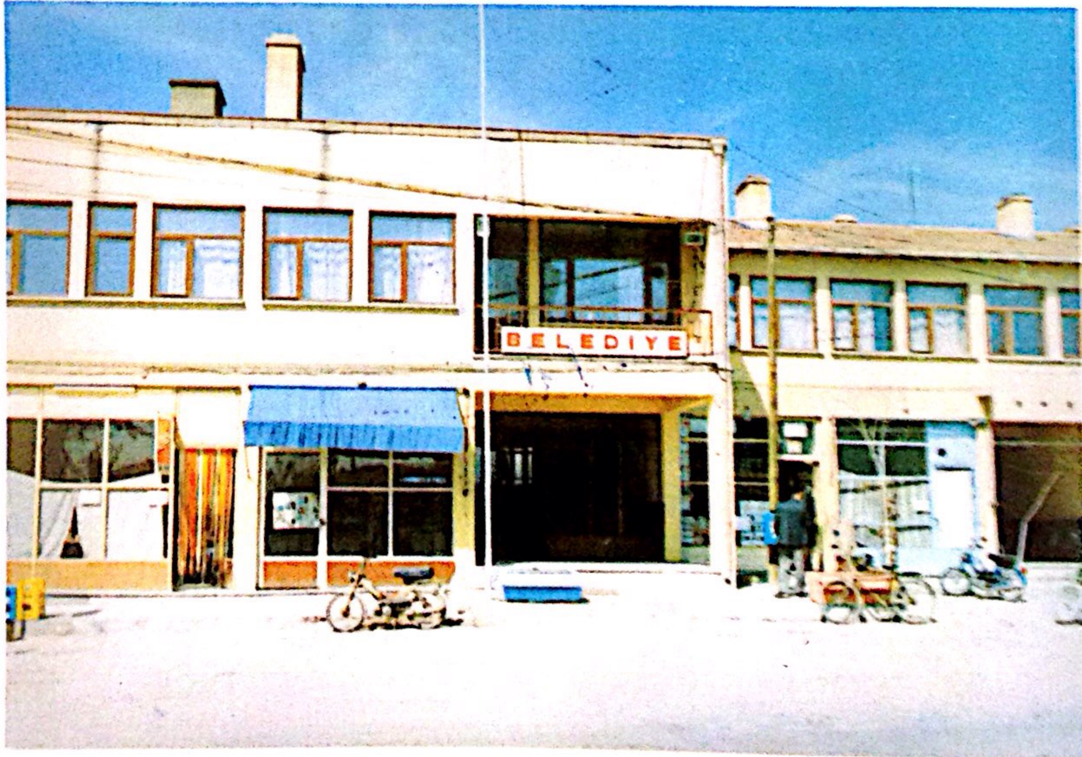
Yılı	Kişi	Miktar	Kişi	Miktar	Kişi	Miktar
1986	-	-	87	1 972 435	87	1 972 435
1987	861	12 695 862	533	19 334 885	1394	32030 747
1988	1212	44 958 014	662	20 270 588	1874	65 228 602
1989	1337	42 480 269	391	13 599 090	1728	86 079 359

ASKERLİK ŞUBESİ BAŞKANLIĞI:

1955 yılında şahsa ait bir binada hizmete başlamış, daha sonra Hükümet binasına taşınarak, 1961 yılında Çifteler Askerlik Şubesi'nin Eskişehir Askerlik Şubesi bünyesine alınmasına kadar çalışmalarını sürdürmüştür.

1967 yılında Belediye'ye ait bir binada ilçemizde tekrar hizmete açılmış, 16.12.1983'te yeni hizmet binasına taşınmıştır. Ayrıca 3 lojmanı vardır. Kaloriferlidir.

Şube personeli; şube başkanı, şube astsubayı, 2 memur, 1 kaloriferci ile erbaş ve erlerden oluşmaktadır. 1 adet hizmet aracı vardır.

Belediye Başkanlığı Hizmet Binası

BELEDİYE BAŞKANLIĞI

İlçede ilk belediye teşkilâtı 16.04.1951'de kurulmuştur. Halkın istek ve ihtiyaçları doğrultusunda genel belediye hizmetleri yürütülmektedir. İlçenin tanıtılıp,

güzelleştirilmesi, halkın temel ihtiyaçlarının giderilmesi yönünde çalışmalarını sürdürmektedir.

İlçemiz Belediyesi'nin bir çok ilçe ve hatta bazı il belediyelerine göre daha iyi gelir ve hizmet imkânlarına sahip olduğunu iftiharla görmekteyiz.

Personel Durumu: Memur: 27, Şoför: 7, Bekçi: 4, Teknik Personel: 7

Yardımcı personel: 12, Sürekli işçi:7, Sözleşmeli Personel:1

Araç Durumu: Otobüs: 2, Taksi: 2, Vidanjör: 1 Minübüs: 1 Kepçe: 2, Grayder: 1, Kamyon: 7, İtfaiye Aracı: 2, Traktör: 1.

Kuruluşundan bugüne kadar Belediye Başkanları:

Sıra No	Adı Soyadı	Görev Yaptığı Tarih
1.	Salim A.Yüksel	16.04.1951-17.07.1952
2.	Yunus Örtüş	18.07.1952-02.04.1953
3.	Halil Tunalı	03.04.1953-17.11.1955
4.	Salim A.Yüksel	18.11.1955-03.09.1957
5.	Fahri Arar	04.09.1957-15.08.1958
6.	Salim A.Yüksel	16.08.1958-02.06.1960
7.	Nedim Akgün	03.06.1960-10.08.1960
8.	Remzi İyigöz	11.08.1960-06.10.1960
9.	Fahri Peközcan	07.10.1960-19.07.1961
10.	Erdal Yalçın	20.07.1961-28.04.1962
11.	Doğan Pazarcıklı	28.04.1962-04.02.1963
12.	Mahmut Kaya	05.02.1963-27.11.1963
13.	Salim A. Yüksel	27.11.1963-02.06.1968
14.	İsmail Özen	02.06.1968-24.05.1973
15.	Muammer Kiremitçi	24.05.1973-10.12.1973
16.	İsmail Özen	16.12.1973-03.03.1977
17.	Habil Akan	03.03.1977-11.12.1977
18.	Mustafa Kökten	11.12.1977-24.01.1982
19.	Bekir Tunç	25.01.1982-17.08.1983
20.	Cezmi T. Göçer	18.08.1983-13.01.1984
21.	Mehmet Ünal	14.01.1984-27.03.1984
22.	İrfan Başak	28.03.1984-27.03.1989
23.	İsmail Özen	27.03.1989-

Kuruluşundan Beri Belediye Başkanlığının Temel Hizmetleri:

1- İmar plânı çalışmaları ve gerekli değişiklikler.

2- Sakaryabaşı hidroelektrik santralı ile ilçeye elektrik sağlanması.

3- Su deposu, su şebekesinin yapılıp genişletilmesi.

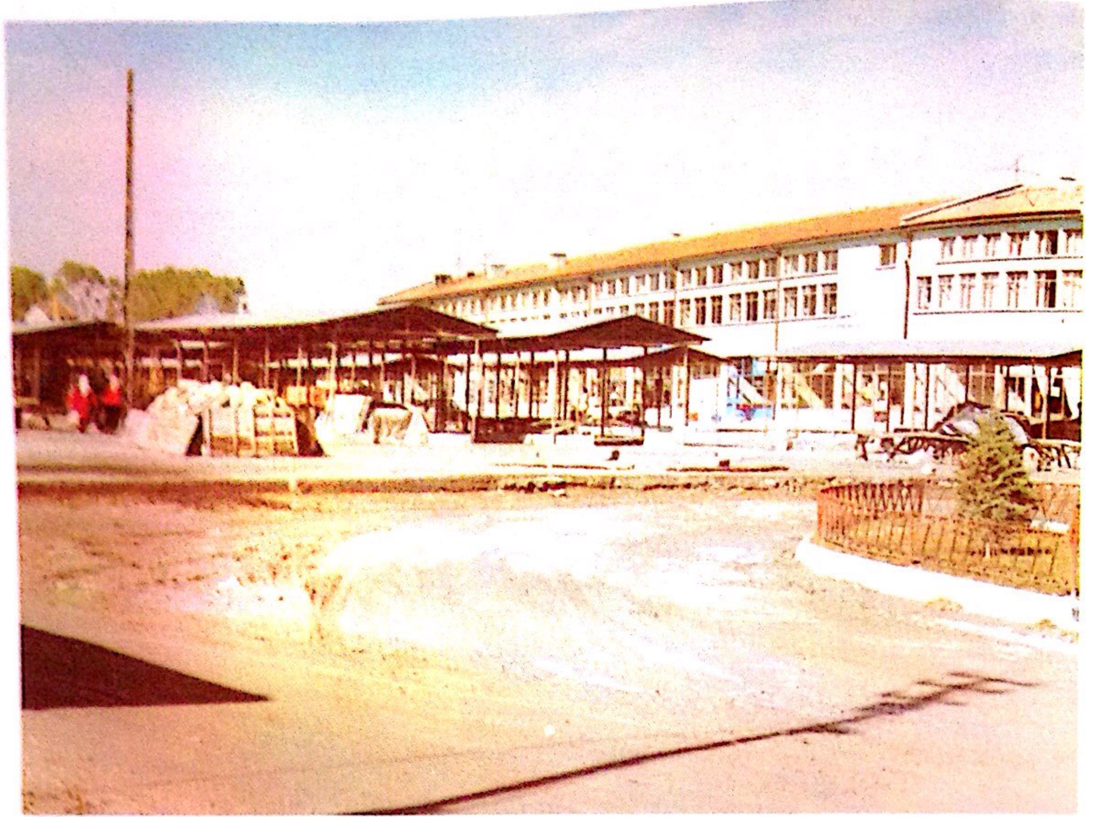
4- İlçe merkezi yollarının yapımı. (Kaldırım, asfalt, parke taşı ve stablize)

Yeni Mahalle Çocuk Parkı

Cumhuriyet Meydanı

Belediye Kültür Sitesi-Pazaryeri

Belediye Oteli

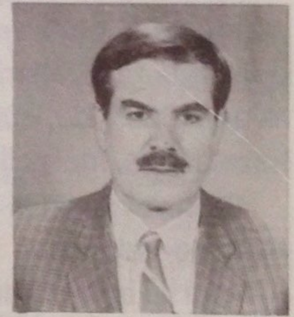
5- Sakaryabaşı'nın çevre düzenlenmesi.
6- Belediye hizmet binalarının yapılması.
7- Belediye hamamı yapımı.
8- Fırın ve otel yapımı.
9- Kültür sitesi, düğün salonu, dükkan ve işyerleri yapımı.
10- Taş kırma (Konkasör) ve asfalt şantiyesi yapımı.
11- Çocuk oyun bahçeleri yapımı.
12- Sebze ve hayvan pazarları yerlerinin tanzimi.
13- Otobüs terminali ve Belediye taşıt garajı yapımı.
14- Mezbaha ve yeni mezarlık yapımı.
15- Kanalizasyon çalışmaları.
16- Ağaçlandırma, alan-meydan ve bulvarların düzenlenmesi.
17- Belediye hizmet araçlarının temini.
18- Telsiz ve bilgisayar donanımının sağlanması.
19- Soğuk hava deposu yapımı.

Kuruluşundan Bugüne Kadar Seçimle Göreve Gelmiş Belediye Başkanları:

Salim A. Yüksel

İsmail Özen

Mustafa Kökten

İrfan Başak

Son 5 yılın Bütçe ve Gelir-Gider Durumu:

Yılı	Bütçe	Gelir	Gider
1985	159 606 915	395 498 534	381 711 548
1986	309 473 800	420 159 315	429 025 133
1987	600 697 400	716 593 937	695 989 395
1988	809 851 600	1 008 650 530	993 471 196
1989	1 180 726 300	1 114 588 000	1 095 398 500

ADLİYE:

Hükümet Konağında hizmet yapmaktadır. Çifteler Adliyesinde; Asliye Hukuk, Asliye Ceza, Sulh Hukuk, ve Sulh Ceza Mahkemeleri ile Kadastro, İcra Ceza, İcra Müdürlüğü, Mahkeme Yazı İşleri, Mahkeme Kalemi, İlçe Seçim Bürosu Şefliği, Cumhuriyet Savcılığı

Kalemi vardır. Adliyede toplam 25 personel görev yapmaktadır.

İlçe Noterlik Hizmetleri; 1 noter, 2 kâtip tarafından yürütülmektedir. Adliye lojman binası ile ilgili arsa 1980 yılında alınmıştır.

İlçemizde Türkiye standartlarına uygun bir cezaevi mevcuttur. 60 kişilik K-2 tipindeki bu cezaevinde, tutuklu ve hükümlülere yönelik (periyodik zamanlarda) eğitim, öğretim ve sportif çalışmalar yaptırılmaktadır.

JANDARMA BÖLÜK KOMUTANLIĞI:

1945 yılında faaliyete geçmiştir. Merkez Jandarma Karakol Komutanlığı ve Han Jandarma Bölge Tim Komutanlığı mevcuttur. Sorumluluk sahasında adlî, mülkî ve askerî görevleri yerine getirir.

2185m² alan üzerinde hizmet binası, 4 lojman ve garajdan ibarettir. 2 hizmet aracı vardır. 4 rütbeli personel ve erler ile hizmeti yürütmektedir.

EMNİYET AMİRLİĞİ:

Asayiş görevinin jandarma tarafından yürütüldüğü ilçemizde Emniyet Teşkilâtı 1968 yılında hizmete başlamıştır. Emniyet Komiserliği, 01.12.1984de Emniyet Amirliği olarak değiştirilmiştir. Daha sonra Trafik Tescil ve Denetleme Büro Amirliği de eklenmiştir.

Müstakil bir hizmet binası yoktur. Hükümet Konağı içinde 4 oda, 1 salon, 1 arşiv odasında faaliyetlerini sürdürmektedir. Tapusu 1984 yılında Belediyeden alınan 1085 m² lik arsa üzerinde, 400m² lik yerleşim alanı olan 1 hizmet binası ve 16 lojman yapımı projesi hazırlanmış, faaliyetler sürmektedir.

Emniyet Amirliği bünyesinde; 1 emniyet amiri, 3 komiser, 16 polis memuru, 8 çarşı ve mahalle bekçisi ve 1 hizmetli görev yapmaktadır. Merkez Karakol Amirliği de Emniyet Amirliği ile aynı yerde hizmetini sürdürmektedir.

1 Adet binek tipi oto, 1 adet motosiklet hizmettedir.

TRAFİK TESCİL VE DENETLEME BÜROSU AMİRLİĞİ:

30.08.1988'de Belediyeden kiralanan binada hizmete başlamıştır. İlçemiz ile Seyitgazi, Mahmudiye ilçe ve köylerine hizmet vermektedir. Büro tarafından idari işler, araç tescili, sürücü belgesi, denetleme, kaza keşifleri ve eğitim hizmetleri sürüdürülmektedir.

Yaptığı görevlerle ilgili istatistiki bilgiler:

Sürücü Belgesi:

Yılı	Başvuru Sayısı	İlk Defa Sürücü Belgesi Alanlar	Fark Vererek Sürücü Belgesi Alanlar
1988	1215	314	106
1989	2678	1418	393

Araç Tescili:

Yılı	Yeni Kayıt	Devir	Terkin	Hurda	Kayıtlı Araç Sayısı
1988	243	7	4	1	231
1989	577	65	72	1	808

Trafik Kazaları:

Yılı	Kaza Adedi	Ölü	Yaralı	Maddi Hasar
1988	17	4	17	17 775 000
1989	13	-	17	16 670 00

Denetleme Hizmeti:

Yılı	Kontrol Ed.Araç	Hatalı Araç	Tahsil Edilen Para Cezası	Mahkemeye Sevk Edilen Araç.
1988	12244	859	2.678.000	240
1989	7424	578	17.348.000	42

TAPU SİCİL MÜDÜRLÜĞÜ:

1954 yılından itibaren 6 merkez mahalle, 1 kasaba ve 32 köyün ölçüm ve kadastro işleri tamamlanmıştır. Hükümet Konağında faaliyet göstermektedir. İlçe merkezi, kasaba ve köylerden tapu işleri ile ilgili alım, satım, trampa, intikâl, taksim, ifrâz, tevhid,. izaleyi şuyuu, hükmen tescil, ipotek, ipotek terkini gibi işleri yapmaktadır.

Hizmetler; 1 müdür, 1 memur, 2 sicil kâtibi ve 1 odacı ile yürütülmektedir.

MÜFTÜLÜK:

Kaymakamlık ile aynı tarihte kurulmuştur. İlçe merkezi ve köylerinde din hizmetlerini yürütmektedir. Yine ilçe sakinleri için zaman zaman irşâd (aydınlatma) görevi ile dinî vecibelerin yerine getirilmesinde yardımcı olmaktadır.

Merkezde 7, köylerinde 37 caminin bakım ve onarımı ile görevli personelin özlük haklarını takip eder. 1 müftü, 1 vaiz, 1 memur, 1 Kur'an kursu öğretmeni, 1 şoför, 1 müstahdem, 42 imam ve 5 müezzin görev yapmaktadır.

İlçemiz çarşı camiinde geçtiğimiz yıl tadilât yapılmış, camiye Belediye-Cami Derneği ve Diyanet Vakfı Şubesi işbirliği ile kalorifer tesisatı ve tek tip halı döşenmiştir.

MAL MÜDÜRLÜĞÜ:

Kuruluşu Kaymakamlığın kuruluş tarihi ile aynıdır. Müdürlük bünyesinde; Muhasebe, Millî Emlâk ve Muhakemât servisleri vardır.

Genel bütçeye dahil dairelerin personel giderleri ile diğer tüm genel giderleri, hazineye

ait menkûl ve gayrimenkûllerin muhafazası, satılması, kiralanması ile devletin menkûl ve gayrimenkûlleri ile ilgili avukatlık işlerinin yürütülmesi, resmi dairelerle, vatandaşların değerli kağıt, damga ve harç pulu ihtiyaçları ile gelirleri toplama, giderleri ödeme işlerini yürütür.

Dairede 1 müdür, 2 şef, 8 memur, 1 şoför ve hizmetli görev yapmaktadır. 1 adet hizmet otosu ve 1 adet tahsisli lojmanı vardır.

İlçemiz ve köylerinde Maliye'ye ait toplam 64.197 dekar mer'a, 18.652 dekar tarla, 2 adedi Maliye'ye, 9 adedi genel bütçeli dairelere ait 11 lojmanı mevcuttur.

VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ:

01.03.1981 yılında Mal Müdürlüğü bünyesinden ayrılmış olup, Hükümet Konağında görev yapmaktadır.

Vergi mükelleflerini tesbit ile vergi, resim, harç ve benzeri gelirleri tahakkuk ve tahsil eder ve gerekirse ceza keser.

Müdürlük bünyesinde; Vergilendirme, Muhasebe ve Kovuşturma bölümleri ile Yazışma, Arşiv ve Özlük Hizmetleri servisleri vardır.

Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nca daireye tahsisli bir minibüs ile bir açık pikap hizmet görmekte, 1 adet tahsisli lojmanı bulunmaktadır.

Müdürlükte 1 müdür, 1 müdür yardımcısı, 4 servis şefi, 26 memur, 3 tahsildar, 2 veznedar, 2 şoför, 2 hizmetli görev yapmaktadır.

Son 5 Yıla Ait Vergi Tahakkuk ve Tahsilât Durumu:

	Toplam		Gelir	
Yılı	Tahakkuk	Tahsilât	Tahakkuku	Tahsilât
1985	536 374 343	510 744 641	352 016 231	337 744 730
1986	929 061 235	885 923 440	665 822 191	639 374 943
1987	1 253 392 039	1 150 754 718	854 970 769	811 291 228
1988	2 117 319 634	2 032 451 735	1 251 477 392	1 220 899 742
1989	3 419 956 319	3 304 300 657	2 253 927 837	2 152 971 703

İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ:

İlçe merkezinde ve ilçeye bağlı bütün yerleşim birimlerinde eğitim ve öğretim faaliyetlerini organize eder. İlim ve irfan yuvalarını her türlü maddî ve manevî benliğimize en uygun bir şekilde hazırlamaya çalışan Müdürlüğümüz teşkilâtında 1 müdür, 2 şube müdürü, 1 şef memur, 4 memur, 3 hizmetli ve 1 şoför hizmet vermektedir.

Teşkilâtın kendine ait bir hizmet binası olmadığından, Belediye'ye ait bir binada hizmet vermektedir.

İlçe merkezinde 1 lise, 3 meslek lisesi (Endüstri Meslek Lisesi, İmam-Hatip Lisesi, Kız Meslek Lisesi), 6 İlkokul, köylerde 5 ortaokul ve 34 ilkokul bulunmaktadır. Müdürlüğümüz bünyesinde her türlü yaygın eğitim faaliyetlerini sürdüren bir de Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü vardır. Ayrıca 4 yataklı misafirhanesi ve lokali bulunan ilçe Öğretmenevi, öğretmenlere hizmet vermektedir.

İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'ne ait bir hizmet otosu ve İmam-Hatip Lisesi Müdürlüğü'ne ait bir minibüs bulunmaktadır.

İlçede okuma yazma oranı % 86,41 olup, çevre il ve ilçeler arasında çok olumlu bir eğitim ve öğretim düzeyine sahiptir.

İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü Okulları ve Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü işbirliği ile yürütülen çalışmalar vasıtasıyla öğrencilere, velilere ve öğretmenlere hizmet götürülmektedir.

İlçemizde okulu olmayan köy yoktur.

Son 4 Öğretim Yılına Ait Öğrenci, Öğretmen, Memur ve Hizmetli Sayılarını Gösterir Tablo:

Öğrenci Durumu:

Öğretim Yılları

		1986-87	1987-88	1988-89	1989-90
İlkokul	K	1526	1454	1341	1333
	E	1589	1453	1326	1300
	T	3115	2907	2667	2633
Ortaokul	K	506	494	574	529
	E	897	909	961	928
	T	1403	1403	1535	1457
Meslek Lisesi	K	94	110	158	108
	E	398	401	142	442
	T	492	511	300	550
Genel Lise	K	131	141	118	152
	E	202	148	437	132
	T	333	289	555	284
Genel Toplam	K	2257	2199	2191	2122
	E	3086	2911	2866	2802
	T	5343	5110	5057	4924

Not: Ortaokul öğrenci toplamlarına; bağımsız köy ortaokulları ile Çifteler Lisesi orta kısmı, Kız Meslek Lisesi orta kısmı, İmam-Hatip Lisesi orta kısmı dahildir.

Meslek Lisesi öğrenci toplamına: Kız Meslek Lisesi, Endüstri Meslek Lisesi, İmam-Hatip Lisesi dahildir.

Genel Lise: Çifteler Lisesi

Öğretmen Durumu:

Öğretim Yılları

		1986-87	1987-88	1988-89	1989-90
İlkÖğretim	K	54	51	48	49
	E	116	109	100	95
	T	170	160	148	144
Orta Öğretim	K	36	36	39	32
	E	85	80	86	93
	T	121	116	125	125

Memur-Hizmetli Durumu:

Öğretim Yılları

		1986-87	1987-88	1988-89	1989-90
	K	4	3	3	4
Memur	E	7	7	6	10
	T	11	10	9	14
	K	2	2	1	1
Hizmetli	E	33	33	31	39
	T	35	35	32	40

DEVLET HASTANESİ:

Devlet Hastanesi Hizmet Binası

1972 yılından beri ilçemiz merkez ve köyleri ile çevreden gelen hastalara muayene ve tedavi hizmetleri verilmektedir. Hastanede; Hariciye, Diş, Dahiliye Poliklinikleri ile tahlil ve röntgen hizmetleri yürütülmektedir. Ameliyathanede gerekli müdahaleler yapılmaktadır. Gerekli veya acil durumlarda ilçemiz Sosyal Yardımlaşma Vakfı ambulansı ile hastalar Eskişehir'e nakledilmektedir. Hastanede ebeler vasıtasıyla normal doğum ve aile plânlama çalışmaları yürütülmektedir. Doktor ve hemşireler tarafından 24 saat gerekli tıbbî tedavi ve muayene hizmetleri yapılmaktadır.

Devlet ve vatandaş işbirliği ile güçlendirilen hastanede; Baştabiplik, 3 poliklinik ve ser-

visleri, laboratuvar, röntgen, ameliyathane, doğum odası, idare odası, çamaşırhane ve mutfak vardır. Elektrik kesilmeleri için kurulan jeneratör faaldir. Hizmet aracı ve lojmanı yoktur.

3 doktor, 1 eczacı, 3 teknisyen, 11 hemşire, 2 ebe, 1 şoför, 3 idare memuru, 2 aşçı ve 10 hizmetli görev yapmaktadır.

Son 5 Yılın İstatistikî Bilgileri:

	Doğum Sayısı	Poliklinik Sayısı	Ameliyat Sayısı	Röntgen Çekimi	Laboratuvar Tahlili
1985	164	8314	24	-	709
1986	142	8102	33	-	816
1987	161	9453	37	144	1013
1988	159	11600	64	566	2144
1989	216	12107	96	897	3411

MERKEZ SAĞLIK OCAĞI TABİPLİĞİ:

1954 yılında Hükümet Tabipliği olarak kurulmuş, 1971 yılında Devlet Hastanesi bünyesinde, 1984 yılından itibaren kendi hizmet binasında çalışmaktadır.

Poliklinik çalışmaları yanısıra; çevre, toplum ve ana-çocuk sağlığı hizmetleri ile adlî hekimlik hizmetleri verilmektedir. Ayrıca yönetim ile ilgili hekimlik hizmetleri, hasta sevk ve sonuçları izleme hizmetleri ve acil tedavi hizmetleri yürütülmektedir.

Hizmet binası 135 m² üzerine kurulmuş, 9 oda, 1 depodan ibarettir. Lojmanı yoktur. bir aracı bulunmaktadır. Köylerimizde Merkez Sağlık Ocağı'na bağlı 6 Sağlık Evi vardır. Ocakta 5 doktor, 11 sağlık memuru, 1 hemşire, 9 ebe ve 4 diğer personel görev yapmaktadır.

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI İLÇE MÜDÜRLÜĞÜ:

İlçe kuruluşu ile çalışmalarına başlayan İlçe Ziraat Mühendisiliği ve İlçe Veteriner Hekimliği, 8.6.1984 tarih ve 212 Sayılı Kanun Hükmündeki Kararnameye göre 17.1.1985'de birleştirilerek Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı İlçe Müdürlüğünü oluşturmuşlardır.

İlçe Müdürlüğü; ilçenin kalkınması, çiftçilerin gelir ve hayat seviyelerinin

yükseltilmesi konularında proğram ve projeleri hazırlamak, çiftçinin eğitimi için yayım proğramları düzenlemek ve uygulamak, tarım konularında istatistik bilgilerini derlemek, bitki ve hayvan sağlığını korumak, hastalık ve zararlılarla mücadele etmek, sun'i tohumlama, ev ekonomisi, çiftçilerin tarımsal ihtiyaçlarını tesbit etmektedir.

İlçe Müdürlüğüne bağlı, 7 Köy Grup Teknisyenliği üniteleri vardır. Söz konusu teknisyenlikler Merkez, Yıldızören, Körhasan, Doğanay, Kadıkuyusu, Gökçekuyu köyleri ile Han kasabasındadır.

Merkezde 1 müdürlük binası, 1 lojman, 1 konserve evi ile 2 köyde Köy Grup Teknisyenliği binası ve 4 lojman vardır. İlçe Müdürlüğünde, 1 ziraat mühendisi, 1 veteriner hekim, 11 teknisyen, 8 diğer personel görev yapmaktadır. Müdürlüğe ait 4 adet hizmet aracı, 2 adet mobilet ile 12 sabit, 4 seyyar selektör bulunmaktadır.

Son 5 Yıla Ait Aşılama Çalışmaları:

Aşının Adı	1985	1986	1987	1988	1989
Koyun çiçek	21.800	19.842	37.567	26.860	31.385
Anthrax	7.350	-	6.740	3.445	23.000
Agalaxsi	-	-	-	1.120	-
Entere toxemic	26.450	28.243	23.564	22.232	26.855
Kuduz (Kelev)	210	161	1.468	301	600
Keçi Ciğer ağrısı	-	-	-	3.183	--
Newcastle	30.600	80.800	72.562	15.480	2.760
Rev-1	20.800	10.566	13.473	14.562	16.000
S-19	1.080	914	1.257	1.211	1.308
A-O Tipi Şap	4.890	1.142	1.195	8.586	62.961
Mastitis Müc.	-	-	5.142	1.800	-
Enf.Hep.Nek.	24.700	2.400	8.780	5.400	6.402
Yanıkara	900	-	-	-	-

ORMAN İŞLETME ŞEFLİĞİ:

01.01.1968 tarihinde Çifteler, Mahmudiye, Sivrihisar ilçeleri ile Seyitgazi ilçesinin bazı köylerini görev alanı içine alacak biçimde kurulmuştur. İlçemizde 3 orman içi, 12 orman kenarı köy, şeflik görev sahasındadır.

1 şef, 1 memur, 1 hizmetli ve 6 orman muhafaza memuru ilçe hudutlarında görev yapmaktadır. İdarî merkez binası ile köylerde toplu koruma binası ve lojman mevcuttur. 1 hizmet aracı vardır.

İlçemizdeki Toplu Orman Sahasının Durum Cetveli:

Koruluk	Bozuk Koru	Normal Baltalık	Bozuk Baltalık	Toplam Orman Sahası
437.5 ha	5288.75ha	2680ha	11538.25ha	19944.50ha

Orman amenajman planına göre yıllık eta (meşe kesimi) 10.000 sterdir. Bunun pazarlaması Eskişehir ili, ilçe ve köylerinde yapılmaktadır. İlçemizde ağaçlandırma çalışması azdır. Baltalık alanların yenilenmesi çalışmaları yapılmaktadır.

PTT Müdürlüğü Hizmet Binası

PTT Müdürlüğünün kuruluşu, ilçe teşkilâtının kuruluşu ile aynıdır. Merkez ve köylerde her türlü posta, telefon, telex, havale, koli, çek kabul işlemleri yürütülmektedir. 13.07.1987 tarihinde 1500 hatlık otomatik santral faaliyete geçmiş, 1989 yılında bu santral yerine 3000 hatlık santral kurulmuştur. Böylece isteyen herkese telefon verilebilir hale gelinmiştir. 1800'lük şebeke, yeni ilavelerle 4500 hatlığa çıkarılmıştır.

İlçemizde, 2 şube (Han kasabası ve Belpınar köyünde) ve 31 köye otomatik numara verilerek telefonsuz köy kalmamıştır. 13 köyde (Başkurt, Belpınar, Dikmen, Doğanay, Eminekin, Gökçekuyu, Kadıkuyusu, Körhasan, Ortaköy, Sadıroğlu, Saithalimpaşa, Yıldızören, Yenidoğan) ve 1 kasabada (Han) toplam 1140 kapasiteli santrallar kurulmuştur. 17'si ilçe merkezinde olmak üzere 20 ankesörlü telefon bulunmaktadır.

İlçe merkezinde yeni hizmet binası 13.7.1987 tarihinde, 5 katlı olarak hizmete girmiştir. Hizmet binasında santral salonu, misafirhane ve 6 lojman mevcuttur. Müdürlükte 28 memur, 2 teknisyen, 2 tesisatçı ve 2 bakıcı görev yapmaktadır.

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ:

T.M.Ofisi Şube Müdürlüğü Yeni Depolama Tesisleri

24.6.1938 tarihinde kamu iktisadî teşekkülü olarak 3491 sayılı kanunla kurulan teşkilât, 1951 yılında ekip şefliği, 26.6.1953 te "ofis" olarak, kiralık bir büroda faaliyetine başlamıştır. 1957 yılında idarî bina ve depolar yapılmıştır.

Üretici ve tüketici arasında arz ve talebi karşılayarak, dengeyi aynı tutma görevini yapmaktadır. Her yıl Bakanlar Kurulu'nun tesbit ettiği ürünleri satın alıp, satma, ithal veya ihraç yetkisine haizdir.

İlçemiz Şube Müdürlüğüne; Sivrihisar, Kaymaz, Mahmudiye ve Seyitgazi Ajans

Müdürlükleri bağlıdır.

Hizmet Binası ve depolar yenilenmiş olarak faaliyete geçirilmiştir. Mevcut yarı mekanik depoların kapasitesi 20 000 tondur. Hizmette bilgisayar kullanımına başlanmış, elektronik donanımlı araba baskülerinin kapasitesi, 30 tondan 60 tona çıkarılmıştır.

Son 5 Yılın Tahıl Alım-Satım Listeleri Cetveli (ton olarak):

Yılı	Buğdağ	Arpa	Çavdar	Yulaf	Nohut	Mercimek
1985	11 862	8.596	-	-	-	-
1986	36 436	20 644	-	49	967	1
1987	34 677	22 451	25	24	2.684	140
1988	39 999	30 043	186	-	1 506	-
1989	762	-	-	-	9 555	-

Bağlı bulunduğu Ajans Müdürlükleri ile birlikte toplam 70 personel görev yapmaktadır. 2 hizmet otosu, 12 adet lojmanı, 1 adet misafirhanesi vardır.

NOT: İlçemize yukarıda tanıtılan ve şüphesiz bölgeye çok önemli ekonomik katkıda bulunacağına inandığımız T.M.O. Şube Müdürlüğü yeni depolama tesislerinin kazandırılmasında büyük emek ve yardımları geçen, T.M.O. Emekli Genel Müdür Yardımcısı ve Yönetim Kurulu Üyesi hemşehrimiz, Nadir Karakaş'a bu vesileyle şükranlarımızı sunmayı borç bildik.

PANCAR ZİRAAT BÖLGE ŞEFLİĞİ:

Bölge Şefliği 1954 yılında Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Eskişehir Şeker Fabrikası'na bağlı olarak kurulmuştur. 1962 yılına kadar kiralık büroda hizmet vermiştir.

Bölge görev sahası, Çifteler ve köyleri ile Mahmudiye ilçesi ve Kaymaz nahiyesidir. Bununla birlikte bazı Emirdağ, Seyitgazi ve Sivrihisar köylerinde de hizmet vermektedir.

Esas görevi olan pancar ekim sahasının belirlenmesi, ekimi, sökümü ve tesellüm işlerinin yanında, çiftçilerimizin avans, yaş ve kuru küspe istihkâkları, sunî gübreler ve lüzumlu ziraî aletleri Bölge Şefliğince temin edilmektedir. İsteyen çiftçilere ihtiyaçları halinde Şekerbank vasıtasıyla ziraî kredi verilmektedir. 1989 yılında toplam 400.000.000.-Tl kredi verilmiştir.

1962 yılında hizmete giren kaloriferli bölge binası ve 4 adet lojmana ek olarak, daha sonra 2 gübre ambarı hizmete girmiştir.

Bölgeye ait 5 pancar tesellüm kantarı (Çifteler, Mahmudiye, Kaymaz, Körhasan, Doğanay), 30 ve 40 tonluk toplam 8 tabla vardır. Kantar sahalarının tamamı 150920m^2 dir. Kantarlarda son beş yıllık ekim alanı ve pancar rekolteleri ile karşılığında ödenen brüt pancar bedeli tablosu aşağıdadır. (Şeflik görev alanı içinde)

Yılı	Ekim Alanı (Dekar)	Rekolte (Ton)	Ödenen Bedel
1985	27895	119078	1.663.170.624
1986	31430	114977	1.922.729.464
1987	50142	206291	4.642.865.761
1988	38910	192198	8.643.104.110
1989	41215	169580	13.800.000.000 (Tahmini)

1 bölge şefi, 2 ziraat mühendisi, 3 şoför, 1 kooperatif memuru, 10 geçici çavuş ve 70 personel görev yapmaktadır. Bölge Şefliğine ait 3 adet araç mevcuttur.

27 köyde yaklaşık 3000 çiftçi ailesine hizmet götüren kuruluşun, mevcut kantarlara pancar boşaltma, temizleme makinaları konulması halinde hizmet akışı hızlanacaktır.

TÜRKİYE ELEKTRİK KURUMU (TEK) ÇİFTELER TRAFO İSTASYONU:

Enerji sektöründe, elektrik enerjisi olarak ülkemize hizmet veren bir kurum olan TEK'nun trafo merkezleri, ayrılmaz ve en büyük parçalarından birisidir. Üretilen enerjiyi kaliteli ve istenilen seviyelerde müşterilerine (abonelerine) ulaştıran trafo ve iletim hatlarına sahiptir.

Çifteler Trafo İstasyonu/KÜTAHYA-Seyitömer Termik Santralı'ndan temin edilen 154.000 voltluk yüksek gerilimi, 34.500 voltluk orta gerilime indirerek. 16.000 ile 20.000 KVA lık elektriksel güce sahip olur.

İlçemize kurulan böyle bir istasyonun ana amacı, tarımda elektrik kullanımı yöntemiyle; sulama, sanayi, aydınlatma ve diğer iş sahalarına faydalı olmaktır.

Elektrik enerjisi verdiği bölgeler sırasıyla; Çifteler, Mahmudiye, Han, Sivrihisar, Kaymaz, Günyüzü ve bunlara bağlı köy gruplarıdır.

Kasım 1989 tarihinde işletmeye açılmıştır. 1 idare odası, 1 kumanda odası, 1 bekçi

kulübesi, 2 adet 3'er katlı 6 daireli olmak üzere toplam 12 dairelik lojmanı, görev yapan 1 mes'ul teknisyen, 3 teknisyen, 1 bekçi olarak toplam 5 personeli vardır.

TÜRKİYE ELEKTRİK KURUMU (TEK) İŞLETME SORUMLULUĞU:

İlçe, Belediye tarafından Sakaryabaşı elektrik jeneratörünün 1.1.1958'de açılmasıyla elektriğe kavuşur.

1971 yılında 34.5 kilovoltluk Eskişehir hattına bağlanılır. Daha sonra (Şubat 1983)'te Belediye Elektrik İşletmesi TEK'na devredilir. İlçede elektriksiz köy yoktur.

Her köyde, köye yeterli trafo mevcut olup, ilçe merkezinde 8'i mahallelerde, 3'ü Küçük Sanayi Sitesi'nde olmak üzere 1693 KW gücünde toplam 11 adet trafo faaldir. Ayrıca şehir merkezinde şebeke yenileme çalışmaları sürmektedir.

İşletmede 17 personel görev yapmaktadır.

TÜRKİYE ZİRAÎ DONATIM KURUMU ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ:

Ziraî Donatım Kurumu Şube Müdürlüğü Hizmet Binası

06.03.1973 tarihinde faaliyete başlamıştır. 1944 yılında 4604 Sayılı Kanunla kurulan ve ana statüsü 1984 yılında yeniden düzenlenen kurumun sermayesinin tamamı devlete ait olup, Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı'na bağlı kamu iktisadî teşekkülüdür.

Çiftçiye her çeşit tarım ekipmanı ve yedek parçaları, kimyevî gübreler ve ziraî mücadele ilaçları, tohumluk, fide, fidan ve damızlık temini, ihracı, ithali konuları ile ilgili eğitim, araştırma, geliştirme ve çalışmalarını yürütür. Üreticiler, kuruluşlar, ticarî müesseseler ile işbirliği yapar. Çiftçiye peşin, kurum kredili veya Çifteler Ziraat Bankası aracılığıyla satış yapar.

Şubenin Son 5 Yıllık Ciro Toplamları:

Yılı	Yıllık Ciro Toplamı	Kimyevî GübreSatışı
1985	415.410.374	6.117 Ton
1986	453.993.525	4.776 Ton
1987	409.059.111	1.555 Ton
1988	545.947.217	1.595 Ton
1989	773.985.604	1.844 Ton

1986 yılında kimyevî gübre satışlarının libere edilmesi ile personel sayısı azalmış olup, 1 şube müdürü, 1 ambar memuru ve 1 bekçi-kantarcı ile hizmet verilmektedir.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ ZİRAAT FAKÜLTESİ DEKANLIĞI SU ÜRÜNLERİ İSTASYONU:

Sakaryabaşı Su Ürünleri İstasyonu Havuzundan Görüntü.

1970 yılında kurulan istasyonda, 1983 yılına kadar Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Su ürünleri ve Yaban Hayatı Kürsüsü ile Çifteler Belediyesi'nin ortak çalışmaları sürmüş, daha sonra Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanlığı ve Su Ürünleri Bölümü'nce devir alınmıştır.

Su ürünleri dalındaki öğretim elemanlarının araştırma ve denemeleri için materyal ve pratik çalışma imkânı sağlamak görevinin yanında; üreticilere öncülük ve örnek olunarak yumurta, yavru, anaç vb. sağlamaktadır. Çalışmaların ağırlığını, gökkuşağı alabalığı, aynalı sa-

zan, yayın, kerevit, tilopya ve pekin ördeği üretimi oluşturmaktadır. Bunun yanında yılan balığı, ot sazanı, kocabaş, pullu sazan ve karabalık üzerinde çalışmalar yapılmaktadır.

Su ürünleri üretimi değişik boyutlarda; 30 toprak, 15 beton havuz ile 32 beton kanal ve kuluçka binasında 15 kanal ile 1 havuzda yapılmaktadır.

Yaklaşık 120 dekar alanda faaliyette bulunan istasyonda üç bina, iki kümes mevcuttur. Bu binalar içinde idare, yatakhane, laboratuvar, mutfak, kuluçka binası, bekçievi, yem deposu, kömürlük, hangar ile 1 lojman bulunmaktadır.

Biri idarî ve teknik personel ile işçi ve hizmetli toplam 7 personel mevcuttur.

Son Beş Yıla Ait Satış Tablosu: (Adet olarak)

Yılı	Alabalık	Sazan	Yayın	Tilopya	Kerevit	Pekin Ör.
1985	10.000	150.000	-	-	-	700
1986	12.000	-	50	-	-	400
1987	15.000	7.000	70	-	-	800
1988	40.000	30.000	30	650	-	400
1989	25.000	90.000	30	6000	4.000	150

Eğitim ağırlıklı tesisler (100 kişilik), lojman ve sosyal tesislerin yapımı ve üniversiteye bağlı bir "Meslek Yüksek Okulu" açılması için çalışmalar sürdürülmektedir.

SÜMERBANK SATIŞ MAĞAZASI:

İlçemizdeki satış mağazası 16.06.1977 tarihinde hizmete açılmıştır. Bütün varlığı ile devlete ait olan Sümerbank, en yüksek verimliliği sağlamak suretiyle milletin toplu menfaatlerine yararlı olmak amacındadır.

Çeşitli sektörlerde; pamuk ve yün ipliği, pamuklu ve yünlü dokuma, pamuklu ve yünlü hazır giyim, el ve makina halısı, kundura üretimi yapılmaktadır. Üretilen ürünler, yurdun dört bir köşesine dağılmış satış mağazalarında doğrudan halkın hizmetine sunulmaktadır. 1989 yılı sonu itibariyle satış toplamı 384.649.313.-Tl'dır.

TİCARET BORSASI ÇİFTELER ŞUBESİ:

5590 Sayılı kanuna göre Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nca, Borsalar Kanunu'nda yazılı esaslar dahilinde , maddenin alım, satım, fiyat tesbiti ve ilânı işlerini yapmak üzere kurulmuş tüzel kişiliğe haiz kamu kurumudur. Çifteler Şubesi, 21.5.1982 tarihinde Belediye'ce tahsis edilen yerde açılmış, daha sonra Belediye'den alınan 12.000m^2 arsa üzerinde satış salonu, idare odası, depolama tesisleri ve 90 tonluk kantar bulunan bina ile kendisini donatarak hizmete sunmuştur. Şube, merkeze bağlı olarak 1.1.1990'dan itibaren bilgisayarlı işleme geçmiştir.

Ticaret Borsası Çifteler Şubesi

KÜÇÜK ESNAF VE SANATKÂRLAR DERNEĞİ:

1969 yılında ilçe esnaflarının iştirâki ile kurulmuştur. İlçe ve köylerindeki esnafa, kredi ve banka işleri ile Bağ-Kur kayıtlarının yapılması işlerinde yardımcı olur. 507 Sayılı Kanun kapsamı içinde kamu kurumu niteliğinde tüzel kişiliğe sahip meslek kuruluşudur. Esnaf ve sanatkâra ihtiyacın karşılanması için gerekli danışmanlık, işbirliği hizmetlerinin yürütülmesini sağlar. Ayrıca üyelerinin tüm haklarının korunmasında yardımcı olur.

S.S. Esnaf ve Sanatkârlar Kooperatifi ile aynı iş yerinde hizmet vermektedir. Şoför esnafı hariç tüm mesleklerden 1500 üyesi mevcuttur.

S.S. ESNAF VE SANATKÂRLAR KOOPERATİFİ:

1967 yılında 1163 Sayılı Kooperatifler Yasası'na göre hazırlanan ana sözleşme hükümlerince faaliyetlerini sürdürmektedir. Ortağı olan esnaf ve sanatkârı T. Halk Bankası aracılığıyla sermaye, makine, alet ve taşıt sahibi yapar. 1974-1986 yılları arasında ülkemiz 800 Esnaf ve Kefalet Kooferatifi içinde ilk 20 kooperatif arasına girme başarısını göstermiştir.

Hizmetini 3 personel ve Yönetim Kurulu ile kendi hizmet bürosunda sürdürmektedir. Toplam 610 ortağı mevcuttur. Bunları 1/3'ü sanatkârdır. Sanatkâr ortaklarının kredi limitleri 10 milyon, esnaf ortaklarının kredi limitleri 5 milyondur.

TARIM KREDİ KOOPERATİFİ:

1935 yılında Büyük Atatürk'ün direktifleriyle, Tarım Satış ve Tarım Kredi Kooperatifleri yasası ile kurulmuştur. 1977 yılında 1581 Sayılı Kanunla Tarım Kredi Kooperatifleri üst kuruluşları olan 16 Bölge Birliği ve Ankara Merkez Birliği Genel Müdürlüğü adı altında Ziraat Bankası'ndan ayrılmıştır.

1982 yılında 33 çiftçi ve üretici ile merkez ve 26 köy alanı içinde hizmete başlamıştır. Ortaklarının her türlü tarım, ziraî ve hayvancılık konusundaki ekipman, araç, ilaç, gübre vb. ihtiyaçlarını nakdî veya kredili olarak sağlar.

1987 yılına kadar kiralık bina ve depolarda, daha sonra 1532 m^2 arsa üzerinde 300 tonluk depo ve 3 lojmanlı hizmet binasında hizmet etmektedir.

Yönetim kurulu, 1 müdür ve 1 muhasebeci ile şu anda 3500 ortağı mevcuttur.

S. S. KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ KOOPERATİFİ:

22 Mart 1976 tarihinde 27 ortak ile kurulmuştur. Halen 150 ortağı mevcuttur. 1 başkan, 1 muhasebeci, 2 bekçi ve yönetim kurulundan oluşmuştur. 73 dekarlık alan içinde 150 işyeri olup, bunlardan 8 adeti 60 m^2'lik, 22 adeti 80m^2'lik, 120 adeti 120m^2'liktir. Hepsinde asma katı, WC, duş ve yazıhane bulunur.

1 lokantası, 2 kahvehanesi, 7 odalı idare binası vardır. Bu işyerlerinden bir kısmı halen boştur.

S.S. MOTORLU TAŞIYICILAR KOOPERATİFİ:

İlçemize veya ilçemizden yapılacak taşıma işi ile uğraşan kişilerin biraraya gelmesiyle, 1976 yılında kurulmuştur. Şubesi yoktur. Tahıl, kömür, pancar, gübre vb. taşıma işlerini yürütür. Kiralık bir binada görev yapmaktadır. Bir adet hizmet otosu mevcuttur. 117 üyesi vardır.

BANKALAR:

İlçemizde; 27.09.1955'de açılan, 1966 yılında şube olan T.C. Ziraat Bankası, 1968 yılında açılan Şekerbank T.A.Ş. şubesi, 1973 yılında açılan Türkiye Halk Bankası Şubesi, 1976'da açılan Türkiye İş Bankası bankacılık faaliyetlerini sürdürmektedir.

ZİRAAT ODASI:

1964 yılında çiftçilerin iştirâki ile kurulmuş olan bir meslek teşekkülüdür. Meslek hizmetleri yanında; tarla, bağ, bahçe, hayvancılık, ormancılık ve el sanatları gibi sahalarda ülke ve çiftçilerin menfaatleri istikâmetinde çalışmalar yapmaktadır.

Toplam 3600 kayıtlı çiftçi üyesi bulunmaktadır. Seçim sistemi ile çalışan bir meslek kuruluşudur. 21 kişilik oda meclisi, oda meclisi içinden seçilen 7 kişilik yönetim kurulu ve 2 adet personel ile Belediye Başkanlığı'na ait kiralık bir bina ve depoda hizmet vermektedir.

Faaliyetleri belli bazı aylarda yoğundur.

Mart-Nisan: Yabancı ot ile mücadele ilacı, yonca ve ayçiçeği tohumu satımı.

Mayıs-Haziran: Bağ, bahçe ilacı satımı

Eylül-Ekim: Tohum ilacı, toprak altı zararlısı (ZABRUS) ile mücadele ilacı.

Ayrıca: tohumluk dağıtımı, plastik boru yedek parçaları satımı ile 1989 yılından itibaren Türkiye Z.D.K. Şube Müdürlüğü'nün satış bayiliğini (fenni gübre, traktör ve parçaları, ilaçlama, gübre atma makineleri ve ekim mibzeri) yapmaktadır.

Son 5 Yıla Ait Ortalama Satış ve Dağıtım Tablosu:

Mücadele İlacı	Yonca Tohumu	Ayçiçek Tohumu	İlaçlama Makinası	Gübreleme Makinası	Tohum İlacı	Toprak Altı Zararlısı ile Mücadele
10.000 kg.	1250 kg.	970 kg.	3 Ad.	3 Ad.	3600 kg.	1200 Ad.

Çeşitli Hububat Tohumu	Sıvı Gübre	Sunî Gübre
720 ton	10.500kg.	870 ton

TÜRK HAVA KURUMU ŞUBESİ:

İlçemizde 1962 yılında açılmış, 1973 yılında kendine ait büroya taşınmıştır. Genel merkezin amaç ve direktifleri doğrultusunda ilçede, havacılık (paraşütcülük, plânörcülük, model uçak vb.) çalışmaları ile havadan zirâi ilaçlama ve reklâm çalışmaları yapmaktadır. Son olarak sivil havacılık çalışmalarına başlamıştır.

KIZILAY DERNEĞİ ŞUBESİ:

1958 yılında kurulmuştur. Genellikle sosyal amaçlı faaliyetler yapmaktadır. 125 da.lık bir tarlaya sahiptir. Fakir okul öğrencilerine kırtasiye yardımı yapmaktadır. İlçede yardım komitelerinde temsilci bulundurmakta olup, Kızılay Kan Merkezi ile işbirliği içinde ilçede, kan bağışı kampanyaları düzenlemektedir.

DİĞER KOOPERATİF VE DERNEKLER:

1- Adakent Yapı Kooperatifi
2- Anadolu Tüketim Kooperatifi
3- Başkurt Köy Kalkınma Kooperatifi
4- Belpınar Köy Kalkınma Kooperatifi
5- Çifteler Arsa ve Yapı Kooperatifi
6- Halk Tüketim Kooperatifi
7- Han Kasabası Kalkınma Kooperatifi
8- Hayriye Toprak Su Kooperatifi
9- Kadıkuyusu Köy Kalkınma Kooperatifi

10- Merkez Toprak Su Kooperatifi

11- Sakaryabaşı Konut Yapı Kooperatifi

12- Yıldızören Köy Kalkınma Kooperatifi

1-Avcılar ve Atıcılar Derneği

2- Çiftçi Malları Koruma Derneği

3- Devlet Hastenesi Yaptırma-Yaşatma Derneği

4- Din Görevlerileri Yardımlaşma Derneği

5- Halk Eğitimi Hizmetlerini Geliştirme Derneği

6- Kafkas Folklor Derneği

7- Memurlar Yardımlaşma Derneği

8- Muhtarlar Derneği

9- Polis Karakolu ve Lojmanları Yaptırma-Yaşatma Derneği

10- Sebze ve Meyve Satıcıları derneği

11- Şoförler Derneği

12- Şehir Kulübü

13- Merkez Adalar (Karakubbeli), Adalar (Taş), Çiftçi, Erbap, Yenidoğan (Yeşil), Yeni Mahalleleri ve Çarşı Camii Dernekleri (7Adet)

14- Merkez ve Köyler İlkokulları Koruma Dernekleri (9 Adet)

15- Merkez ve Köyler Orta Dereceli Okullar Koruma Dernekleri (8 Adet)

HAN KASABASI BELEDİYE BAŞKANLIĞI:

15.05.1967 tarihinde Belediye Teşkilâtı kurulmuştur. Kasaba merkezinde 2, Tepe ve Erten Mahalleleri olmak üzere 4 mahallesi mevcuttur. Kasabada belediye hizmetleri; Belediye Başkanı, Belediye Encümeni ile 10 memur, 1 hizmetli ve 5 işçi tarafından sürdürülmektedir. Belediye hizmet binası, garaj, 13 dükkan, 1 lojman ve Han Sağlık Ocağı'na geçici verilen lojmanlı binası mevcuttur. 3 otobüs, 1 minibüsü vardır.

Son 5 yıla ait bütçe, gelir ve gider tabloları:

Yılı	Bütçesi	Gelir Durumu	Gider Durumu
1985	33 077 228	36 321 727	34 195 891
1986	51 543 000	47 183 007	35 918 281
1987	141 719 000	123 117 313	127 562 156
1988	117 886 000	141 598 825	115 966 807
1989	217 136 000	221 595 678	233 979 322

Han Kasabası Belediye Başkanlığı Hizmet Binası

HAN SAĞLIK OCAĞI TABİBLİĞİ:

1986 Yılında Sağlık Ocağı olarak kurulmuştur. Han Belediyesi'ne ait binada hizmet vermektedir. Sağlık Ocağı; poliklinik çalışmaları yanısıra çevre, toplum ve ana çocuk sağlığı hizmetleri ile adlî hekimlik hizmetlerini yürütmektedir.

Ayrıca yönetim ile ilgili hekimlik hizmetleri, hasta ve sonuçları izleme hizmetleri ve acil tedavi hizmetleri yürütülmektedir. Hizmet binası 85m² üzerine kurulmuş olup, Han Sağlık Ocağına bağlı 2 sağlık evi vardır. 1 doktor, 3 sağlık memuru, 1 hemşire, 3 ebe, 2 memurdan oluşan personeli ve 1 ambulans ile hizmet vermektedir.

HAN KASABASI TARIM KREDİ KOOPERATİFİ:

1971 yılında ortaklarının kısa ve orta vadeli yem, gübre, tarımsal araç-gereç gibi ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuştur. Kendi malı hizmet binasında hizmet vermektedir.

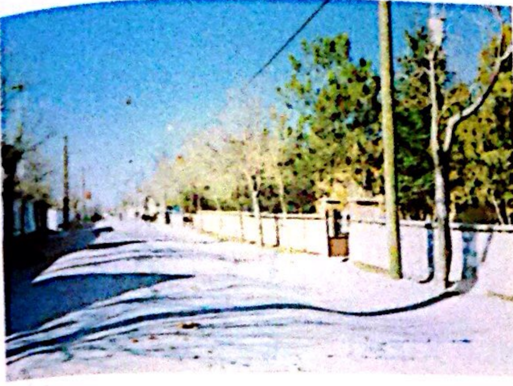
b-Köyler:

ABBASHALİMPAŞA KÖYÜ

1914 yılında Bulgaristan'ın Kırcaali ve Tosca Bölgesinden gelen göçmenler tarafından kurulmuştur. O zamanın Bursa Valisi Abbas Halim Paşa, köyün iskânı ile bizzat ilgilenmiş; hatta yerleşim plânını kendisi çizmiştir. Bu sebeple köye bu ad verilmiştir.

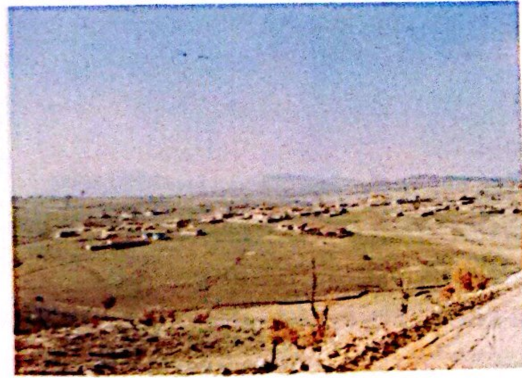
Köy halkı, bu plânı hassasiyetle koruyarak bugün de devam ettirmektedir.

Köyün içinden, ilçeyi Eskişehir-Ankara yoluna bağlayan asfalt yol geçmektedir. İlçeye en yakın köy olup, devamlı vasıta mevcuttur.

Köy halkının geçimi tarıma dayalı olup, tarımda günün teknolojisi uygulanmakta, Devlet Su İşleri sulama kanalları ile sulu ziraate önem verilmektedir. Arpa, buğday, patates ve ayçiçeği yetişir. Islâh edilmiş ırklarla süt inekçiliği yapılır. Ayrıca besicilik ve küçükbaş hayvancılık yapılır. Eğitim-öğretim oranı ile eğitim-öğretime ilgi yüksektir.

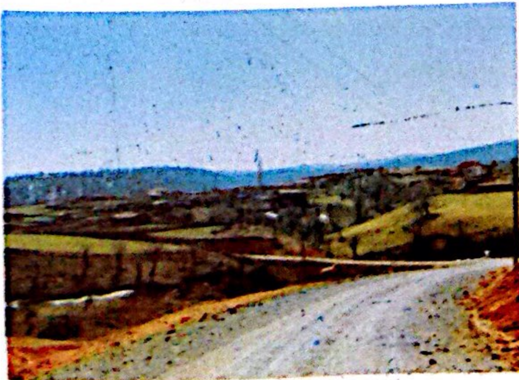
İlçe içi PTT santraline direk bağlı telefonları ile otomatik görüşmeler yapılabilmektedir.

AĞLARCA KÖYÜ

Kesin olmamakla birlikte, Kafkasya Ziro Bölgesinden gelen Şapsığ Çerkezleri tarafından kurulmuştur. Orman için köyü olup, geçimi orman ürünleri, küçükbaş hayvancılık ve tarımdan sağlanmaktadır.

Ekilebilir alan kısıtlıdır. Bu yüzden gençlerin büyük bir kısmı baska il veya ilçelerde çalışmaktadır. Köyde genelde çocuklar ve yaşlılar bulunmaktadır. Köy halkı geleneklerine bağlı olup, Kafkasya kültürü devam ettirilmektedir. Köy çevresinde avcılığa ve arıcılığa müsait yerler vardır.

AKDERE KÖYÜ

1880-1890 yılları arasında kurulduğu söylenmektedir. Emirdağ ilçesine bağlı iken 1966 yılında ilçemize bağlanmıştır. Köyün bulunduğu alanda çok sayıda beyaz topraklı dere olduğundan adının bu derelerden kaynaklandığı sanılmaktadır.

Köy halkı Türkmendir. Geçimini çiftçilik ve hayvancılıkla sağlamaktadır. Köyün içme ve kullanma suyu sıkıntısı vardır. Orman kenarı köylerimizden biridir.

AKHİSAR KÖYÜ

Kuruluş tarihi ve adının nereden geldiği bilinmemektedir. Yaşlıların ifadelerine göre, Akhisar köylüleri 1887 yılında Kafkasya'dan Anadolu'ya göç etmişlerdir. Sivas ilinde, Emirdağ Gözeli köyü ve ilçemiz Yazılıkaya köyünde geçici konaklamalardan sonra takriben 1891 yılında bugünkü yerine yerleşmişlerdir.

Afyon ilinin merkez köyü iken 1984 yılında

ARSLANLI KÖYÜ

Kuruluş tarihi kesin olarak bilinmemekte; ancak köyün kuzeyindeki höyük ve tarihî kalıntılardan bu bölgedeki medeniyetin Hitit-Frig ve Romalılar'a kadar uzandığı anlaşılmaktadır. Yaşlıların anlattığına göre; köyde 12 arslan heykeli bulunduğu, köyün adını da, bu heykellerden aldığı söylenmektedir. Bu heykellerden sadece 1 tanesi kalmıştır. Köy halkı Orta Asya'dan gelip, göçebe halinde, hayvancılıkla uğraşıp ve kendilerine otlak ararken önce Emirdağ-Bey köyüne daha sonra çoğalarak Emirdağ İlçesine bağlı Gedikevi, Bağlıca, Burunarkaç, Alibeyce, Gözeli ve Geynik ile Çifteler ilçesine bağlı Sarıkavak, Dikilikaya ve Arslanlı köylerine yerleşen Türkmenlerden oluşmaktadır. 1979 yılında idarî bakımdan Emirdağ'dan Çifteler'e geçmiştir.

Halkın geçimi tarıma ve hayvancılığa dayalıdır. Arazisi kıraçtır, otlak ve meralar yetersizdir.

BAŞARA KÖYÜ

Çevredeki tarihî yerleşimlerden biri olan Başara'nın, bugünkü durumuyla 1892 yıllarında yöreye gelen Başören yörükleri tarafından kurulduğu, daha sonra bunların kendi aralarındaki geçimsizliği nedeniyle köyü terketmeleri neticesinde, Kafkasya'dan gelen çerkezlerin buraya yerleştiği bilinmektedir.

Köyün yerleşim alanı Çayırbaşı, Tekke ve Keşik tepeleri arasındadır. Orman kenarı köyümüzdür. Halk geçimini orman ürünlerinden ve hayvancılıktan sağlar. Ekilir ve dikilir arazisi azdır.

BAŞKURT KÖYÜ

İlk olarak şimdiki yerleşim merkezinin 3 km. güneyinde, Romanya'dan gelen Vidinli'ler tarafından kurulmuştur. Daha sonra bugünkü yerin 2,5 km. güneyinde Burhaniye adında Romanya'dan gelen Tatarlar tarafından kurulmuş, Kurtuluş Savaşı sıralarında hastalık vb. sebeplerle dağılmış, köy ortadan kalkmıştır. Şimdiki köy ise 1928-1929 yıllarında Bulgaristan ve Romanya'dan gelen göçmenlerle bugünkü halini almıştır.

Planlı iki cadde ve düz sokakları ile düzenli bir yerleşimi vardır. Köyün güneyinden çıkan kaynak, güneydoğuya doğru akmaktadır. Tarla ziraatı ve hayvancılık yapılmakta olup arazi genellikle kıraçtır. Buğday, arpa, yulaf ve nohut ekilip, hayvancılık yapılır. İlçemizin bu köyünde süpürgecilik el sanatı gelişmiştir. Bu sayede köylüler boş zamanlarını değerlendirip, ek gelir temin etmektedirler. Bir kısım arazide tabiî mantar yetişmektedir. Köyde kalkınma Kooperatifi ve Sağlıkevi vardır.

BELPINAR KÖYÜ

1898-1905 yılları arasında Kafkasya'dan göç ederek gelen Karaçay (Çerkez) Türkleri tarafından kurulmuştur. Geleneklere ve aile içi ilişkilere, dikkat ve önem gösterilir. Köyün kenarından Eskişehir İli'ni Afyon ve Konya'ya bağlayan karayolu geçer. Ulaşım durumu düzenli olup, halkın geçim kaynağı çiftçilik ve hayvancılığa dayanır. Modern tarım araç ve makineleri kullanılır. Köy arazisinin %50 si meradır. Sulanabilir arazisi yoktur. Köyde Kalkınma Kooperatifi vardır.

ÇATMAPINAR (BÜNGEŞİK) KÖYÜ

Köy bundan 300 yıl kadar önce Yozgat ilinden gelen Türkmenler tarafından kurulmuştur. Bu yöreye gelen insanlar daha iyi bir yerleşim merkezi aramak için çevreye açılırlar, sonra tekrar buraya dönmeye karar vererek "Dün geçtik ya, oraya gidelim." deyip geri dönerler. Böylece adı düngeşik olarak kalır. Zamanla telâffuz değişikliği ile Büngeşik olur. Daha sonra da Çatmapınar olarak değiştirilir. Köy ovalık bir arazi üzerinde kurulu olup, geniş mera ve tarlalara sahiptir. Köyde tarım ve hayvancılık yapılır. Kuru ziraat ile arpa, buğday ve mercimek yetiştirilir. 1986 yılında inşaatına başlanan köy yakınındaki göletin, yapımı tamamlandığında ziraatta verimlilik sağlayacağı ümit edilmektedir.

DİKİLİKAYA KÖYÜ

1848 yıllarında Orta Asya'dan yurdumuza göç eden Türkmenler tarafından kurulduğu yaşlılar tarafından söylenmektedir. Geçimi hayvancılığa dayalı bu insanlar, önce Yozgat, Emirdağ Bey Köyüne, daha sonra buraya yerleşmişlerdir.

Köy ismini çevrede dikili bulunan büyük bir mermer taştan almıştır. 1972 yılında Emirdağ

ilçesinden ayrılarak Çifteler'e bağlanmıştır.

Köy halkının geçimi çiftçilik ve hayvancılığa dayalıdır. Kuru ziraat ile arpa, buğday, yulaf ve mercimek yetiştirilmektedir.

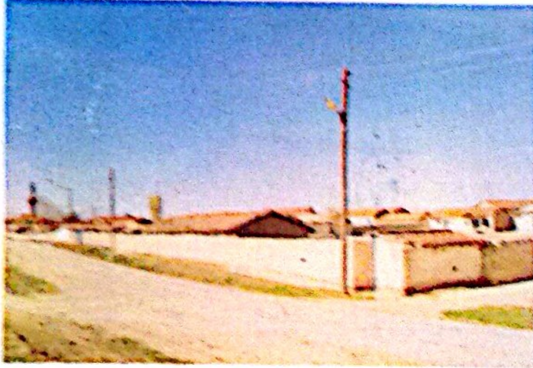
İş ve çocuk okutma nedeni ile köyden göç oldukça fazladır.

DİKMEN (YARALI) KÖYÜ

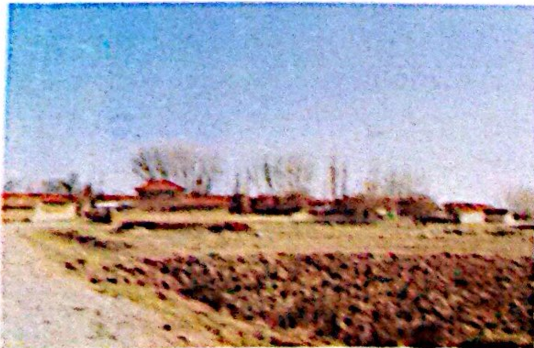
1887 yıllarında Bulgaristan'dan gelen göçmenler tarafından kurulmuş olup, ilk adı Nasriye'dir. Kurtuluş Savaşı'nda yaralanan bir grup asker köyde bir süre halkın bakımında kalmış, bu olaydan dolayı köye "Yaralılar Köyü" denilmiştir. Daha sonra "Yaralı" adı ile anılan köyün adı, 1961 yılında köyün güneyinde bulunan Dikmen tepe ve taşından dolayı Dikmen olarak değiştirilmiştir.

Köy halkının tamamı göçmendir. Sulu ve kuru ziraat ile küçükbaş hayvancılık ve süt inekçiliği yapılır. Buğday, arpa, şeker pancarı ve ayçiçeği yetiştirilir. Tarımda günün teknolojisi ve modern araçlar kullanılmaktadır.

DOĞANAY (ALİKÂN-KÖPRÜBAŞI) KÖYÜ

1899 yıllarında "Kışla" denilen yerde, göl üzerinde göl evleri olarak kurulmuştur. Halkın Azerbaycan Karabağ bölgesinden gelen Karabağ aşireti Gence boyundan olduğu sanılmaktadır. 1946 yılında çevresinde kamış ve göl bulunan arazi, açılan su kanalı ile kurutulmuş, 4 mahalle kurulmuştur. Daha sonra bu mahallelere gelen Bulgaristan göçmenleri ve çevre köylerden gelenlerle büyümüş ve birer muhtarlık olmuştur. Son yıllara kadar Yenidoğan, Ortaköy, Doğanay köyleri "Alikân" olarak söyleniyordu. 1971 yılında Emirdağ ilçesinden ayrılarak ilçemize bağlanmıştır. Köy halkının çoğunluğunu Türkmen ve Muhacirler teşkil eder. Kurulduğu yer ovayı andırır, ancak; toprak yapısı gevşek ve çok yerde çoraktır. Geçim kaynağı tarım ve hayvancılığa dayanır. Köyde sulu ve kuru tarım yapılır. Arpa, buğday, ayçiçeği ve şekerpancarı yetiştirilir. Modern tarım alet ve makineleri kullanılır. Köyde Ziraat Köy Grup Teknisyenliği vardır. Yenidoğan köyü ile Doğanay arasında şekerpancarı kantarı kurulmuştur.

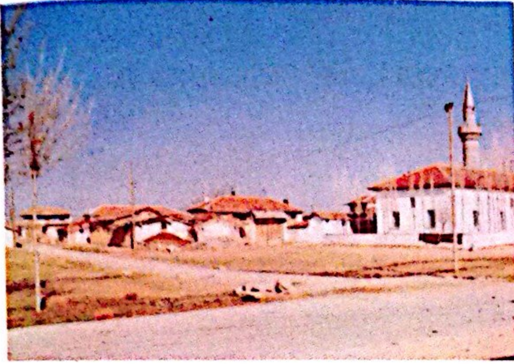
EMİNEKİN KÖYÜ

İlçemizde mevcut 1630 tarihli Hüsrevpaşa Vakfı'na ait belgede bu vakfa ait köylerden biri olarak sayılan Eminekin'in çok eskiye dayanan bir yerleşim yeri olduğu bilinir.

Padişah II. Mahmut zamanında Eminekin köyünün kuzeyinde "Kumarcı Adası" denilen yerde yaşayan Kumarcı Mustafa isimli celâli,

çevreyi haraca bağlaması nedeni ile Padişah tarafından yakalanıp öldürtülür. Toprakları şimdiki Eminekin köyünün bulunduğu yerlerdir. Köyün Kuzebatısında Osmanlılardan kalma bir su değirmeni vardır. Daha sonra köy 1920 yılında Selânik'ten gelen Muhacirler tarafından, şimdiki yerin kuzeyinde "Askerî Kışlalar" denilen yerde kurulmuştur.

Çoğunluğu sulanabilen arazi üzerinde, şekerpancarı ve her çeşit tahıl, sebze ve meyve bol miktarda yetiştirilir. köyün yanından Sakarya Nehri akar, nehir üzerinde kurulan regülâtör ve sulama kanalları bu köy ve çevre köylerde sulama imkânları yaratmıştır. Modern tarım araç ve teknolojisi kullanılmaktadır. Köyden dışarıya göç olmamakla birlikte, Emirdağ köyleri ve Han kasabasından bu köye göç vardır.

GÖKÇEKUYU (KULAPA) KÖYÜ

Yaklaşık olarak yüzyıl kadar önce, Han kasabasından gelip yerleşenlerce kurulmuştur. Eski adı Kulapa'dır. İlçeyi, tarihi Yazılıkaya köyüne bağlayan asfalt yol köyün içinden geçer, Köyün Güneybatısında Hititlerden kalma höyük vardır.

Ekilebilir yerleri üzerinde genellikle kuru ziraat yapılmakla birlikte, son zamanlarda yeraltı kuyularından ve köy yakınlarındaki Han-Erten Göleti ile bir kısım arazi sulanmaktadır. Köyde hayvancılık yaygındır. Sağlıkevi vardır.

HAN KASABASI

İlçemizin, tarihi en eskiye dayanan yerleşim merkezlerindendir. Kasabanın kuruluşu hakkında kesin bir bilgi yoktur. Ancak bu bölgede Frigyalılar, daha sonra Romalılar ve Bizanslıların yaşadıkları, mezar, mağara, kabartma figürlü mermek taşlardan anlaşılmaktadır. XI yüzyıl sonlarında Anadolu Selçuklularının eline geçen kasabaya daha sonra Kayı boyundan Osman Bey'in amcası Dündar Bey'in uç beyi olarak geldiği bilinmektedir.Bizans dönemindeki adı "Kakkabokane", Osmanlı devrindeki adı "Han Barçunlu" (Barçun)dur. Adını bugün kalıntıları bulunan kervasaraydan almıştır. Kasabada bulunan Cami, Hamam, Çeşme, Yeraltı Şehri, Kervan Yolu vb. buradaki yerleşimin eskilere dayandığını göstermektedir. Konya'dan İstanbul'a giden tarihî İpek Yolu; ayrıca Batıdan Doğuya giden tarihî Kral Yolu buradan geçmektedir. Tarihi kaynaklarda Han ve çevresi "Yeşil Havza" olarak geçer. Ulaşım ve coğrafî sebepler sonucunda işlekliğini ve önemini kaybeden kasaba bir ara köy statüsüne düşmüş, 1963 yılında Emirdağ ilçesinden, ilçemize bağlanmış, 15 Mayıs 1967'de kasaba olmuş, belediye kurulmuştur.

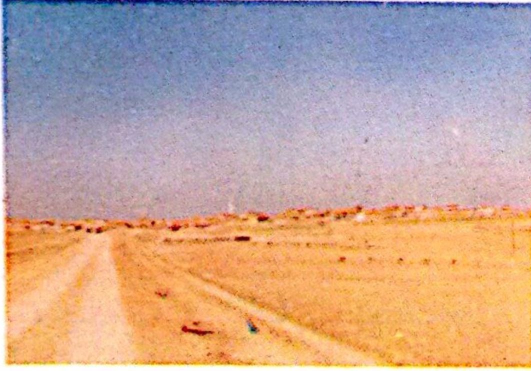
Kasabada; Ortaokul, Sağlık Ocağı, Tarım Kredi Kooperatifi, Köy Kalkınma Kooperatifi vardır. Perşembe günleri pazar kurulur. Halkı çiftçilikle geçinmektedir. Ayrıca küçükbaş ve büyükbaş hayvancılığı yapılmakta, tiftik keçisi yetiştirilmektedir. Son zamanlarda Han-Erten Göleti sayesinde bazı arazilerde sulu ziraat ile şekerpancarı yetiştirilmektedir. Kuru tarımla yeşil mercimek, nohut, arpa, buğday üretilmektedir.

Arazisinin yapısı genellikle tepelerden oluşan bir plâtodan ibarettir. %50'si bozuk orman alanıdır. Ayrıca kasaba sınırları içinde avcılık yapmaya müsait yerler vardır.

Halı, kilim, zili dokumacılığı ile el örgü işleri yaygın olup, kasaba halkı bu yolla ek gelir temin etmektedir. bu konuda mevcut potansiyeli değerlendirmek üzere kasabada Valilikçe, Han Kilimcilik Okulu açılmıştır.

Yerleşim plânlı ve düzenli değildir. İçme suyu Samanlı Yaylası'ndan gelmekte olup, ayrıca Tepe Mahallesinden getirilen şebeke suyu da devreye girmiştir.

Han kasabası folkloru zengindir. Çifte Kebabı meşhurdur. Otomatik telefon santrali mevcuttur. Tarihî İlkokul binası 1989 yılında restore edilmiştir. İş sahası yokluğundan kasabadan İstanbul'a göç mevcuttur.

HAN KARAAĞAÇ KÖYÜ

Köylü, Karakeçili yörük aşiretine mensuptur. 1815 yılına kadar göçebe olarak yaşamış, daha sonra bu yöreyi beğenip yerleşmişlerdir. 1955 yılında Emirdağ ilçesinden ilçemize bağlanmıştır.

Daha önceki yıllarda güneydeki höyükte Etiler'in yaşadığı, yörede bulunan taş tablolar ve Kocapınar Çeşmesinden anlaşılmaktadır. Köy Hacıtepe, Tavşanlıtepe, Taşlıtepe'ler arasındadır. Önemli dağ Karadağ'dır. Köy halkının geçimi, tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Arazi az ve kıraç olup, tahıl üretimi yapılır. Köy sınırları içinde av yapmaya müsait sahalar vardır.

HAYRİYE (ÇINGILLI) KÖYÜ

1902 yılında Kırım'dan gelen Kırım Tatarları, Sultan II. Abdülhamit'in Vakıflar İdaresi'ne devrettiği araziden kendi parası ile arazi satın alarak bugünkü yerde yerleşmişlerdir. Kuruluşta 25 hane olan nüfus 1970'li yıllarda çoğalmıştır. Plânlı yerleşim mevcuttur. Adını köyün batısında bulunan Çıngıllı Höyük'ten almış, Cumhuriyetten sonra Hayriye olarak değiştirilmiştir.

Köyde arazi yeterli olup, sulu ve kuru ziraat yapılır. Çağın teknolojisi ve modern makineler kullanılır. Pancar ve tahıllar yetiştirilir. Küçük ve büyükbaş hayvancılık yapılır. D.S.İ.

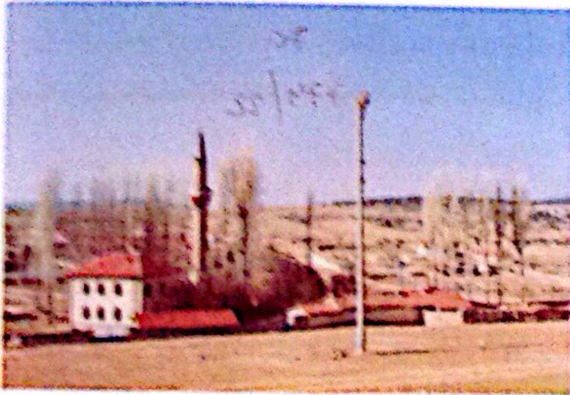
işbirliği ile köy Toprak-Su Kooperatifince kuyular açılmıştır. Köyün gelir durumu iyi olup, son yıllarda sosyal sebeplerle nufüsta azalma olmuştur.

ILICABAŞI (İHSANİYE) KÖYÜ

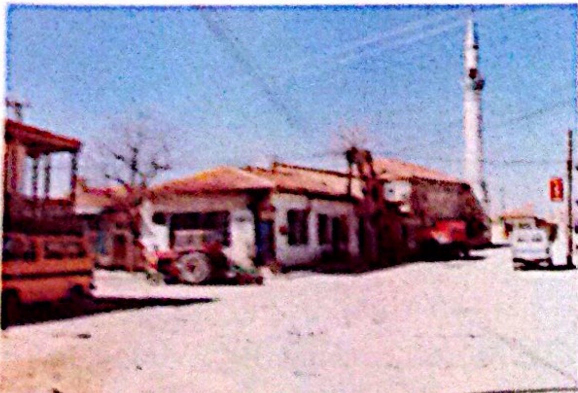
1874 yılında Kırım'dan gelen Tatarlar tarafından o zamanlar Sultan II. Abdülhamit'in çiftliği olarak söylenen arazi üzerinde, şimdiki yerin 2 Km. Kuzeydoğusunda kurulmuştur. Daha sonra sıtma sebebiyle şimdiki yere yerleşilmiştir.

Köyde küçük ve büyükbaş halvancılık önemli gelir kaynağı teşkil eder. Ekilebilir alan yeterli olup, bir kısmı sulanabilmektedir. Tahıl ürünleri, pancar, ayçiçeği ekimi yapılır. Modern tarım aletleri ve teknolojisi kullanılmaktadır. Köye adını veren ve köy sınırları içinde doğan "Ilıcabaşı Kaynağı" sulama, balıkçılık ve piknik yeri olarak önemlidir. Ulaşım durumu müsaittir. Köy sınırları içinde 2 adet höyük vardır.

İSKÂNKUYU KÖYÜ

1892 yılında Bulgaristan'ın Tırnova, Şumlu bölgelerinden gelen üç göçmen aile tarafından vadi tabanına kurulmuştur. Daha sonra başka aileler de yerleşmiştir. "Dirilti", "Kızılkuyu" ve "Kırmızıkuyu" adlarından sonra köyün adı İskânkuyu olmuştur. İlçeye asfalt yol ile bağlıdır. Köyün ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanır. Tarım alanı dar olup, tarım araçları gelişen teknolojiye uygun gelişmemiştir. Az miktarda arıcılık yapılmaktadır. Köy sınırları içinde avcılık yapmaya müsait alanlar vardır. Gelir seviyesi yeterli olmadığından genç nüfus göç etmiştir.

KADIKUYUSU KÖYÜ

1800-1825 yılları civarında kurulduğu tahmin edilmektedir. Köyün Tokat ve Kulaksız mevkiilerinde daha eskiden yaşayanlar olduğu yazılı taşlar ve mezarlardan anlaşılmaktadır. Kuruluştan itibaren Erzurum-İspir ilçesinden, Emirdağ ilçesi Gedikevi köyü (Oğuz Türkleri)'nden, Musul'dan gelip Emirdağ Sığracık köyünde bir miktar otu-

Dere Mahallesi mevkiine dul bir kadının kuruluş esnasında kazdırdığı kuyu, (Kadın Kuyusu)'dan ötürü olduğu söylenir.

Köyün ekilebilir arazisinin çoğunluğu kıraç olup, çok yakınında Çatmapınar Göleti arazi için ümittir. Kulapa köyü ile Samanlı yaylasından çıkıp köyün Batı ve Kuzeybatısından gelen iki kuru dere köy sınırları içinde birleşip, ovayı ikiye bölmektedir.

Tarımda modern teknolojiler ve makineler kullanılmaktadır. Tahıl ürünleri yetiştirilir. Önceki yıllarda ekilen aspir, zeyrek, haşhaş, mercimek, burçak ve kimyon ekiminden son yıllarda giderek vazgeçilmiştir. Bağ, bahçe ziraatı yok denecek kadar azdır. Küçük ve büyükbaş hayvancılık ile az miktarda tavukçuluk ve arıcılık yapılır. Köyde pazar kurulur. Köyde Kalkınma Kooperatifi, Sağlıkevi, Ziraat Grup Teknisyenliği, Ortaokul vardır. Folkloru zengindir. Köyden ekonomik ve sosyal sebeplerden büyük bir miktarda göç vardır.

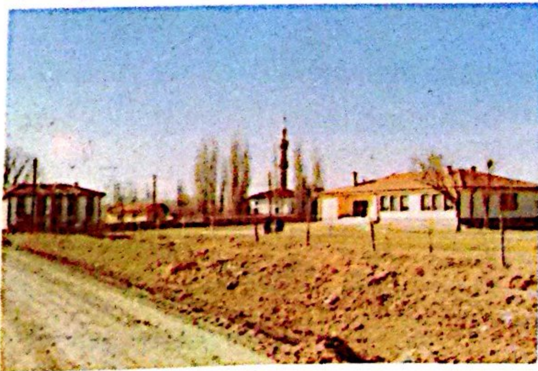

KAYI KÖYÜ

Köy halkı Orta Asya'dan gelen Oğuzların Kayı boyundandır. Önceleri Sivas Divriği ilçesine, sonra Han köyüne yerleşmişlerdir. Bunların 30 hanelik kısmı 1896 yılında köye gelmiş; ancak gelenlerin bir kısmı daha sonra tekrar Han'a dönmüştür.

O yıllarda tamamen ormanlık olan yerleşim bölgesi tarla açma, bina yapma, yangınlar ve ticarî maksatlarla tahrip edilmiştir. 1966 yılında Çifteler ilçesine bağlanmıştır. Köyde 1963 yılından beri pazar kurulmakta olup, son yıllarda kurulduğu gün cumartesi olarak değiştirilmiştir.

Arazi tarıma elverişli değildir. Orman alanlarından açılan arazide genellikle klâsik metodlarla yapılan ziraatten yeterli verim sağlanamamıştır. Buğday, arpa, yulaf, mercimek, nohut, fasulye, burçak ekilir. Küçük ve büyükbaş hayvanlar yetiştirilir. Kilimcilik, oya ve kaneviçe işleri yapılır. Ortaokul ve Sağlıkevi vardır. Köyün ilçe yolu asfalttır.

KÖRHASAN KÖYÜ

Kuruluşu 1200. yıllara kadar gider. Köyün Doğusundaki Saray mevkiinde gözü kör olan Hasan Bey'in ölümü ile çiftlik dağılır. Bölge Kör Hasan Çiftliği olarak anılır. Aradan uzun yıllar sonra göçebe hayatı süren Hacı Domuzlar lakâbı ile anılan 6 kardeş tarıma elverişli bu araziye gelip yerleşirler. Bu verimli araziye Ankara'nın Bâla, Haymana ilçeleriyle, Afyon yörelerinden gelenlerle nüfus çoğalır. Köye 1939 ve 1950 yıllarında da Bulgaristan'dan gelen göçmenler yerleşir.

Sakarya Nehri ve Seydisuyu, Körhasan sınırlarında, Sakarya Nehri ve Sarısu, Körhasan sınırları dışında birleşirler. Son yıllarda Sakarya Nehri üzerinde yapılan sulama kanalları ile arazinin çoğu sulanabilir duruma gelmiştir. Şekerpancarı, patates, arpa, buğday ziraati ile az miktarda sebzecilik yapılır. Küçük ve büyükbaş hayvancılığı yapılır. Çağın teknolojisi ve modern makineleri tarıma uygulanır. Köylünün gelir düzeyi iyidir.

Köyün kuzeybatısında, ilk çağ dönemlerine ait olduğu sanılan bir höyük vardır. Köyde balıkçılık ve avcılık imkânları vardır.

Ortaokul, Ziraat Grup Teknisyenliği, Sağlıkevi, Köy Kütüphanesi, Petrol İstasyonu ve Şekerpancarı Kantarı vardır.

ORHANİYE (HAMİTLİ) KÖYÜ

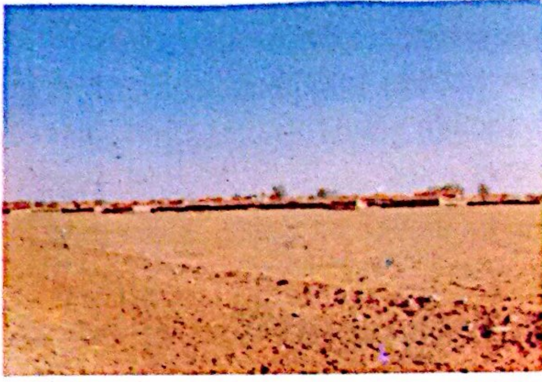
1892 yılında Romanya'nın Silistre kasabasının Sungular köyünden gelen 7 hane tarafından kurulmuştur. Köyün arazisi o yıllarda Sultan II. Abdülhamit'in Beylik arazisi içinde olup, köyün ortasında bulunan Hamit Kuyusundan dolayı köyün adı verilmiştir. Daha sonraları Kütahya köylerinden de ufak bir göçmen kafilesi köye yerleşmiştir.

Karadağ'ın eteklerinde bulunan köyde hayvancılık önemli geçim kaynağıdır. Akarsu olmadığından sulu tarım yapılamamaktadır. Buğday, arpa, yulaf üretimi yapılır. Köy sınırları içinde avcılık için müsait alanlar vardır.

ORTAKÖY (ALİKÂN-ORTAKÖY) KÖYÜ

1899 yılında kurulan Doğanay daha sonra Alikân adıyla 4 mahalleye ayrılmıştır. 1946 yılında bu 4 mahalleye gelenlerle nüfus artarak, Doğanay, Ortaköy, Yenidoğan muhtarlıklarına dönüşmüştür. 1974 yılında Emirdağ ilçesinden Çifteler ilçesine bağlanmıştır. Alikân adının köyün Kuzeydoğusunda bulunan, şimdiki höyük civarında yaşayan Aliki adında bir Rum'dan kaynaklandığı sanılmaktadır. Köye 500m. uzaklıktaki Tekke ile höyük yolunun bu kişi tarafından yaptırıldığı kalıntılardan anlaşılmaktadır. Tekke denilen yerde Rumlardan kaldığı sanılan eski mezar ve sütunlar bulunmuştur. Bu kalıntıların Romalılara göre Basilika (Hükümdar Kilisesi) adı verilen yer olduğu tahmin edilmektedir.

Köyde buğday, arpa, pancar, yulaf, yetiştirilir. Sulu ziraat son yıllarda önem kazanmıştır. Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılığı yapılır. Köyde camız denilen manda beslenir. Köyün yerleşimi birbirinden kopuk iki mahalle halindedir. Ortaokul, Sağlıkevi, Köykonağı vardır.

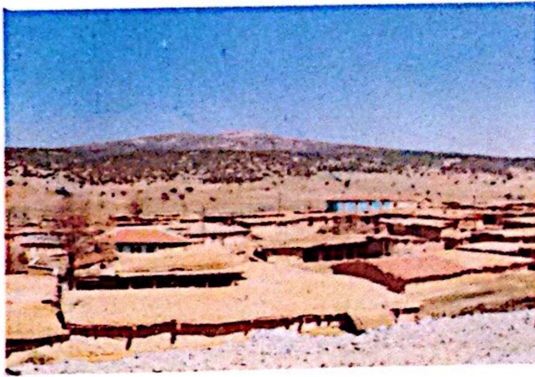

OSMANİYE (KURUHÖYÜK) KÖYÜ:

Orta Asya'dan göç ederek Rusya'da, Kazan ve İdil boylarında yerleşmiş iken, 1877 Osmanlı-Rus Harbi sırasında Kazan'dan göç ederek gelen Türkler tarafından kurulmuştur. Tarıma yatkınlıkları sebebiyle önce Orhaniye köyü civarında eski Hitit dönemine ait kalıntıların bulunduğu Herek dağı eteğine (Altınoluk), daha sonra buranın tarıma elverişli olmaması sebebiyle şimdiki köy içinde kalan höyük etrafında yerleşirler. Su bakımından fakir olan bu bölgeye "Kuruhöyük" adı verilir.

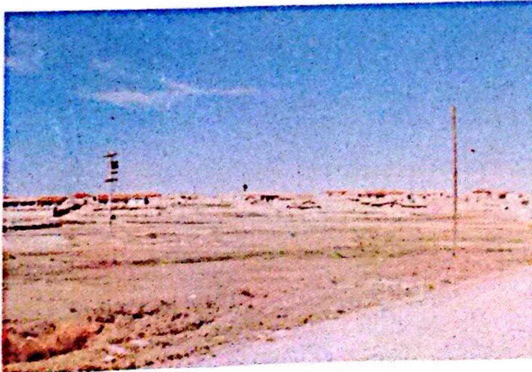
Köyden şehire göç vardır. Bu göçün sebebi diğer köyler gibi geçim zorluğu değil, gençlerin sosyal isteklerinin ağır basması sonucudur. Son yıllarda da bu köye başka köylerden gelip yerleşenler olmuştur.

Köyde kuruluş yıllarında eğitim başlamıştır. Küçükbaş ağırlıkta olmak üzere hayvancılık ile tarım ürünleri ve şekerpancarı ziraatı yapılır. Köyde Sağlıkevi vardır.

PEÇENE KÖYÜ

Köyün kuruluşu yaklaşık 100-120 yıl öncesine dayanmaktadır. Halkı yörüktür. Dağlık bir arazide kurulmuştur. Arazisi tarım yapmaya elverişli değildir. Büyük çapta hayvancılık yapılır. Gelir seviyesi oldukça düşüktür. Köyün en büyük sıkıntısı sudur. Son yıllarda su sıkıntısının giderilmesi için yoğun çalışmalar yapılmaktadır. Halkın ekonomik durumu sebebiyle köyden göç vardır. Eskişehir-Afyon il sınırında orman içi köy olup, köy sınırları içinde avcılık yapmaya müsait alanlar vardır. Köy 1966 yılında Çifteler ilçesine bağlanmıştır.

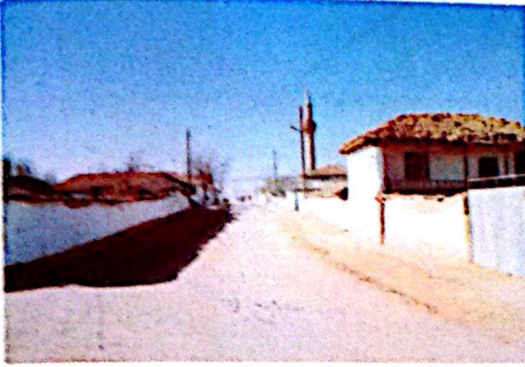

SADIROĞLU KÖYÜ

1946 yılında Doğanay'da bulunan arazideki Karabağ aşiretine mensup kişilerden ayrılan Sadıroğlu sülâlesince, Belpınar köyünün mahallesi olarak kurulmuştur. 1950-1955 yılları arasında Belpınar köyünden ayrılarak muhtarlık olmuştur. Daha sonra Afyon-Akpınar'dan gelen yörük aileleri ve Devlet tarafından yerleştirilen Kafkas Karaçay Türkleri buraya gelmiştir. Kafkasya'dan gelen mülteciler zamanlan köyden ayrılmıştır.Yine 1950 yılında Eskişehir Merkez Sarıkavak köyünden 30-35 hane bu köye yerleşmiş, bir kısmı daha sonra köyü terketmiştir. Daha sonraki yıllarda Afyon köylerinden gelenler ile Romanya ve Bulgaristan'dan gelenler köye yerleşmiştir.

Köylünün geçimi tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Buğday, arpa ve şekerpancarı ekilir. Ayrıca köyün güneyinde büyük bir arazi üzerinde tabii mantar yetişmektedir. Bu mantarın köy ekonomisine katkısı önemlidir. Küçük ve büyükbaş hayvancılık yapılır. Modern tarım makine ve teknolojisi kullanılır.

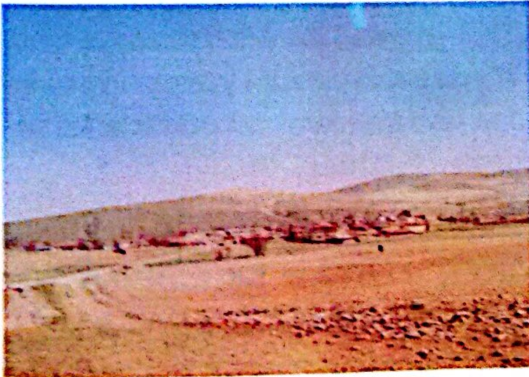
Köyün yerleşim alanı küçük bir tepe üzerinde verimsiz, taşlı bir arazi üzerindedir. Ekilebilir arazinin çoğunluğu kıraç olup, güney yönünden geçen, daha sonra Sakarya nehrine karışan dereden faydalanılarak bir kısım arazide sulu ziraat yapılmaktadır.

SAİTHALİMPAŞA (MUHACİR MECİDİYE) KÖYÜ

Köyün kuruluşu 1913 yılına rastlar. Kurulduğu arazi 1890 yıllarında Sultan II. Abdülhamit'in çiftliği iken, daha sonra bu arazi vakıflara geçmiştir. Adını, Osmanlı İmparatorluğu sadrazamlarından olan Mısır Prenslerinden Halim Paşa'nın oğlu ve Bursa'da Valilik yapan Abbas Halim Paşa'nın kardeşi Sait Halim Paşa'dan alır. Köyün diğer adı, Seydisuyu üzerinde kurulan eskiden Osmanlı parası Mecidiye ile yapıldığı için "Mecidiye Köprüsü" olarak geçmektedir. Halkı, Romanya, Bulgaristan ve Yunanistan'dan gelen göçmenler ile Han kasabası ve Emirdağ'dan gelen Türkmenlerden oluşmaktadır.

Köy arazinin %70'i vakıf arazidir. Verimli bir arazisi üzerinde bulunan köyde her çeşit tahıl ürünleri yetiştirilir. Bağcılık eski önemini kaybetmiştir. Modern tarım teknolojisi ve iş makineleri kullanılır. Küçük ve büyükbaş hayvancılık yapılır. Son yıllarda iyi cins süt inekçiliği gelişmiştir. Köyün Kuzeybatısındaki Kartaltepe'nin Batısında, "Kilise" kalıntısı çevresinde Hititlerden kalma büyük bir höyük ve yerleşim yeri vardır.

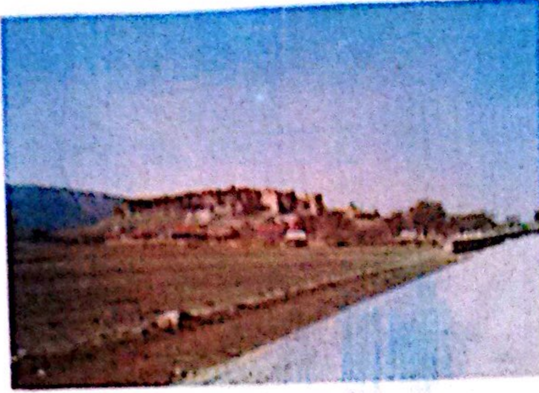

SARIKAVAK KÖYÜ

1848 yıllarında Yozgat Çapanoğlu'ndan gelenler tarafından kurulmuştur. Önce Emirdağ Beyköy'e, daha sonra köyün Çifteçeşme mevkiisine yerleşmişlerdir. Adının orada bulunan bir kavak ve söğütten geldiği sanılmaktadır. Yerleşenler önceleri ziraate önem vermişlerdir. Çevrede yapılan incelemelere göre kabartma, resim ve yazılar ile boş küp ve bina temellerindeki kalıntılardan Bizans Rumlarının yaşadığı, ayrıca köyün Hacımusalar Mahallesine yakın bir yerde "Tekke" denilen tarihi yer önemlidir.

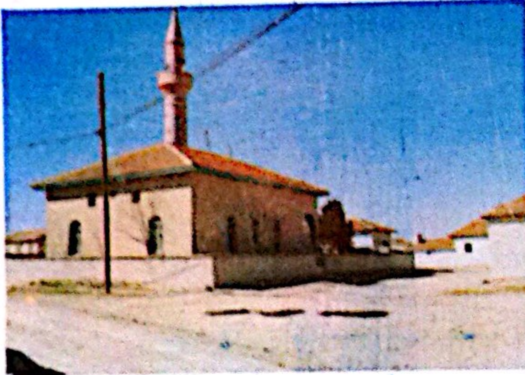
Köyde ekilip, dikilebilir arazi çok azdır. Üzerinde az miktarda orman bulunan küçük tepeler vardır. Köyde içme suyu sıkıntısı vardır. Çoğunlukla küçükbaş hayvancılık yapılır. Ekonomik sebeplerle köyden göç oldukça hızlıdır. 1967 yılında Emirdağ ilçesinden

Çifteler'e bağlanmıştır. Karakaya ve Hacımusalar isimleriyle iki mahallesi vardır.

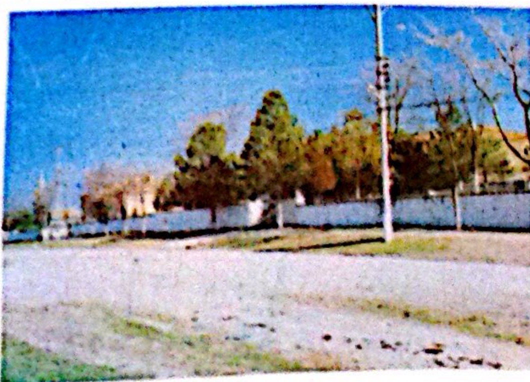
YAZILIKAYA KÖYÜ

1883 yılında Kafkasya'dan göç ederek değişik yerlerdeki ikâmetlerden sonra, 1886 yılında köye yerleşen Çerkezler tarafından kurulmuştur. Adını köyün Batısında bulunan Frigya Kralı Midas'ın mezarı ve yazılı anıttan almıştır. Köyün çevresinde Frigyalılardan kalma pek çok eser bulunmuştur. Köyü ilçeye bağlayan asfalt yolu vardır. Köylünün geçimi orman ürünleri tarım ve hayvancılıktır. Ayrıca köy sınırları içinde inşaatçılıkta kullanılan, kolay kırılabilen ve yontulabilen taşın çıkarıldığı ocaklar da halkın gelir kaynağıdır. Tarıma elverişli arazisi azdır. Sulanabilen arazisi yoktur. Gelir seviyesinin düşüklüğü sebebiyle nüfus azalmıştır. İçme suyu, kuyu ve çeşmelerden sağlanmaktadır. Son yıllarda artan yerli ve yabancı turistler için motel yapılmaktadır. Köye yapılan köy Konağı, Yazılıkaya Anıtı dibinde olup, turistlere de hizmet vermektedir. 1966 yılında Çifteler ilçesine bağlanmıştır.

YENİDOĞAN (ALİKÂN-DOMAKÖY) KÖYÜ

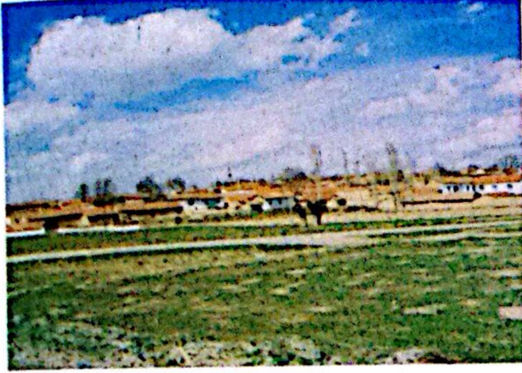
Doğanay köyünden ayrılıp, 1970 yılına kadar Alikân olarak söylenen Domaköy, Ortaköy, Doğanay Mahalleleri, daha sonra ayrı birer muhtarlık olmuştur. Domaköy adı Yenidoğan olarak değişmiştir. Yenidoğan 1971 yılında Emirdağ ilçesinden ilçemize bağlanmıştır. Halkı Türkmendir. Düz ve ovalık bir arazi üzerinde olup, gelirini tarım ve hayvancılıktan sağlamaktadır. Ayrıca köyde şekerpancarı yetiştirilmektedir. Köyün yakınlarından geçen dere ve sulama kuyularından faydalanılarak bir miktar arazi sulanabilmektedir. Köyde modern teknoloji ve ziraat makineleri kullanılır.

YILDIZÖREN (TATAR MECİDİYE) KÖYÜ

1902 yılında şimdiki yerleşme yerinin 1,5km. Güneyinde kurulmuş, daha sonra bugünkü yerine taşınmıştır. Eski adları "Mecidiye Köprüsü" ve "Mamure" olup, 1962 yılında Yıldızören olarak değişmiştir. Çoğunluğu Kırım'ın Köktaş köyünden gelmiş Tatar aileleridir. Yerleşim alanı ilk kuruluş yıllarında sazlıklarla kaplıdır. Bu yüzden

sıtma sebebiyle yeri değiştirmiştir. Köy yakınlarından geçen Seydisuyu ve Sakaryabaşı sulama kanalları sayesinde arazinin bir kısmında sulu ziraat yapılır. Buğday, fasulye, kabak, patates, pancar, kavun, karpuz, nohut yetiştirilir. Modern tarım araçları ve teknolojisi kullanılır. Köyde süt ve besi inekçiliği ile küçükbaş hayvancılık ve tavukçuluk yapılır. Köy Kalkınma Kooperatifi vardır. Köydeki bağcılık son yıllarda önemini kaybetmiştir. Köylünün ekonomik durumu genelde iyidir. İlçeyi Eskişehir-Ankara Devlet Karayoluna bağlayan asfalt yol, köyün kenarından geçer. Ulaşım durumu iyidir. Köyden az miktarda göç sosyal sebeplere dayanır. Ancak köye, Han Kasabası ve civarından gidip yerleşmeler olmuştur. Köyde; Köy Konağı, Ziraat Grup Teknisyenliği, Sağlık Evi, Değirmen, Köy Kantarı vardır.

ZAFERHAMİT KÖYÜ

1894 yılında Romanya'dan muhacir olarak gelenler tarafından önceleri çiftlik olarak kurulmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında Bulgaristan, Romanya ve Kırım'dan gelen göçmenlerle nüfus artmıştır. İlk yerleşim yeri şimdiki köyün Batısındaki düz arazidir. Kurtuluş Savaşı'nda Yunan ordusunun istilâsına uğramıştır. Köyün ilk adı Beykışla'dır Köyün çevresinden geçen Sarısu ve Sakarya sulama kanalları sayesinde bir kısım arazi sulanabilmektedir. Ayrıca sulama kuyularından da son zamanlarda faydalanabilmektedir. Geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Modern tarım alet ve makineleri kullanılmaktadır. Bu nedenle elde edilen verim yüksektir. Köyün Güney ve Kuzeyindeki bahçelerde bol miktarda elma ve armut yetiştirilir. Kendi ihtiyacı kadar sebzecilik yapılır. Bağcılık, son yıllarda önemini kaybetmiştir.

Han Kasabası Tarihi İlkokul Binası

Yazılıkaya Kral-Kraliçe Tahtı

EĞİTİM VE KÜLTÜR

İlçemiz ve ilçemize bağlı diğer yerleşim birimlerinin bazılarında eğitim ve öğretim faaliyetlerinin mahalle mektepleri ve medreseler ile Osmanlı Devleti'nin kuruluş dönemlerine kadar uzandığı bilinmektedir. Cumhuriyetin ilânından sonra Maarif Vekâleti'nin kurulması ile ilçemizde de gerekli teşkilatlanmanın olduğu, üç ve beş yıl üzerinden ilkokulların açıldığı görülür.

Çevremizde eğitim ve öğretime verilen önemin fazla olduğu, Osmanlı Devleti'nin son zamanlarında nüfusu fazla olmayan köy durumundaki Çifteler'deki mahalle mektebinde, 10'u kız olmak üzere 60 öğrencinin mevcudundan anlaşılır.

Mevcut öğrenci potansiyelinin varlığı ve coğrafî durumunun da elverişli olması sonucunda 17 Nisan 1940 tarihinde kabul edilen yasa uyarınca 5.000 dönümlük arazi üzerinde "Çifteler Köy Enstitüsü" kurulmuştur. Çifteler Köy Enstitüsü, yetiştirdiği çok yönlü öğretmenlerle gerek Çifteler, gerekse ülke eğitiminde önemli bir pay sahibi olmuştur. Bu okul sonra Yunusemre İlköğretmen Okulu, daha sonra, Yunusemre Öğretmen Lisesi olarak bugünkü durumuna gelmiştir.

Atatürk İlkokulu Yeni ve Eski Hizmet Binası

1933 yılında Bölge Yatılı İlkokulu olarak halk tarafından yaptırılarak eğitim öğretime başlayan Atatürk İlkokulu, Cumhuriyet döneminin ilçemizde ilk İlkokuludur. Bu yatılılık 1942 yılına kadar devam etmiştir.

İlçemizde ilk ortaokul, 1955-1956 öğretim yılında Kozanlılara ait binada geçici olarak

eğitim ve öğretime başlamış, Çifteler halkının büyük gayret ve yardımları ile 1957 yılında tamamlanan kendi binasına taşınmıştır. Aynı binada 1973-1974 öğretim yılında lise açılmıştır. Daha sonra 1975'te Endüstri Meslek Lisesi, 1977'de İmam-Hatip Lisesi ve 1978'de Kız Meslek Lisesi açılmıştır.

Bu okullardaki öğrencilerin önemli bir kısmını çevre ilçe ve köylerden gelen öğrenciler oluşturmaktadır.

DİE raporlarına göre 1985 yılı itibariyle Türkiye okur-yazarlık oranı %70'lerde olduğu, bu oranın yine aynı raporlara göre İlçemizde %86,41 olduğu görülür. Bu oran kadın nüfusa göre %80,08 erkek nüfusa göre %92,72'dir.

Ülkemizin en fazla öğrenci mevcuduna sahip Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nin varlığına, ilçemiz Sakaryabaşı'nda Ankara üniversitesi Çifteler Su Ürünleri İstasyonu'nun faliyetlerine, çevre imkânlarının elverişli, halkın isteklerinin yoğun olmasına rağmen, ilçemizde yüksek okul veya fakültenin açılmamış olması bir eksikliktir.

Bu bilgilerden sonra mevcut eğitim kurumlarını tanıtan bilgileri ve köy ilkokullarımıza ait tabloyu, Halk Eğitim Merkezi faaliyetlerini, eğitim ve öğretimle ilgili diğer kuruluşları aşağıda veriyoruz.

HALK EĞİTİMİ MERKEZİ:

Halk Eğitimi Merkezi Hizmet Binası

Halk Eğitiminin çalışmaları, 1960'lı yılların başlarında ilçemizde Marangozluk, Demircilik ve Biçki-Dikiş kursları ile başlamıştır.

Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü 23.2.1972 tarihinde kurulmuştur. 1974 yılına kadar

Hükümet Konağında, daha sonra kiralık bir binada, halen içinde bulunulan hizmet binası faaliyete geçinceye kadar, faaliyetlerini sürdürmüştür.

15.9.1988 tarihinde hizmete giren mevcut yeni bina, 1375 m²'lik bir arsa üzerinde 300m².lik alanda 3 katlı ve kaloriferli olup, hizmetin tam anlamıyla verilmesi için bütün özelliklere sahiptir.

Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü genellikle örgün eğitim çağı dışındaki halkın, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda faaliyet göstermektedir. İlçe merkez ve özellikle köylerde meslekî ve genel bilgi dalında açılan kurslarla vatandaşları aile ve yurt ekonomisine faydalı ve iletici duruma getirmek için çalışmalar yapar. (Biçki-Dikiş, trikotaj, makine nakışı, çiçekcilik, kuaför, daktilo, muhasebe, elektrik, radyoculuk, Üniversiteye Hazırlık, Parasız Yatılı ve Anadolu liselerine Hazırlık, İngilizce, Saz, Mandolin kursları...vb.)

Sosyal ve Kültürel faaliyetler olarak; Sportif çalışmalar, film gösterileri, konferans ve yarışmalar, eğlence geceleri vb. yapılmaktadır.

Son yıllarda Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü hizmet binasının elverişli olması ve Halk Eğitimi Merkezi kurslarına duyulan güven nedeniyle; halkın ilgi ve isteği olumlu yönde gelişmektedir.

Son beş yılda yapılan meslekî genel bilgi, sosyal, kültürel ve sanayi eğitimi kursları sayısı tablosu aşağıdadır.

Öğretim Yılı	Açılan Kurs Sayısı	Kurslara Başlayan			Kursları Bitiren		
		K	E	T	K	E	T
1985-1986	29	319	262	581	237	150	387
1986-1987	31	246	246	492	202	156	358
1987-1988	26	278	176	454	218	169	387
1988-1989	17	221	89	310	166	77	243
1989-1990	14	140	126	266	Devam ediyor.		

ORTA ÖĞRETİM

ÇİFTELER LİSESİ:

1955-1956 Öğretim yılında Ortaokul olarak öğretime başladı. 1957 yılında yapılan hizmet binası, dershaneler, idare odaları, lâbaratuvar, ve salonu ile zamanla artan öğrenci ihtiyacına cevap veremez oldu. 1973-1974 öğretim yılında lise kısmı açıldı. 1975 yılında şimdiki öğretmen evi olan Temel Eğitim İşlik Binası yapıldı. Kaloriferli yeni binasına 1978 yılında taşınmıştır.

50320 m².lik arsa üzerindeki hizmet binasında çiftli öğretim yapılmakta, köylerden ve ilçe dışından gelip gidenler için bu öğretim şekli sıkıntılar yaratmaktadır. Ayrıca yabancı dil lâboratuvarı ve spor salonu ihtiyacı vardır.

284 Lise, 891 ortaokul öğrencisi vardır. 40 öğretmen, 3 memur, 5 yardımcı hizmetli görev yapmaktadır.

Çifteler Lisesi

Kız Meslek Binası

KIZ MESLEK LİSESİ

1970-1971 öğretim yılında Pratik Kız Sanat Okulu olarak açılmış, çeşitli kiralık binalarda öğretime devam etmiştir. 1978-1979 öğretim yılında Kız Meslek Lisesine dönüştürülmüştür. Bünyesinde Kız Sanat Ortaokulu, Pratik Kız Sanat Okulu ve Uygulama Anaokulu eğitim ve öğretimini sürdürmektedir.

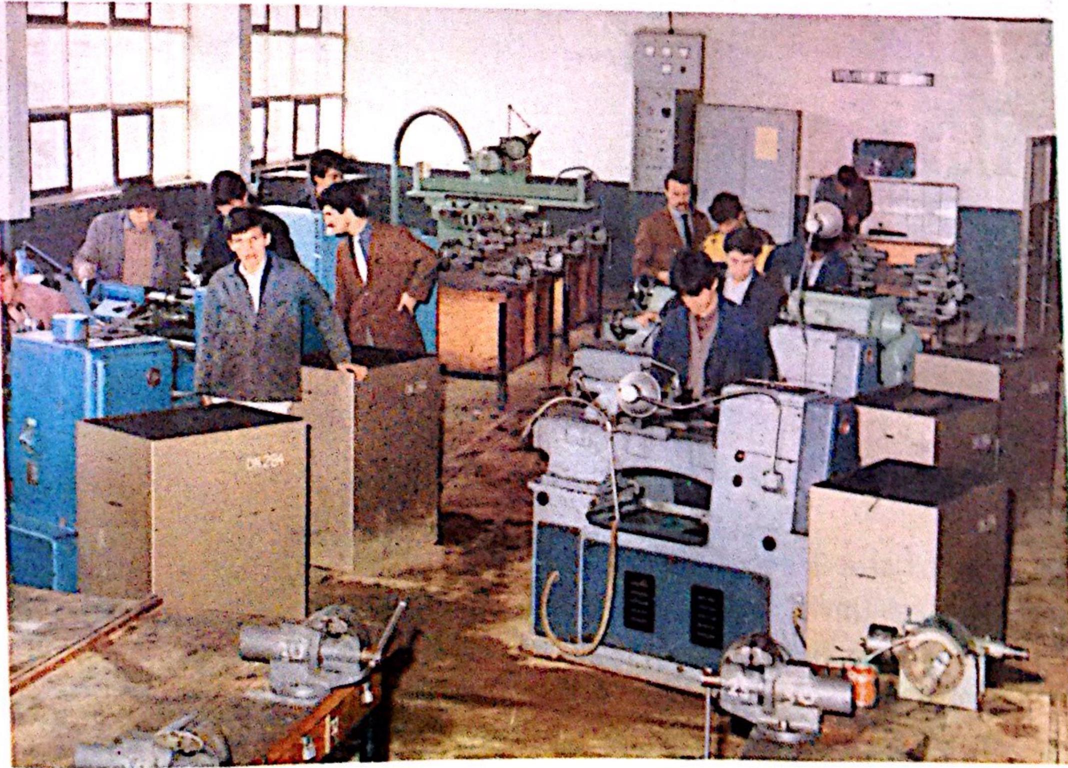
Kullanılan hizmet binası, Orta Öğretim Genel müdürlüğü'ne ait olup, Çifteler Lisesi'nin eski binasıdır. Isıtılma soba iledir. Okul binası 1047 m^{2}lik alanda olup, Kız Meslek Lisesi'nin ihtiyacına cevap verememektedir.

Kız Meslek Lisesi'nin 67 lise, 48 ortaokul öğrencisi olup; 15 öğretmen, 2 memur, 3 hizmetli ile eğitim öğretime devam edilmekte, normal öğretim yapılmaktadır.

ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ

1975-1976 öğretim yılında 94 öğrenci ve Tesviye Bölümü olarak hizmet girmiştir. Bir sonraki yıl Metal İşleri Bölümü açılmıştır. 17.000m^2.alan üzerinde derslik, 2 atelye ve lojmandan ibarettir.

Lisemiz eğitim öğretim faaliyetleri yanında, döner sermayesi ile halka da hizmet götürmektedir. Çeşitli ziraî aletler ile metal bütün araç ve gereçler yapılmaktadır. Mahmudiye, Seyitgazi ilçe ve köylerinden de öğrenciler gelmekte olup, mevcut kapasite ihtiyaca cevap vermemektedir. Çevrenin istek ve ihtiyaçları doğrultusunda yeni bölümlere ihtiyaç duyulmaktadır.

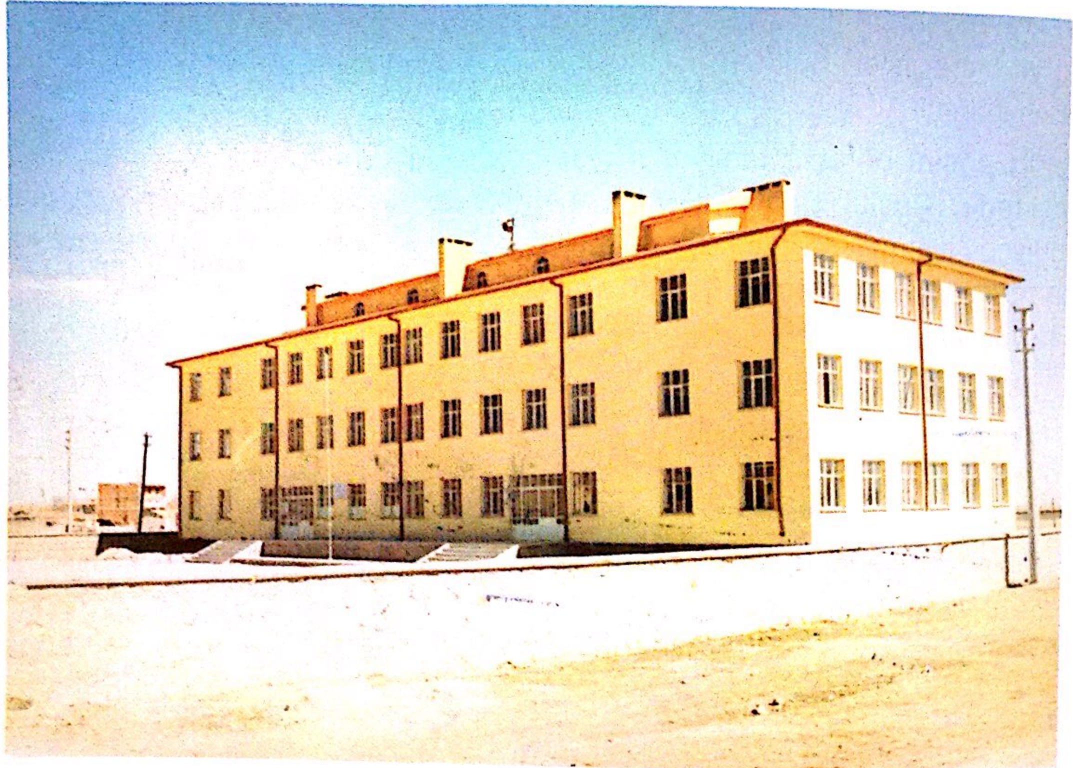
Endüstri Meslek Lisesi Tesviye Atelyesinden Bir Görünüş

Hizmet binası sobalı olup, kalorifer teşkilâtının kurulmasına, hizmet aracına ve kapalı spor salonuna ihtiyaç duyulmaktadır.

391 öğrenci vardır. 22 öğretmen 2 memur, 3 teknisyen, 5 hizmetli görev yapmaktadır. 3308 sayılı kanunla öğrenciler haftanın bazı günlerinde sanayi kuruluşlarında beceri eğitimlerini sürdürmektedir.

İMAM-HATİP LİSESİ:

1977-1978 öğretim yılında orta kısmı, 1980-1981 öğretim yılında lise kısmı öğretime başlamıştır. Atatürk İlkokulu eski hizmet binası ve Çifteler lisesi eski hizmet binasında 10 yıl geçici kalındıktan sonra halkın ve devletin katkılarıyla şimdiki hizmet binasına 17.11.1987 tarihinde taşınmıştır.

İmam Hatip Lisesi

11075 m^2.lik bir arsa üzerinde 640 m^2.lik yüzölçümlü, kaloriferli hizmet binasının üst katı 50 öğrenci kapasiteli Devlet parasız yatılısı olarak hizmete girmiştir. Vatandaşlar tarafından hibe edilen bir münibüsü vardır. İmamlık, Hatiplik ve Kur'an Kursu öğreticiliği gibi hizmetleri yerine getirecek elemanları yetiştirmek üzere mesleğe hazırlayıcı programlar uygulamaktadır. 125 ortaokul, 79 lise öğrencisi vardır. Okulda 20 öğretmen 2 memur, 6 hizmetli görev yapmaktadır.

BÜYÜKKAYI ORTAOKULU:

1969-1970 öğretim yılında köye ait geçici binada hizmete açılmıştır. 9712 m^2.lik köy tüzel kişiliğine ait ilkokul bahçesi içinde yapılan sobalı yeni hizmet binası, 22.9.1987 tarihinde hizmete girmiştir. 83 öğrencisi vardır. Okulda 3 öğretmen, 1 memur, 1 hizmetli görev yapmaktadır.

HAN ORTAOKULU

1968-1969 öğretim yılında hizmete girmiştir. Mevcut sobalı hizmet binası 1972 yılında betonarme olarak yapılmıştır. Okulun bütün ihtiyacına karşılık vermektedir. 107 öğrencisi olup, okulda 4 öğretmen, 1 memur, 1 hizmetli görev yapmaktadır. İlkokul ile aynı bahçe içinde bulunmaktadır.

KADIKUYUSU ORTAOKULU:

Vakıf malı 10.00 m^2.lik arsa üzerindeki eski ilkokul binasında 1971-1972 öğretim yılında öğretime başlamıştır. Mevcut sobalı bina ihtiyaca cevap vermektedir. Köy nüfusunun sürekli göçlerle azalması nedeniyle öğrenci mevcudu düşmektedir. 26 öğrencisi olup, 4 öğretmen, 1memur, 1 hizmetli görev yapmaktadır.

KÖRHASAN ORTAOKULU:

Mülkiyeti köy tüzel kişiliğine ait geçici hizmet binasında 1973-1974 öğretim yılında öğretime başlamıştır. Daha sonra devlet-millet işbirliği ile 8034m^2.lik arsada yapılan yeni hizmet binasına 4.7.1986 tarihinde taşınmıştır. Yeni hizmet binası ihtiyaca cevap vermektedir.

41 öğrencisi olup; 3 öğretmen, 1 memur, 1 hizmetli görev yapmaktadır.

ORTAKÖY ORTAOKULU

Mülkiyeti köy tüzel kişiliğine ait eski ilkokul binasında 1979-1980p öğretim yılında öğretim başlamıştır. Daha sonra yapılan yeni hizmet binasına 14.10.1988 tarihinde taşınmıştır.

49 öğrencisi olup, 4 öğretmen 1, memur 1 hizmetli görev yapmaktadır. Ortaokula tahsili bir lojman vardır.

İLKÖĞRETİM

ATATÜRK İLKOKULU:

İlçenin ilk açılan ilkokuludur. 1933 yılında "Bölge Yatılı İlkokulu" olarak halk tarafından bu bölgedeki kışla yıkıntısı taşlardan faydalanılarak yapılan eski

hizmet binasıdır. 1942 yılına kadar [illegible]
1955 yılında 1972 yılına kadar aynı zamanda İlköğretim Müdürlüğü olarak kullanılmış. Daha sonra İlköğretim Müdürlüğü, hükümet binasına taşınarak müstakil müdürlük olmuştur. Yeni hizmet binası 1975'te öğretime açılmıştır.

Okul binası sobalı olup; 327 öğrencisi vardır. 13 öğretmen 2 hizmetli ile öğretimi sürdürmektedir. Bünyesinde ana sınıfı vardır.

CUMHURİYET İLKOKULU:

Yenidoğan Mahallesinde 1978 yılında açılmış, Yenidoğan ilkokulu, daha sonra "Cumhuriyet İlkokulu" olmuştur. 2133 m^2.lik alanda 230m^2.lik binada öğretim sürdürülmektedir.

97 öğrencisi vardır. Okulda 5 öğretmen, 1 hizmetli görev yapmaktadır.

FATİH İLKOKULU:

Yeni Mahallede 5319 m^2.lik arsa üzerinde, devlet-millet işbirliği ile yapılarak öğretime açılmıştır. Okul binası betonarme ve sobalıdır. 118 öğrencisi olup; okulda 5 öğretmen ve 1 hizmetli görev yapmaktadır.

GAZİ İLKOKULU:

Adalar Mahallesinde 1963 yılında, 7732 m^2.lik arsa üzerinde yapılarak öğretime açılmıştır. "Devrim İlkokulu" adı daha sonra Gazi İlkokulu olarak değiştirilmiştir. Çiftli öğretim yapılmaktadır. 2. Kat veya birkaç derslik ilavesi ile normal öğretime dönüştürülebilir. Sobalı ve betonarme olup, 246 öğrencisi vardır. 12 öğretmen ve 2 hizmetli görev yapmaktadır. Bünyesinde anasınıfı vardır.

GİRNE İLKOKULU:

Sakarya Mahallesinde1974 yılında 3500 m2.lik arsa üzerinde yapılarak, 1975-1976 öğretim yılında Eğitim-Öğretime başlamıştır. İsmi Kıbrıs Barış Harekatı'na izafeten "Girne İlkokulu" olarak verilmiştir. Hizmet binası betonarme, 2 katlı sobalıdır. Çiftli öğrenim yapılmaktadır. 224 öğrencisi vardır. 14 öğretmen, 2 hizmetli görev yapmaktadır. Bünyesinde anasınıfı ve ölt özel sınıfı vardır.

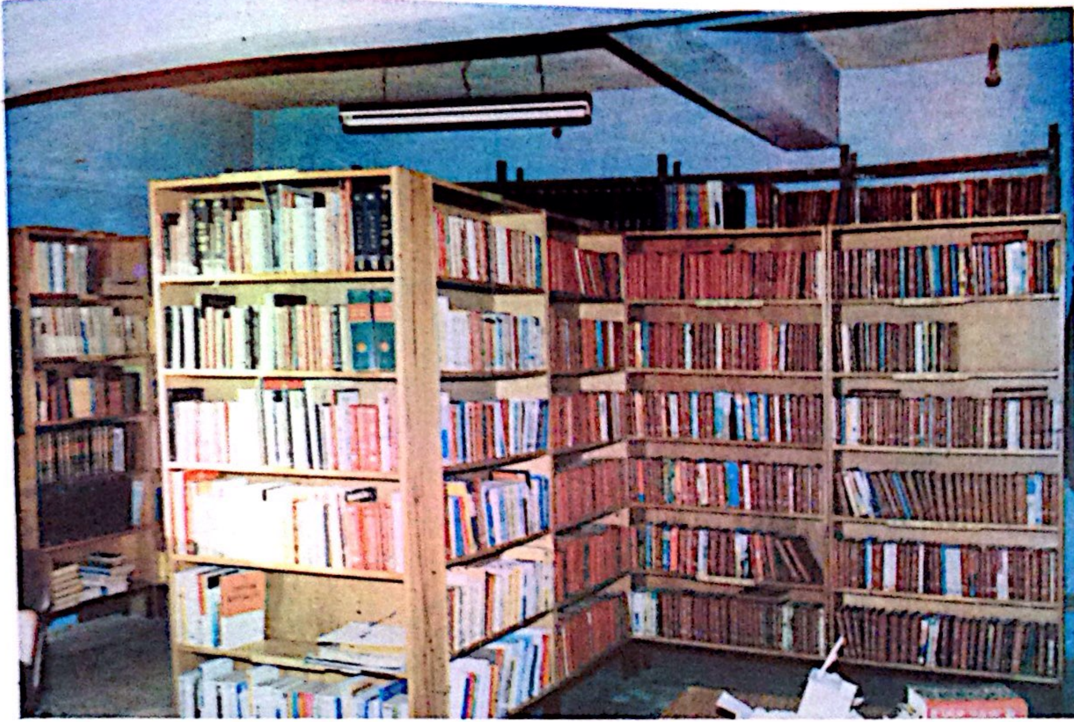
SAKARYA İLKOKULU:

Erbap Mahallesinde 1965 yılında geçici bir binada öğretime başlamış, 1970-1971 öğretim yılında yeni hizmet binasına taşınmıştır. 1977 yılından sonra öğrenci artışı sebebiyle çiftli öğretime geçilmiştir. Mevcut haliyle ihtiyaca cevap vermektedir. 2. kat ilavesi veya ek derslik yapımı ile normal öğretime geçilebilecektir. Sobalı olup, 264 öğrencisi vardır. Okulda 12 öğretmen, 2 hizmetli görev yapmaktadır.

Ayrıca ilçemiz Çiftçi Mahallesinde inşaatına 1988 yılında başlanılan 5 derslikli ilkokul inşaatı devam etmektedir.

İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ:

Çifteler ilçesinde Kültür Bakanlığı, Çifteler Kaymakamlığı, Belediye Başkanlığı işbirliği ve kitap severlerin aynî ve nakdî yardımları ile mülkiyeti Belediye Başkanlığına ait 258 m^2.lik salonda 27.01.1982 yılında hizmete açılmıştır.

İlçe Halk Kütüphanesi

1 memur ve 1 hizmetlisi vardır. Mevcut salonun büyüklüğü ve kullanışlılığı yeterlidir. Okuyucu hizmetlerinin daha faydalı olabilmesi için kaloriferli bir bina gereklidir.

Son 5 Yıla Ait Kitap ve Okuyucu Sayısı:

Yılı	Kitap Sayısı	Okuyucu Sayısı
1985	2918	12.476
1986	3190	17.329
1987	3333	13.950
1988	3548	18.214
1989	4017	12.254

Ayrıca ilk ve orta dereceli okullarında bazı resmî kuruluşlarda da kendi bünyelerinde kütüphaneler vardır.

ÇİFTELERSPOR:

Asıl faaliyet alanı futboldur. Renkleri sarı-siyahtır. Çiftelerspor Kulübü'nün faaliyete başlaması eskilere dayanmaktadır. Yetişkin genç neslin boş zamanlarını değerlendirmek, kardeşlik duygularını pekiştirmek için ilçe merkezi ve köyleri ile çevre ilçe ve köyleri içine alan turnuvalar tertiplenmiştir. Bugün büyük durumundaki birçok insan, Çiftelerspor için

Çiftelerspor Futbol Takımı

1977 yılında kurulup, 20.9.1978'de tescil edilerek Eskişehir Amatör liglerinde mücadeleye başlamış ve adını duyurmuştur.

1981-1982 ve 1987-1988 futbol sezonlarında Eskişehir 1.Amatör kümede mücadele etmiştir. 1989-1990 futbol sezonunda tekrar 1. Amatör kümeye yükselmiştir. Kulüp üyelerinin aidatları, sporsever halkın bağışları ve Çifteler Belediyesi'nin maddî, manevî destekleri ile faaliyetlerine devam etmektedir.

Çifteler Belediyesi'nce önce büro, sonra 1987-1988 sezonunda müstâkil bir daire, lokal ve kulüp binası tahsis edilmiştir. Belediye otobüsleri ile Çiftelerspor, futbol maçlarına götürülüp getirilmektedir.

İlçenin yeni futbol sahası tamamlanmıştır. II. Amatör küme maçları deplasmanlı olarak bu sahada yapılmaktadır.

İlçe merkezinde Belediye Başkanlığı ve Gençlik Spor İl Müdürlüğü işbirliği ile yapılan 3 adet semt sahası, gençlerin boş zamanlarının değerlendirmesinde çok etkilidir. Ayrıca kapalı spor salonu yapılması çalışmaları sürmektedir.

ÖĞRETMEN EVİ:

11.01.1982 tarihinde Çifteler Lisesi'ne ait işlik binasında hizmete açılmıştır. İlçemiz ve dışarıdan gelen öğretmen ve ailelerine hizmet vermektedir. Valilik onayı ile her yıl görevlendirilen 1 müdür ve 5 kişilik yönetim kurulu tarafından idare edilmektedir.

Öğretmenlerin boş zamanlarını değerlendirip dinlenebilmeleri ve sohbet edebilecekleri bir yerdir. Lokâl, oturma salonu ve 4 kişilik misafirhaneden oluşmaktadır.

GERÇEK YOL GAZETESİ:

İlçemizde 1969 yılında haftalık ve 4 sahife olarak yayınlanmaya başlayan "Gerçek Yol" Gazetesi, bölgesel bir yayın organı olup ilçe haberlerine, toplumu ilgilendiren konularda yazı ve yorumlara yer vermekte iken 1987 yılından bu yana faaliyetine son vermiştir.

Bugün Çifteler'de bir yerel gazete çıkmamaktadır.

ÖĞRENCİ YURTLARI:

İlçemiz ortadereceli okullarında okuyan, köylerden gelen, kalacak yeri olmayan fakir ve kimsesiz öğrencilere yer ve iaşe temin eden 2 özel öğrenci yurdu vardır.

KÖY ve KASABA İLKOKULLARI (15.10.1989 İTİBARİYLE)

Okulun Adı	Açılış Tarihi	Öğ. Sayısı	Öğrenci E	Öğrenci K	Öğrenci T
Abbashalimpaşa Köyü İlkokulu	1934	4	17	39	56
Ağlarca Köyü İlkokulu	1949	1	7	6	13
Akdere Köyü İlkokulu	1959	2	10	15	25
Akhisar Köyü İlkokulu	1946	1	6	9	15
Arslanlı Köyü İlkokulu	1943	2	10	9	19
Başara Köyü İlkokulu	1948	1	7	2	9
Başkurt Köyü İlkokulu	1951	1	4	6	10
Belpınar Köyü İlkokulu	1937	2	12	6	18
Çatmapınar Köyü İlkokulu	1937	1	4	6	10
Dikilikaya Köyü İlkokulu	Öğrenci Yokluğundan Kapatıldı				
Dikmen Köyü İlkokulu	1938	4	38	32	70
Doğanay Köyü İlkokulu	1946	2	16	20	36
Eminekin Köyü İlkokulu	1937	3	32	27	59
Gökçekuyu Köyü İlkokulu	1948	2	28	14	42
Han Kasabası İlkokulu	1928	7	105	76	181
Han Erten Mahallesi İlkokulu	1967	1	12	22	34
Han Tepeköy Mahallesi İlkokulu	1964	2	11	10	21
Han Karaağaç Köyü İlkokulu	1945	2	18	19	37
Hayriye Köyü İlkokulu	1924	1	8	5	13
Ilıcabaşı Köyü İlkokulu	1834	1	9	11	20
İskankuyu Köyü İlkokulu	1945	1	4	3	7
Kadıkuyusu Köyü İlkokulu	1961	2	9	22	31
Kayı Köyü İlkokulu	1932	5	53	67	120
Körhasan Köyü İlkokulu	1935	4	57	46	103
Orhaniye Köyü İlkokulu	1941	2	17	12	29
Ortaköy Köyü İlkokulu	1934	5	37	45	82
Osmaniye Köyü İlkokulu	1928	2	10	13	23
Peçene Köyü İlkokulu	1963	1	4	8	12
Sadıroğlu Köyü İlkokulu	1956	2	32	32	64
Saithalim Paşa Köyü İlkokulu	1944	5	36	25	61
Sarıkavak Köyü İlkokulu	1950	2	9	11	20
Yazılıkaya Köyü İlkokulu	1945	1	4	11	15
Yenidoğan Köyü İlkokulu	1956	2	17	26	43
Yıldızören Köyü İlkokulu	1959	4	26	20	46
Zaferhamit Köyü İlkokulu	1940	2	13	17	30
		80	683	691	1374

Halk Eğitimi Çalışmaları

SOSYAL DURUM

a-Sosyal Yapı:

Kuruluşu ile tarihçede de bilgi verilen Çifteler'de ilk yerleşmelerin Çarşı Camii'nin etrafında oluştuğu, böylece bir köyün meydana geldiği görülür. Uzun süre bu haliyle kalan Çifteler'e Osmanlı Devletinin içinde bulunduğu sosyal, ekonomik, askerî sebeplerden dolayı yeni mahalleler eklenmiştir.

TOPLAM	Kadın	8733	9295	11756	12740	12826	13213	13310
	Erkek	8200	9198	11550	11827	12128	12436	12645
	Toplam	16933	18493	23306	2456	24954	25649	25955
Nüfus Artış-Azalış	Bucak ve Köyler	—	+0,024	+0.204	+0,004	-0,039	-0,056	-0,043
	İlçe Merkez	—	+0,356	+0,267	+0,201	+0,151	+0,201	+0,101
	Köy. İlçe Mrk. Topl.	—	+0,084	+0,206	+0,054	+0,015	+0,027	+0,011

c-Yapılaşma:

İlçemizde ilk yapılaşma az temelli kerpiçten, kalın duvarlı, sokaklara bakan pencereleri küçük ve güney cepheli; düz ardıç veya çam atkılı, atkılar üzerinde kamış ve kalın bir tabaka çorak toprak örtülüdür. Biri mutfak amacıyla kullanılan önü geniş hayatlı ve iki odalı

Eski Evlerden Bir Örnek (Hankaraağaç Köyü)

Halk Eğitimi Çalışmaları

b. Nüfus

İlçe Merkezi Nüfus Durumu (1985 sayımı):

Mahalleler	Adalar	Çiftçi	Erbap	Sakarya	Yeni	Yenidoğan	Toplam
Nüfus	2526	1328	1926	2058	1790	1178	10806
Hane Sayısı	615	326	440	517	404	280	2582

1985 Sayımı Sonuçlarına Göre (İlçe ve Köyler):

Nüfus Toplamı	Yüzölçümü	Yoğunluk	Okuma-Yazma Oranı
25955	1018 Km^2	25	% 86,41

SOSYAL DURUM

a-Sosyal Yapı:

Kuruluşu ile tarihçede de bilgi verilen Çifteler'de ilk yerleşmelerin Çarşı Camii'nin etrafında oluştuğu, böylece bir köyün meydana geldiği görülür. Uzun süre bu haliyle kalan Çifteler'e Osmanlı Devletinin içinde bulunduğu sosyal, ekonomik, askerî sebeplerden dolayı yeni mahalleler eklenmiştir.

TOPLAM	Kadın	8733	9295	11756	12740	12826	13213	13310
	Erkek	8200	9198	11550	11827	12128	12436	12645
	Toplam	16933	18493	23306	2456	24954	25649	25955
Nüfus Artış-Azalış	Bucak ve Köyler	—	+0,024	+0.204	+0,004	-0,039	-0,056	-0,043
	İlçe Merkez	—	+0,356	+0,267	+0,201	+0,151	+0,201	+0,101
	Köy. İlçe Mrk. Topl.	—	+0,084	+0,206	+0,054	+0,015	+0,027	+0,011

c-Yapılaşma:

İlçemizde ilk yapılaşma az temelli kerpiçten, kalın duvarlı, sokaklara bakan pencereleri küçük ve güney cepheli; düz ardıç veya çam atkılı, atkılar üzerinde kamış ve kalın bir tabaka çorak toprak örtülüdür. Biri mutfak amacıyla kullanılan önü geniş hayatlı ve iki odalı

Kurtuluş Savaşı'nda Yunan Karakolu olarak kullanılan Tarihi Evin İç Görünüşü.

yapıdadır. Bu binalar ak toprak sıvalı olup, fazla yüksek değildir. Mutfak amaçlı kul odada; kiler, hamamlık, sergen bulunur. Her iki odada da ocak sistemi vardır. Otu yatak odası niteliğindeki diğer odada; yüklük, sandık yeri, ağaç sedir bulunur. yüksek duvarlı geniş avlularla çevrilmiş olup, iki ayrı yönde, biri büyük biri küçük iki vardır. Avluda su kuyusu, yalak, hatıl, samanlık, ambar, kuruluk, kümes, dam ve bulunurdu. Ayrıca geçim hayvancılığa dayandığı için et ve süt ürünlerini korun soğutmak gayesiyle "sütlük" yapılmakta idi. Tuvaletler ise kuyuya uzak, evin dı avlunun bir köşesine yapılırdı.

Bu ev yapı şekli daha sonra ekonomik güçlenmenin de etkisiyle yerini iki katlı, ço balkonlu, düz ayak ahşap ve kerpiç karışımı (Kâgir) içi ve dışı sıvalı; çatılı ve oluklu örtülü yapılara bırakmıştır. Bu yapı örnekleri günümüze kadar gelmiştir.

Değişik zamanlarda, çeşitli yörelerden göçlerle Kırım ve Romanya'dan gelenler kadar iklim ve Çifteler'deki yapılaşma özelliklerine uymuşlarsa da, yapı durumlarınd farklılıklar görülmektedir. Bu farklılıklar; çatıların tavansız, balık sırtı, direksiz, ince a kamış örtülü olup, üzeri çamur sıva ve oluklu kiremit kaplı olmasıdır. Isınmak amacı Muhacirler evin içine "Kotlan", Tatarlar ise "Peş" ısınma sistemi kurmuşlar ve bun hem ısınmak hem de yemek ve hamur işleri pişirmek amacıyla faydalanmışlardır. B yerleşmede sokak ve caddelerdeki yerleşimin daha düzenli ve plânlı olduğu g Çerkez ve Karaçay'ların genellikle bol ve işlemeli, taş ve ağaç ağırlıklı iki katlı, dışta merdivenli binaları görülür.

Eski İki Katlı Evlerden Bir Örnek (Dikmen Köyü)

İlçemizde, yakın tarihlerde, yüksek temelli, dolgulu, her tarafı geniş pencereli,

veya tuğlalı, marsilyan kiremitli, harç sıvalı (tam plân) evlere geçilmiştir.

İlçemizin büyümesi; imar planlarının değişmesi, ekonomik gücün artması, yurt dışında çalışan işçilerin arsa ve binaya yönelik yatırımları sonucunda 3-5 katlı, altı bodrum ve dükkânlı betonarme lüks binalar yaygınlaşmaya başlamıştır. Kaloriferli bina çok azdır. Isınma soba ile sağlanmaktadır. Kuruluşundan itibaren yapılaşma ve gelişme ilçenin her yönünde görülmektedir.

d-Ulaşım:

İlçemiz ulaşımı buna paralel olmak üzere gelişmeler, 1947 yılında açılarak ilçemizden geçen Eskişehir-Afyon-Konya karayoluyla hızlanmıştır. Çifteler ile Eskişehir arasına karşılıklı olarak her yarım saatte bir otobüs kalkmaktadır. Ayrıca Devlet karayolundan geçen uzun yol otobüsleri ulaşımı kolaylaştırmaktadır. 22.Km.lik Çifteler-Kaymaz asfalt yolu ilçemizi Ankara yoluna bağlamaktadır. Bu yolun uzantısı ilçe merkezinden geçerek tarihi ve turistik Yazılıkaya'ya bağlanmaktadır.

Otobüs Terminali

Belediye'ye ait iki otobüs ilçe içi ulaşımda hizmet vermekte; yaz aylarında mesire yeri olan Sakaryabaşı'na Cumartesi-Pazar günleri düzenli olarak ulaşımı sağlamaktadır. İlçe içi ve çevre ulaşımında iki taksi durağındaki 21 taksi ulaşım yapmakta; taşımacılıkta ise plâkalı at arabaları kullanılmaktadır.

Hububat ve şekerpancarı üretimi zenginliği ile Orta Anadolu'da düz bir arazide yer alan Konya-Çay-Bolvadin-Emirdağ-Çifteler-Eskişehir arasında toplu taşımacılık amacıyla bir tren

Meydan Çeşmelerinden Biri

İlk yerleşmelerde görülen, halkın ortaklaşa kullandığı yaygın mahalle fırınları ve bazı evlerin bahçelerinde bulunan özel fırınları ile ekmekler yapılırken; bugün bazı mahalle fırınlarının yanında halkın çoğu ekmeğini, zamana ve şartlara uyarak İlçemizde bulunan 5

modern ekmek fırınlarından temin etmektedir. Bir tane de simit ve cantık fırını vardır.

İlçemiz ve köylerinde iş hayatı tarım ve hayvancılığa dayalı, genelde mevsimlik bir özellik gösterir. Pancar, ayçiçeği, kimyon çapalama ve sökümlerinde çevre köy ve diğer yerlerden gelen mevsimlik işçiler olmaktadır. İş hayatının genellikle mevsimlik olması; sinema, tiyatro, seminer, konferans, çeşitli sportif taaliyetlerin azlığı nedeniyle ilçe merkezinde ve köylerde kahvehaneler yaygındır. Bu iş gücü potansiyelinin boş zamanlarını, çevre imkânları ölçüsünde sosyal faaliyetlere veya üretime yönelmesi büyük yarar getirecektir.

İş hayatında kadın-erkek ayrımı yapılmamakta, tarım ve hayvancılık başta olmak üzere, idarî ve ticarî alanlarda kadınlarımız yer almakta, sosyal hayata katılmaktadır.

İlçemizin sağlık ve temizlik durumu övünülecek durumdadır. Bütün bina ve avlular sıva ve badanalı olup, meydan ve alanlar ile mahalle ve sokaklar tertemizdir. Bu nedenle pek bulaşıcı hastalıklar görülmez. İlçede Devlet Hastanesi, iki sağlık ocağı veköy ebeleri ile yapılan sağlık hizmetleri etkin ve yaygındır.

İlçemizin en önemli özelliklerinden biri de, değişik yıllarda ayrı yer ve yurtlardan gelenlerin yerli halkla ve birbirleri ile uyum içerisinde yıllardır yaşamaları, kaynaşmalarıdır. Kan davası, grup çatışması, siyasî aşırılık, etnik ve mezhep ayrılıklarına yer vermeden, halkımızın; hoşgörü, sevgi, saygı esasına göre birlikte yaşamaları, sevindirici ve övünülecek bir durum olarak karşımıza çıkar.

Çifteler'in her alanda, zamanın yeniliklerine açık ve gelişmeye uygun bir toplum özelliğine sahip olması; eğitim ve öğretime verilen önem, ilçenin ileriki yıllarda daha güzel günlere kavuşacağı izlenimi vermektedir.

Cumhuriyet Meydanı

ÇİFTELER
(Âşık Zülâlî'nin aziz ruhuna İthaf)

Sakarya, Ilıca, Bardakçı Suyu
Azimli, çalışkan halkının huyu.
Bereket saçıyor tarihler boyu,
Uygarlık ufkunda, uçar Çifteler.

Toprağı tarihi eserlerle dolu,
Geçiyor bağrından Kâbe'nin yolu.
Mer'alar, çayırlar engin ve sulu
Üründe çok kenti geçer, Çifteler,

Kayı ve Han köyü, Yazılıkaya
Tarihi eserle ibret dünyaya
Özlüdür Çifteler halkında maya.
Uygarlık yolunu, seçer Çifteler.

Kıratlı, Çifteler kentini sever.
Doludur tarlalar biçer ve döver.
Yiğidi güzeli ozanlar över.
Panayır günleri, coşar Çifteler.

Cevdet Savgar KIRATLI

SAKARYABAŞI
Doğarken koca nehir
Seyirci, köy, kent, şehir
Suların aynasında
Savrulur kalpten zehir.

Giden Sakaryabaşı'na
Tad buluyor aşına
Herkes gülüp oynuyor,
Aldırmadan yaşına...

Söğütlerin gölgesi
Hülyaların ülkesi
Coşturur Sakaryabaşı
Yaşlı, gamlı herkesi

Yayılırken kuş sesi
Gönlün taşar neş'esi.
Vurur saza kıyıda
Zamanenin efesi.

Kıratlı; coştu coştu
Dağ, bayır, tepe aşar.
Sakarya'nın başında
Güzellik seven yaşar

Cevdet Savgar KIRATLI

ÇİFTELER'İN ÜNLÜ KİŞİLERİ

Osmanlı Tarihinde Ünlü Bir Komutan ve Devlet Adamı: Çiftelerli Osman Paşa

Çifteler'in tarihini araştırırken, tarih kitaplarının tozlu sahifeleri arasında Osmanlı Tarihlerine Çifteler adını yazdırmış, IV. Murad Dönemi komutan ve devlet adamı Çiftelerli Osman Paşa'ya rastladık.

Naimâ Tarihi'nde Çiftelerli Osman Ağa ile ilgili verilen bilgiler yeterli ve doyurucu idi. Bu bilgilerin bir kısmı bugünkü Han kasabasında, IV. Murad'ın Vezir-i Azâmı Hüsrev Paşa'nın kurduğu vakıf eserleri ile ilgili vakfiyesinde de ortaya çıktı. Vezir-i Azâm Rüstem Paşa 1629 yılında Bağdat Seferi'ne giderken, bir konak yeri olan Çamlıbel'de bir kervansaray, cami ve hamam yaptırmak istemiş; kendi adına vakıf eseri olarak yapılacak olan bu hayratların yapım, takip ve mesuliyetini de aynı vakfiye yazısı ile Çiftelerli Osman Ağa'ya vermiştir.

Yukarıda belirtilen kaynaklarda Osman Ağa'nın adı "Çiftelerli Osman Bey Bin Ali Paşa" olarak geçtiğine göre, Osman Ağa'nın ailesinin köklü ve devlet yönetiminde etkili, Hüsrev Paşa ile tanışık bir aile olması önemli bir gerçektir.

1634 yılında IV. Murad'ın Revan Seferi'ne katılan Osman Ağa'nın bu sefer sırasında bazı yararlılık ve etkinliklerde bulunduğunu kaynaklanan anlamaktayız.

Çiftelerli Osman Ağa(ki o zaman Silahtar Paşa Kethüdası idi) IV. Murad Bağdat Seferi'ne giderken (Mayıs 1638) bölgemizde IV. Murad'ı ve vezir-i âzamı karşılayarak ziyafet vermiş ve hediyeler sunmuştur.

1638 yılı Haziran ayında, Sakarya ve Eskişehir bölgesini haraca bağlayan ve mehdîlik iddiasında bulunan Sakarya Şeyhi Ahmet üzerine gönderilen Anadolu Beylerbeyi Ali Paşa idaresindeki kuvvetlerin yenilmesi üzerine, bu görev Çiftelerli Osman Ağa'ya verilmiş, Osman Ağa 3000 kişilik kuvvetle bu ayaklanmayı bastırmış ve Şeyh Ahmet yakalanarak öldürülmüştür.

Daha sonra Osmanlı Ordusu Bağdat'a gelerek şehri kuşatmıştır. Kuşatma sırasında, "Kuşlar Kalesi" adı verilen bölgedeki kuşatma kuvvetlerine komutanlık eden Kethüda Osman Ağa, göstermiş olduğu yararlılıklar ve kahramanlıklar sebebiyle Bağdat fethedilip geri dönülürken 1639 yılında vezir ve Şam Valisi olmuştur.

Kaynaklarda bundan sonra Çiftelerli Osman Paşa olarak geçen bu zatın Nisan 1641'de Şam Valiliğinden, Anadolu Beylerbeyliğine tayin edildiği görülür.

1643 yılında Erzurum Valisi olan ve vezir-i azâm olmak isteyerek Padişah I.İbrahim'in emirlerini dinlemeyen Nasuh Paşa Oğlu Hüseyin'in ayaklanması başlamıştır. Kuvvetleriyle beraber İstanbul'a doğru ilerleyen ve üzerine gönderilen kuvvetleri yenen bu kişi İstanbul'da büyük bir endişe yaratınca, Padişah I. İbrahim Anadolu Beylerbeyi Çiftelerli Osman Paşa'yı bu isyanı batırmakla görevlendirmiştir. Asker toplayarak Nasuh Paşa Oğlu

nu takip eden Osman Paşa, İzmit dolaylarında yapmış olduğu çarpışmalar sırasında öldürülmüştür. (26 Haziran 1643)

Kaynak:—Naîmâ Tarihi cilt 3-4 (Çeşitli sahifeler)

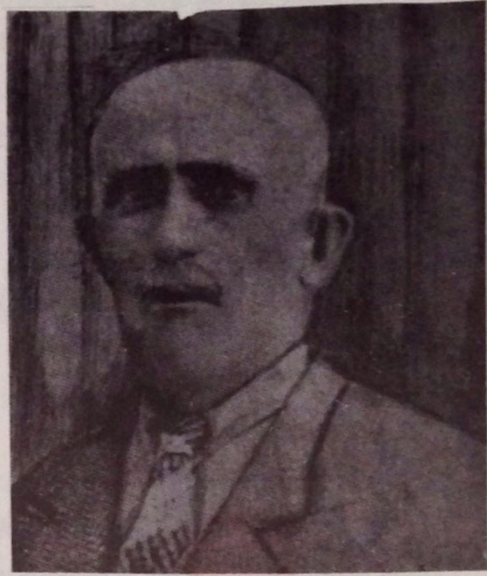
—İsmail Hami Danişment: Osmanlı Tarihi Kronolojisi cilt 3, sahife 372-390

—T.C. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü 747 no'lu defterin 449 sahife ve 299 sırada kayıtlı "Sadrazam Hüsrev Paşa Vakfı"na ait 1040 H. (1630 M.) tarihli vakfiye.

Yukarıdaki resimde; Han Kasabası Hüsrev Paşa Camii avlusunda bulunan üç mezar görülmektedir. Bu mezarların kitabelerini okuduk. H. 1040 (M. 1631) tarihli bu mezarlardan ortadaki; Osman Ağa'nın eşine, yandakiler iki oğluna aittir. Eşinin mezar taşındaki; "Bilmem ki neyledim ey çarh-ı bed-gümân, aldın anası ile iki kuzucuğumu "ve" Çekti bunları buraya su ile toprağı" kitabesinden, bu kişilerin beklenmedik bir ölümle karşılaştıkları anlaşılmaktadır.

Çifteler'de Bir Ünlü Âşık: Âşık Zülâli

Yıllar sonra eksikliği görülen, özlemi duyulan "ÇİFTELER" kitabında tekrar tekrar okuyacağınız bir sayfayı açıyoruz; "ÂŞIK ZÜLÂLİ".

Bu sayfa ile bir vefa borcunu ödemenin yanında XX. yüzyılın bu güçlü ve büyük şairini, Çifteler'imizin bağrında yatan halk şairini; yine Çiftelerlilere ve milletimize tanıtmış olmanın huzurunu duymaktayız.

Çifteler mezarlığının hemen yola yakın bir yerinde, eski yılların yapısını andıran bir nişangâh taşı üzerinde oyma bir yazı ile yazılmış:

Halk şairi
Ardahan Posof Ka.
Suskap köyünden
Yusuf Zülâli
D. 1873 H.1288
Ö. 18.12.1956 satırlarını görürsünüz.

Demek o ki, Aralık ayının o son ve soğuk günlerinde bir süredir yaşadığı bu şirin ilçede Hakk'ın rahmetine kavuşmuş Âşık Zülâli. Halen Çifteler'in bağrında ebedî uykusundadır.

Şair Cevdet Savgar Kıratlı'nın "Beyaz Altın" kitabını büyük bir zevkle okuduk. "Çifteler" şiirinin başlığını yazdıktan sonra parantez içindeki şu cümle bizi günlerce hem düşündürdü, hem üzdü. "Âşık Zülâli'nin aziz ruhuna ithaf" Nasıl ki Konya'da doğmamasına karşın Mevlâna deyince akla Konya geliyorsa; Çifteler deyince de akla Âşık Zülâli geliyordu. Üzülmemezin nedeni, bu değeri geç anladığımız içindi; ancak bu üzüntünün içinde bizi uyandırmanın da verdiği sevinç yatıyordu. Çünkü Zülâli unutulacak bir halk şairi değildir.

"Biz bu zulmetlerin içinden çıkarız bir gün olur
Şarka, garba yıldırımlar çakarız bir gün olur"
Mısralarıyla Türk'ün gücünü ve kendine güvenini,
"Senden ilham alır fikrim vicdanım,
Var oldukça var ol, benim vatanım.
Zülâli der: Aksın yolunda kanım.
Sana kurban olsun hayatım Vatan."
Mısralarıyla vatan sevgisinin en yücesini dile getiren Zülâli nasıl unutulur.
"Aldırma cahilin kuru lafına
Kültürsüz insanın külü yalandır.
Hükmetse dünyanın her tarafına
Arzusu hedefi yolu yalandır."
Mısralarıyla her türlü kötülüğün kaynağını cahillikte gören büyük âşık, Âşık Veysel'in düşüncelerini, yıllar önce:

Âşık Zülâli'nin;
"Cahilin vâdine kanma yalandır
Kâmilin her sözü derde devâdır."
mısralarında görmekteyiz.

Hatta bir başka şiirinde Zülâli;
"Cahil âdem olsa evliya olmaz
Arife bel bağla eşkiya olsa
Hüsnü bel bağlama akraban olsa
Hele şu fikrimin gayesine bak."

Yıllar sonrasının düşüncesini yansıtmaktadır.

"Ölür isem kabrime
Kur'an ile götürün
Beni seven Tanrıma
İman ile götürün"

Mısralarıyla Allah'a içten bağlılığı ve inancını dile getiren Zülâli'nin ;

"Hey ağalar efkârım var gamım var
Âşık derdi, ma'şuk derdi, yâr derdi
Gurbet Süleyman'ı tahttan indirir
Mekân derdi, vatan derdi, yâr derdi.

Yüzbin tabip gelse derdime bakmaz
Pervaneye sarsan nârına yakmaz
Hicran oku değdi yürekten çıkmaz
Ata derdi, ana derdi, yâr derdi.

İlin güllerinde kumru ötüşür
Benim bağrım odlar yanar tutuşur
Zülali feryadın arşa yetişir
Kardaş derdi, yurttaş derdi, yâr derdi." Mısralarında görüldüğü gibi gurbet, gönül, sevgi üzerine yazdığı şiirler ve çağındaki şairler ile yaptığı atışmalar göz önüne getirilirse, onun son derece büyük bir şâir olduğu anlaşılır.

Biz, yetişen nesillerimize bu büyük değeri yıllardır veremediğimiz için önce Âşık Zülali'nin affına sığınıyor; onun duygu ve düşünce dünyasını biraz açmakta yarar görüyoruz.

Âşık Zülâli'de Gurbet ve Gönül

Âşık Zülâli'nin gurbet şiirleri onun hayatının bir parçasıdır. O gurbete sade güzeller için çıkmamıştır. Yaşadığı yörenin (Kars'ın) 1893'lerde Ruslar tarafından işgal edilmesi üzerine Sinop'a oradan da Bursa'ya, daha sonra İstanbul'a gider.

Posof'tan ayrılmasının nedeni; önceki yıllarda Bakü, Taşkent ve Semerkant'ta Türkçülük üzerine yaptığı konuşmalardır. Bu nedenle tutuklandığı Rusya'daki

cezaevinden kaçmış ve Posof'a gelmiştir. Ruslar Kars'ı işgal ettikleri gün başlarlar Zülâli'yi aramaya. Zülâli bunun üzerine gurbete düşer.

1911 yılında babası ve iki kardeşi ile birlikte Afyonkarahisar'a yerleşir. Bir süre Konya'nın Ilgın ilçesinde de kalan Zülâli, daha sonra Dinar ve Emirdağ ilçelerine gider.

Âşık Zülâli'nin gurbet yolculuğu ebedî istirahatgâhı ilçemize dek sürer. Bugün Çifteler'de Âşık Zülâli'nin yakınları ve akrabaları yaşamaktadır.

Gurbet ellerindeki duygularını şöyle dile getirir Zülâli:

"Bu gurbette nasıl gezem?
Bahar gelmez gülüm yoktur.
İsterim bir mektup yazam
Kalem tutmaz, elim yoktur.

Gezerim gurbet dağını,
Sahrasını yaylağını,
Neylerim bahçe bağını,
Lâlem yok, sümbülüm yoktur.

Karşıki dağları tutsam,
Yürüsem murada yetsem
Canımı vatana atsam
Nasıl gidem, yolum yoktur.

Zülâli der; pervaz açem,
Şu karlı dağları geçem,
Gurbet elde nasıl uçam
Kanadım yok, kolum yoktur.

Gurbet ellerinde çektiği özlem ve acıları, tüm gurbete düşenlerin duygularını yansıtır. Bayramların bile bir anlamı yoktur.

"Meğer gurbet dert, verem
Gençliğim oldu haram
Gurbette şen değilem
Gelmesin bana bayram"

Bir başka dörtlüğünde de bahtına kızar Âşık Zülâli

"Gün doğdu geldi zaval.
Bilmem nedendir bu hal
Hemen gurbete düştün.
Çürüsün bahtın Zülâl"
Zülâl bu nedenle sık sık felekle söyleşir,
"Ettin cevr ile doydun
Vurdun, gözümü oydun
Yıkılsın tahtın felek
Bizi gurbete koydun."

Aşık Zülâli'nin bu şiirlerinde Karacaoğlan'ın içten anlatımının ve deyişinin sesini duyar gibi oluruz:

"Şu fâni dünyaya geldikten beri
Ahı feryadınan büyüttün felek
Koymadın bir murat alayım bari
Yıkıp viran ettin çürüttün felek

Bir yandan içirdin, gam şarabını
Bir yandan istiyon ver hesabını
Hicran mektebinde aşk kitabını
Bana nokta nokta okuttun felek

Zülâli der zehir kattın aşıma
Beni gülünç ettin dost yoldaşıma
Gam minnet taşını vurdun başıma
Gözümden kanlı yaş akıttın felek"

Gözünden zaman zaman kanlı yaşlar döken Zülâli, gelecek güzel günlere de inancını yitirmez; çünkü yurdunun güzelliğini bilmekte gönlünün yüceliğine inanmaktadır.

"Zülâli der gönül, çekme endişe.
Gün olur açılır lâle menekşe,
Yaz baharın gelir açılır neşe
Gam defeder bu ülkeler bu yurtlar."

Bazen kanan, bazen yanan; gün gelince sönecek olan gönlünün sesini şu mısralarında okuyoruz.

"Deli gönül kanatların acuptur
Dolanır semayı ener bu gönül
Biner aşk atına murat almağa
Her kim ne dediyse kanar bu gönül

Bazı devlet kuşu konar başına
Bazı muhanetlik eder eşine
Yiğidi salan aşk aşk ateşine
Bazı sevda çeker yanar bu gönül

Zülâli çağırın yamandır halim
Gece gündüz Hakk'a zikreder dilim
Kısmeti tükenip gelende ölüm
Yavaşmaz su dökün söner bu gönül."

Âşık Zülâli'de Vatan Sevgisi, Türklük ve Cumhuriyet

Vatanın değişik yörelerini gezen Âşık Zülali, vatanımızı candan sever; canını verecek kadar sever. Coşkun mısralarında bunu daha iyi anlıyoruz. Çünkü Zülâli vatanına âşıktır: kendini Ferhat'a vatanını Şirin'e benzetecek kadar:

"Eylerim yolunda canım fedâ
Vallahi sözümde sebatım vatan,
Âşık oldum sana ey güzel leylâ
Sen Şirin'sin, ben de Ferhad'ın Vatan.

Anneme, atama yurt veren sensin,
Koyuna, kuzuma ot veren sensin
Yavrucuklarıma süt veren sensin.
Sen de doğar büyür evlâdım vatan.

Senden ilham alır fikrim vicdanım.
Var oldukça var ol, benim vatanım.
Zülâli der; aksın yolunda kanım.
Sana kurban olsun hayatım vatan."

Vatan sevgisini, bir başka şiirinde de dile getirerek şu dörtlük ile bitirir.

"Bülbül ağlar bahçesinde bar için
Gonca için, nergis için, nar için
Vatanım halkına yadigar için
Bir can Zülâli'nin hediyesidir."

Âşık Zülâli; Türk kültürü ile yetişen, Türklük gurur ve şuurunu duyan; yetişen yeni nesile tarihimizin kaynaklarını haykıran bir şairimizdir.

"Biz bu zulmetlerin içinden çıkarız bir gün olur
Şarka garba yıldırımlar çakarız bir gün olur.

Kara bulutlar içinden parlayıp şimşek atar
Gök gürülder, dolu yağar bakarız bir gün olur.

Kars, Batum, Kafkas elinden çevrilen hisarları
Vuruban millî külünkle yıkarız birgün olur.

Türkiye'nin güneşinden bir kıvılcım alırız
Bir ceht ile cihanı yıkarız bir gün olur.

Anadolu'dan Hint Çin'e geçeriz Timur gibi
Himalaya dağlarını aşarız bir gün olur

Dağıstan, Kırım, Kazan, İran, Turan Kaşkar'ı
İttihadın zinciriyle sıkarız bir gün olur

Türk doğarız, Türk yaşarız, Türk gezeriz her zaman
Devrilen Moskof elinden çıkarız bir gün olur.

Der Zülâli Dicle, Fırat, Ceyhun, Araslar gibi
Cûş eder deryalara hep akarız bir gün olur."

XX. Yüzyılın ilk yarısında yaşayan Âşık Zülâli, Cumhuriyet'in milletimiz için değerini çok iyi bilir. Cumhuriyet idaresinin kurulduğu yıllarda bizlere kazandırdığı ve kazandıracağı erdemleri hayranlıkla müjdeler.

"Haydi diyor ileri Cumhuriyet.
Geçelim şu suları Cumhuriyet.

Kırdı ağızımızdaki kilidi
Bülbül etti dilleri Cumhuriyet.

Efendilik, ağalığı kaldırdı,
Azat etti kulları Cumhuriyet.

Nasıl güzelleştirecek bir görün,
Şehirleri, köyleri Cumhuriyet.

Nere baksan fidanlıklar yapılmış,
Bağ edecek çölleri Cumhuriyet.

Herkes hürdür, serbesttir, müsavidir,
Esas kanun'da vardır Cumhuriyet.

Nasıl tertip eyledi orduları
Mahveder düşmanları, Cumhuriyet.

Vurdu pençesini attı ülkeden,
Cinleri, şeytanları Cumhuriyet."

Cumhuriyet Bayramına da büyük bir coşkuyla katılmaktadır Âşık Zülâli.

"Bir müjde var sana vatandaş;
Cumhuriyet Bayramı'na hazır ol,
Mutlu gündür, at gamın, etme telâş,
Cumhuriyet Bayramı'na hazır ol,

Dizin üstü gidemezsen emekle,
Setre giyin, düğmelerin ilikle,
Dalgalanan şanlı bayrağı bekle,
Cumhuriyet Bayramı'na hazır ol.

Bu bayramda neşelenir bütün can,
Bu bayramda sanki güler kır yaban,
Çek sürüyü, al kavalın ey çoban!
Cumhuriyet Bayramı'na hazır ol.

Çiftçi kardeş, koy sabanı tarlada,
Bayrama gel, bak neler var dünyada,
Göreceksin görmediğin rüyada,
Cumhuriyet Bayramı'na hazır ol.

Bu bayramda şan verir yıldız, hilâl,
Bu bayramdır kazandıran istiklâl,
Çal sazını, söyle türkü ey Zülâl!
Cumhuriyet Bayramı'na hazır ol."

Cumhuriyet Bayramı'nı böyle büyük bir coşkuyla, sazıyla, sözüyle karşılamaktadır, Âşık Zülâli.

Zülâli ve Deyişme

Âşık Zülâli için "Deyişme" alanında çağının en büyük şairi demekle, sanırım pek haksızlık etmiş sayılmayız.

Daha 18 yaşında Âşık Zülâli, İhzarî ve Âşık Şenlik'le karşılamalar yapar. 20 Yaşına geldiğinde Zülâli'yi yörede herkes tanır. Bu tanıma Zülâli'nin ünlü âşıkların karşısına cesaretle çıkıp atışmalar yapabilmesindedir. Âşık Kararî ve Âşık Kenziya ile de atışmalar yapar.

Daha sonra Firakî, Divanî, Rahnî adlı âşıklarla karşılaşır. Âşık Sümmanî ise Zülâli'nin gücünü şu dörtlüğü ile kabul etmektedir.

"Narman nahiyemdir Sümmani adım
Köyüm Samukara iddir tutağım
Seyyahım imtihan yoktur meramım
Yeter sözlerinden bıktım Zülâli."

Âşık Zülâli ve Sümmani deyişmesinden bir örnek;

Zülâli: Âşıkı Sadık mısın ya derviş
Gezer kapı kapı hırçınlaşırsın
Güye elmas yakut satırsın gümüş
Altın küpü gibi çın çınlarırsın

Sümani: Nedir bu düşmalık nedir bu hücum
Demirler giymişsin kalçınlanırsın
Bir kere sormasın ne imiş suçum
Gahi kardeş olursun gâh cinlenirsin.

Zülâli:Pek bağırdın biraz kısalt dilini
Öfkelenme gevşet sazın telini
Yoksa buldururum Erzurum yolunu
Yüğrük deve gibi hecinlenirsin.

Sümman:Sizleri etferce dediler meşhur
Görür görmez verdin kalbime sürur
Nedir bu azamet nedir bu gurur.
Yalbuz deği gibi yalçınlanırsın.

Zülâli:Der Zülâli tezden bu muhitten geç
Yıkılır şehiri olursun heç heç
Bir külünk bir kıskaç bir de bir çekiç
Bir örsün üstünde perçinlenirsin

Sümmani: Der Sümmani sandım bahçe bar gibi
Meğer değilmişsin ayva nar gibi
Ben seni bilmişken sadık yar gibi.
Şimdi neden böyle açıklanırsın.

Zülâli ve Ölüm

Dünya fâni değil bana yar mıdır
Gidecek yolların kıştır kar mıdır
Niçin korkacağım daha var mıdır
Ölümden o yana ölüm Azrail

Düyanın fâni olduğunu şiirinde dile getiren Zülâli, ölümü cesaretle karşılar ve Allah'a sığınır.

"Pek te uzak değil Hûda'ya varmak
Hiçtir Allah varken sana yalvarmak
Muradın var ise intikam almak
Al yoktur kudretim halim Azrail"

Halk şairlerinin ölüm karşısıda duyguları, düşünceleri büyük bir içtenlik taşır. Zülâli ölümü üzerine yas tutmak yerine dostlarının karalar bağlaması yerine; cenazesinin sazla kaldırılmasını ister.

"Bana acıyıp ta kara bağlamayın
Yazık şe bu şâne ciğer dağlamayın

Riyâkârlık lâzım değil ağlamayın
Yüreğinizden hicranile götürün

Der Zülâli üç beş kuruş alarak
Verin yetim, fakirleri sorarak
Önümde, ud, kanun, sazlar çalarak
Davul, zurna, keman ile götürün"

Âşık Zülâli başka bir ölüm konulu şiirin de ise duygu ve düşüncelerini;

"Ölür isem kabrime
Kur'an ile götürün
Beni seven Tanrıma
İman ile götürün."

dörlüğü ile başlayarak, şu sözlerle bitirir.

"Çağırın hemdemimi
Hemen bir ölen ben mi
Söylen Türkülerimi
Destan ile götürün

Cenazeme naz ile
Kaldırın âvvâz ile
Zülâli der saz ile
Keman ile götürün."

Ölüm döşeğinde bile şakacı tavrını bırakmayan Âşık Zülâli oğlu Yılgör'e: "Ben öldüğüm zaman sazını al, mezarımın başına gel bana saz çal" der. Oğluna ilettiği vasiyeti Zülâli'nin saza olan düşkünlüğünün ifadesidir.

Sonuç:

Bize düşen çeşitli yönlerini tanıtmaya çalıştığımız, bağrımızda, Çiftelerimizde ebedî uykusunda olan Âşık Zülâli'nin halk şairleri arasında gerçek ve gereken yerini almasını sağlamak olmalı. Herşeyden önce de otlar arasında kaybolmaya yüz tutmuş mezarını "Anıt Mezar" olarak yeniden yapmalıyız.

Her 18 Aralık'ta Âşık Zülâli için anma günü düzenleyerek bu büyük değeri yetişen nesillere ve milletimize tanıtmalıyız. Çünkü sazıyla sözüyle; duygu ve düşünce dünyasının büyüklüğüyle değerli bir âşıktır, Âşık Zülâli, Bir çok halk şairlerinin olmayan yerlerde mezarı aranırken; Çiftelerimizde yaşayan, Çiftlerimizde hayata gözlerini yuman,

Âşık Zülâli'ye sahip çıkmak elbette Çiftelerlilerin hem hakkı, hem de görevidir.

Çifteler'i Çifteler Yapan bir Büyüğümüz Salim Ayvazoğlu Yüksel

Bugün eğer Çifteler, Eskişehir'in en güzel ve gelişmiş ilçelerinden biri ise bunu; Salim Ayvazoğlu Yüksel'e borçludur. Önce sade bir vatandaş daha sonra muhtar ve Belediye Başkanı olarak Çifteler'e eşsiz hizmetler getiren bu büyüğümüzün hayatını ve ilçemizdeki eserlerini belirtmeyi görev sayıyoruz.

1914 yılında Sivrihisar'a bağlı Kaymaz Nahiyesi'nde doğan Salim Ayvazoğlu Yüksel'in babası Halil İbrahim Efendi, 1. Dünya Savaş'ında Galiçya'da şehit olur. 3 yaşında öksüz kalır. Annesi Adile Hanım'a Çiftelerli Hacı Yusuf Efendi talip olur ve evlenir. Böylece çocukken annesi ile birlikte Çifteler'e yerleşir.

İlkokulu 4 yıl üzerinden okuyarak bitirir. Okul sonrası ise baba mesleği olan çiftçilik ve hayvancılıkla uğraşır. 1937 yılında askerlik görevini Edirne'de yapar. 1939 II. Dünya Savaşı yıllarında da tekrar iki kez askere alınır.

Salim Ayvazoğlu Yüksel'in Çifteler'le ilgili ilk çalışmasını 1944 yılında görüyoruz. Bu yılda Çifteler'in kaza olması için vatandaş olarak başvurur. 1949 yılında boşalan Çifteler muhtarlığına ara seçimle gelerek hizmete başlar 1950'de yapılan seçimle tekrar muhtar olarak seçilir. Nisan 1951'de Çifteler'de belediyelik için gerekli nüfusu sağlar, belediye kurulur ve yapılan seçimde ilk belediye başkanlığına getirilir. 1954 yılında ise Çifteler'in ilçe haline gelmesini sağlar.

Ancak bu yıllarda Salim Bey'in sosyal alanda diğer etkinlikleri önem taşır. 1948 yılında Çifteler'e ilk traktörü getirir (90 oliver - 8000 TL). Aynı yıl Çifteler'de pancar ekimi için başvurur. Büyük çabalar sonucunda Çifteler'de de pancar ekilmesine öncü olur. 1949 yılında ve takriben ilk üç yıl sadece üç aile pancar eker. Daha sonra pancarın gelirli olduğunu anlayan Çiftelerliler de pancar ekerler. Böylece Çifteler için önemli bir gelir kaynağı elde edilmiş olur. Eskişehir Pancar Kooperatifinin de Selim Bey 1 numaralı kurucusudur.

1946 yılında Demokrat Parti'nin Çifteler'de kuruluşunu sağladıktan sonra 1948 yılının 1 Mayıs'ında Türkiye'de ilk defa Sakaryabaşı'nda; Seçimlerde adlî teminat fikri ve prensibinin ortaya atıldığı, Celâl Bayar, Adnan Menderes ve yaklaşık 20.000 kişinin katıldığı açık hava mitingi düzenler.

1950 sonra Celâl Bayar'ı Cumhurbaşkanlığı sırasında ziyaret ederek Çiftelerlilerin 3 isteği olduğunu ısrarla dile getirir. Bu istekleri şöyle sıralar:

1- Çifteler'in ilçe olması

2- Vakıf arazisinin Belediye'ye alınması.

3- Çifteler'e elektrik getirilmesi.

Sevilen, sayılan bir başkan olan Salim Ayvazoğlu Yüksel'in, bitmeyen enerjisi ve yılmayan çabası ile 26.06.1954'te Çifteler ilçe olur. Vakfa ait 10.000 dönüm araziyi yaptığı

uygun anlaşma ile m2 si 2,5 kuruşa (100 para) Belediye'ye alır ve Çiftelerlilere ev, arsa, dükkân yeri olarak ucuz bedellerle verilmesini sağlar. Daha sonra Sakaryabaşı'na binbir çaba harcayarak su türbünü getirir.

(İller Bankası kanalı ile; türbün 36.000, dinamolar 3.000 TL ye alınır.) İlçe 1958'de elektriğe kavuşur.

S.Ayvazoğlu Yüksel Sakaryabaşı çalışmalarında

Bunların yanında daha Çifteler ilçe olmadan Çifteler'i tanıtmak, geniş ve hareketli bir alış-veriş alanı sağlamak için 1 Ekim 1950 tarihinde "ilk panayır" ın açılışını sağlar. Açılışa Cumhurbaşkanı Celâl Bayar ve Başbakan Adnan Menderes de katılır. Panayırda alış-verişin yanında düzenlenen yağlı güreşler at yarışları, hayvan sergileri büyük ilgi görür ve uzun yıllar devam eder.

Yeni Toprak Mahsulleri Ofisi'nin Çifteler Şubesi Ekip Şefliği olarak çalışması 1954 yılında S. Ayvazoğlu Yüksel'in çabalarıyla gerçekleşir. Bugün kullandığımız her evde, gürül gürül akan çeşmelerimizin pik borularla şebeke haline glemesi onun eseridir.

Bu eserlerinin arasında ilçede yaşayan fakir ve topraksız insanlara toprak komisyonu getirerek komisyon aracılığı ile toprak dağıtılmasını da sağladığını sayabiliriz.

Salim A. Yüksel ve Çifteler Heyeti Anıtkabir Önünde.

Çifteler'deki orta okulun açılması yolundaki çabalarının yanında, biz Sayın S. Ayvazoğlu Yüksel'in Eskişehir'de Anadolu Üniversitesi Kurulması ve Yaşatılması Derneği'nin ilk yönetim kurul üylerinden olmasından da onur duymaktayız.

İlçemize büyük emeği geçen S. Ayvazoğlu Yükel'in önemli çalışmalarını ve bizlere kazandırdıklarının bir bölümünü tanıtmaktan mutluyuz. Bu eserler ancak, bu kadar büyük bir Çifteler sevgisinden ve hizmet aşkından kaynaklanmaktadır.

Çifteler, bu güzel ve gelişmiş günlerine ulaşmışsa; Sakaryabaşı tüm güzelliği ile tanınıyor ve seviliyorsa, bunu S. Ayvazoğlu Yüksel'in içten sevgi bağlılık ve çabalarına borçludur. Kendisine Çiftelerliler olarak sonsuz saygı, şükran ve minnet duymaktayız.

Efsanevî Sakaryabaşı Kırkkız Kaynağı

Dokuma Seccade

FOLKLOR

Folklor; bir ülkenin ya da belirli bir bölge halkının âdet, gelenek ve göreneklerini, inanışlarını; inceleyerek bunları kedine özgü yöntemleriyle derleyen, çözümleyen, yorumlayan ve bir birleşime vardırmayı amaçlayan bilim dalıdır. Halkın tipik ve özgün yaşayış ve duyuşunu anlamaya ve anlatmaya çalıştığı için "Halk Bilgisi" "Halk Bilimi" adını alır. Folklorun konusu halkın manevî kültürüdür.

İlçemizdeki folklor her tarafında aynı özellikleri göstermemekte, biribirine benzememektedir. Bunun nedeni Çifteler'e ayrı zamanlarda, çeşitli yerlerden gelenlerin yerleşmiş olmasıdır.

Belli aralıklarla ilçe merkezine ve köylerine, Kafkasya'dan Bulgaristan'dan, Karabağ'dan, Kazakistan'dan, Kırım'dan Yunanistandan, Yugoslavya'dan, Romanya'dan; ayrıca Konya, Sivas, Yozgat, Afyonkarahisar ve Emirdağ'dan göçler olmuştur.

Çifteler'e gelenler yerli halkın arasına karışarak kendi örf ve âdetlerini yerli halkın kültürüne aşıladığı gibi; yerli kültür de sonradan gelenlerin örf ve âdetlerini etkilemiştir. Ancak ortak bir kültür oluştuğu söylenemez. Ayrı özellikler göze çarpar.

Şunu övünerek söyleyebiliz ki; bu kadar değişik yer ve yurtlardan koparak değişik kültür özelikleriyle bir araya gelen insanlarımızın hepsi bugün Çiftelerliyiz diyebilmekte; bunun da ötesinde birbirlerine, birbirlerinin örf ve âdetlerine saygı ile bakabilmekte, karşılıklı sevgi, saygı, hoşgörü esasına dayanan bir bütün oluşturmaktadır.

Yıllardır bu güzel ilçemizi güzelliştiren bir durum da, değişik folklor özellikleri olan insanlarının kavga, kin, kıskançlık duygularından uzak, bir arada yaşayabilmesidir. Biz Çifteler folklorunu tanıtırken temel olanlarını ele aldık.

A-İLÇEMİZ HALK EDEBİYATI:

Halk Edebiyatı, halkın sözlü anlatım geleneğinde yaşayarak nesilden nesile, ağızdan ağıza dolaşıp günümüze kadar ulaşmış olan anonim edebiyat ürünlerinin tümünü kapsar. Diğer folklorik unsurlar gibi Halk Edebiyatı'nın da ilk yaratıcıları belli değildir. Başka bir özelliği de aynı olayın değişik anlatımlarla çeşitlenmiş olmasıdır.

a-Maniler

Anonim halk şiirinin en yaygın türü olan maniler, yöremizde çok söylenmekte ve sevilmektedir. Çoğunlukla sevgi ve aşk üzerine halkımızın duygularını yansıtan manilerimiz bir ezgi ile söylenmektedir.

Çifteler'in çeşmesi
Yandan akıyor yandan
Benim sevgili yarim
Candan bakıyor candan

Çifteler çiftlik gibi
Uzuyor iplik gibi
Çifteler'in kızları
Kınalı keklik gibi

Kümesteki tavuklar
Beyaz beyaz yumurtlar
Çifteler'in kızları
Çay verirken uyuklar

Pencerede perde yok
Ben ona şaşıyorum
Çifteler'de yarim yok
Boşuna yaşıyorum.

Ayakkabı aldırdım
Mor boyaya daldırdım
Çifteler'in içinden
Orta boylu kandırdım

Çifteler'in arkası
Mahmudiye bayırı
Yare nasip olmadı
Çifteler panayırı

Çifteler minaresi
Doksaniki basamak
Çok zoruma gidiyor
Yardan ayrı yaşamak

Çifteler camisine
Merkez diyorlar merkez
Yeşil gözlü yarime
Çerkez diyorlar çerkez.

Darbukamın derisi
Beni ister birisi
İsmini söyleyemem
Çiftelerli kendisi

Maniye maraz derler
Güzele kiraz derler
Çifteler kızlarına
Çiftlikte horoz derler

Köylerimizde de sevilen bir türdür mani.

Hayriye'nin yolları
Bozulup yapılıyor
Gönder yârim resmini
Çok canım sıkılıyor **(Hayriye)**

Körhasan'dır köyümüz
Zemzem akar suyumuz
Sevip sevip ayrılmak
Yoktur öyle huyumuz. **(Körhasan)**

Bahçelerde bal kabak
Açılır tabak tabak
Çatmapınar'dan kız almak
Cennet gülü koparmak. **(Çatmapınar)**

Oy pınarlar pınarlar
Soğuk sulu pınarlar
Öte köyden kız kaçmış
Bizim köyde ararlar **(Han)**

Motor geliyor motor
Ekineler arasında
Oğlan şapka sallamış
Motor arabasından. **(Yenidoğan)**

Karakeçi ayranı
Geldi Kurban Bayramı
Anneme selâm söyle
Burda yapsın bayramı. **(Kayı)**

b) Türküler

Türk'e özgü anlamına gelen türkülerin hayatımzda büyük yeri vardır. Türkülerle sevinir, güler; türkülerle ağlarız.

Ancak Çiftelere belirli aralıklarla değişik yerlerden gelenlerin türküleri de ayrı nitelikler göstermektedir.

Yöremizin tanınan ve sevilen türküleri:

Sitosman saray saldırgan ay töbesi koray
Sen nişanda yok edin ay koşgeldin toyga
Kazan kazan et asıp ay soganın cok mu
Öz başına toy etip ay tuvganın cok mu
        Sitosman saray saldırgan ay boydan da boyga

Deren kuyuga taş atsan ay tıngırday keter
Uzak cerge kız bersen ay cılayda keter
Keteceksin ay keteceksin deryalar aşıp
Sen cılamay kim cılasın süregi taşıp
        Sitosman saray saldırgan ay boydan da boyga

Han Kasabamızda Bir Düğün Töreni

Şu Han köyünün yazı mı olur
Sıvalı evlerin tozu mu olur
Sevip sevip sevdiğine varmayan
Vardığı oğlanda gözü mü olur

Han köyü derler de çukurun içi
Güzel gelinlerin sallanır saçı
Nerden gleirsin canımın için
Sallanda gel boylarına bakayım

Yaylaya gidiyorum elim boş değil
Yar mendil sallamış gönlüm hoş değil
Bir güzeli bir kötüye vermişler
Allah şahit o da ona eş değil

Ne Hayır

Citi baltadan ne hayır
Keserge terek bolmasa
Kökde buluttan ne hayır
Ol cangur bolup cavmasa

Basğan paniden ne hayır
Kelgen kunduzun kapmasa
Aruv kızçıktan ne hayır
Namısıla saklap turmasa

Sallı kişiden ne hayır
Katını razı bolmasa
Bilek küçten ne hayır
Allah akıl bermese

c) Ağıtlar:

Halkımız nasıl sevincini coşkunlukla dile getirmişse, üzüntüsünü de aynı içtenlikle dile getirmiştir

Sevdiklerini yitirince, üzüntüsü gözyaşları ile birlikte ses olup, dizelerde yer almıştır. Bu geleneğimiz İslâmlığın kabulünden önce "sagu'larda; İslâmlığın kabulünden sonra da "ağıt"larda kendisini göstermiştir.

Yöremiz halkının sevdiklerinden ayrı kalmanın onların iyilik, güzellik ve yiğitliklerinin dile getirildiği bir kaç ağıt sunuyoruz. Ancak bu ağıtları üç ayrı bölümde topladık. Ölüm ağıtları, gelin ağıtları, asker ağıtları.

Ölüm Ağıtları:

Sığıyı sığıyı saçın örmedim
Ağlayı ağlayı gelin vermedim
Yavrumu gelin edip gün görmedim
    Gurbanlar olurum ben de kuzuma
    Felek böyle yazmış kara yazıma

Deperim deperim depe delinmez
Çıkarım bakarım sıva görünmez
Evlât benimdir böyle bulunmaz
        Gurbanlar olurum ben de kuzuma
        Felek böyle yazmış kara yazımı

Belimi verdim de kara bir taşa
Daha neler gelir sağ olan başa
Âlem maşallah çekerdi tuttuğu işe
        Gurbanlar olurum bende kuzuma
        Felek böyle yazmış kara yazımı

Ayın ışığına çarşaf sererim
Gelenden geçenden seni sorarım
Başın bunaldıkça seni anarım
        Gurbanlar orulum bende kuzma
        Felek böyle yazmış kara yazımı

* * *

Mezarın başında bir uzun söğüt
Unut deli gönül kardaşın unut
Kara yerde yatırdık bir baba yiğit

Vardım baktım mezarım taşına
Ulu kuşlar yuva yapmış başına
Karıncalar dolmuş çatık kaşına

Gelin Ağıtları:

Kalın olur Kulapa'nın ekini
Yoldum yoldum bulamadım kökünü
Sen mi geldin dayım kardaş vekili

Ben anamın al göyneğini giymedim
Giyip giyip yenlerini oymadım
Ben anama anam bana doymadım

Ağlama anam da ağlama
Ağlayıp ta ciğerini dağlama
Yolcu oldum beni yolumdan eğleme

Kına kararlar tasta
Oğlan evi pek havasta
Kız anası kara yasta

Biner atın dorusuna
Gider yolun kıyısına
Çağırın gelsin dayısına
Kız dayısız gelin mi olur

Şu tepenin öte yüzü
Arpa sandım burçağımış
Kız anadan ayrılması
Yalan sandım gerçeğimiş

Asker Ağıtları:

Boyu uzun sap urganı atmaya
Kolu uzun devlet bayrağı çekmeye
Benim oğlum da gidiyor
Asker ocağına mektup atmaya

Kara tren inil inil iniler
Asker adı yine kara gemiler
Benim kuzum asker olmuş ta;
Yolundan eğlemeyin emmiler

Askerler gelir çizim çizim
Süngüleri de boyundan uzun
Zalımmış yüzbaşısı da
Oğluma vermezmiş izin

d) Ninniler:

Küçük çocukları uyutmak için söylenen türküdür. Anne veya nine tarafından ezgi ile söylenir.

Yöremizden derlediğimiz iki ninniyi sunuyoruz

Çamdan beşik oydurayım
İçine güller doldurayım
Uyumazsan kaldırayım
Nenni yavrum nenni

Nennilerim, nennilerim
Nerden senin emmilerin
Nenni yavrum nenni

Nenni derim nennisine
Karşı gider emmisine
Emmisi de bindirmemiş
Yavrumu kağnısına

Nennilerim, nennilerim
Nerde senin emmilerin
Nenni yavrum nenni

* * *

Horoz öter uzun uzun
Dün geceden uykusuzum
Uyusana iki gözüm
Nenni yavrum nenni guzum

Uyudurum ben oğlumu
Büyüdürüm ben oğlumu
Yürüdürüm ben oğlumu
Nenni yavrum nenni guzum

Nenni desem dağlar uyur
Dağlarda lâleler büyür
Benim yavrum şimdi uyur
Nenni yavrum nenni guzum

e) Bilmeceler:

Ağızdan, kulağa yayılarak günümüze ulaşmışlardır. Halkımızın yaratıcı zekâsı hergün yeni buluşları konu eden bilmeceler de üretmektedir.

Anonim Halk Edebiyatımızın bir ürünü olan bilmeceler salt eğlence için değil, zihni eğitim için de kullanılırdı.

Yöremizden Derlediğimiz Bilmeceler:

Benim bir gelinim var,
Döne döne gebe olur **(Kirman)**
Yer altında kırmızı minare **(Havuç)**
İçi taş, dışı taş
Ha dolaş,. ha dolaş **(Minare)**
Altı tahta, üstü tahta
İçinde bir karafatma **(Kaplumbağa)**
Mini mini kuşlar
Avluyu taşlar **(Arı)**

Dışı deri, içi darı **(Patlıcan)**
Kolları budak gibi
Eğilir bir su içer
Bağırır oğlak gibi) **(Kağnı)**

f) Atasözleri:

Kısa, özlü, yoğun bir kelime yapısına bağlı, toplumun deneyleri sonucu benimsenmiş, zamanla güzel bir deyiş biçimi kazanmış ortak yargılardır, atasözleri. Bunlar kısalığı ve sadeliği içinde bir takım gerçekleri anlatır; fakat kimin ne zaman söylediği belli değildir.

Herbiri birer hayat ışığı olan bu sözler yolumuzu aydınlatır bize ne yapmamız gerektiğini öğretir. Atasözleri en uzak nesilleri, daha gençlerine miras bıraktıkları öğütlerle dolu bilgi hazineleridir. Normal konuşmalar arasına serpiştirilen bu sözlerin de özelliği anonim oluşlarıdır.

Yöremizden Derlediğimiz Atasözleri:

- İş olmayınca, aş olmaz.
- Elden gelen öğün olmaz, o da zamanında gelmez.
- Ölüye giden ağlar, düğüne giden oynar.
- İşten artmaz, dişten artar.
- El atına binen, tez iner.
- Açlık sofuluğu bozdurur.
- Tavuk, eşine eşine küllüğün üstüne çıkar.
- Öküz öldü, kağnı kırıldı.
- Eşin kör ise kırp, topal ise sek.
- Eğri mastardan, doğru çizgi olmaz.
- Çam dalları ağıl olmaz, elin oğlu oğul olmaz.
- Çürük duvara dayanma, el oğluna güvenme
- Kibardır katır, çarşafsız yorganda yatır.
- Düğündeki kızı alma, evdeki kızı al.
- Üç evde bir bala, o da bolur budala.
- Kötü arkadaşla gezme, kötü olursun.

c) Alkışlar (Dua):

Halkın insanlar hakkındaki iyi düşüncelerini, dileklerini belirten, konuşmayı renklendiren sanatlı sözlerdir. Bu sözlere "Dua" adı da verilir.

İyiliğe, iyiye yönelik duygu ve düşüncelerini halkımız şöyle dile getirir;

- Çocuklarının gününü gör.
- Tuttuğun altın olsun.
- Su gibi ömrün olsun.
- Allah işinini rast getirsin.
- Ömrün uzun olsun.
- Allah sana kara gözlü kız versin.

- El öpenlerin çok olsun.
- Allah gülecek gününü göstersin.
- Allah ne muradın varsa versin.

h) Kargışlar (Beddua):

Dinî inanışlarımızda yeri olmamasına rağmen, eskiden beri halk arasında söylene gelen kargışlar, çoğu yerde olduğu gibi İlçemizde de yaygın durumdadır. "Beddua" olarak da adlandırılan kargışlar halkın insanlar hakkındaki kötü düşünce ve dileklerini belirtir.

Konuşmayı renklendiren, sanatlı sözlerden işte birkaçı;

- Boylarına boz ipler ölçülsün.
- Ocağın kör kalsın.
- Ettiğin kadar bul.
- İki yakan bir araya gelmesin.
- Ocağına kar yağsın.
- Damında baykuş ötsün
- Gözüne dizine dursun
- Adların kara yerden gelsin
- Doğmadan ölesice
- Na ha emdiğin süt burnundan gelsin.
- Sürüm sürüm sürünesice.
- Zıkkımın kökünü ye.
- Garaltın kaybolsun
- Yemeden gidesice
- Boyun posun devrilsin

b) Efsaneler:

Efsane; konuşma dili ile oluşturulmuş bir anlatım türüdür. Anlatıların gerçek olduğu kabul edilir. Geçmişte bir gerçeği vardır; ancak olağanüstü olaylarla ve zamanla, hayal mahsulü bilgilerle değişikliğe uğramıştır.

Frig, merkezlerinden biri olan Yazılıkaya ilçemiz sınırlarındadır. Yazılıkaya denilince akla Kral Midas gelir. Ülkemizde bilinen Kral Midas'la ilgili iki efsaneyi sunuyoruz:

KRAL MİDAS

Midas, güller diyarı Frigya'nın kralıdır. Büyük bir servete sahiptir. Fakat daha fazla servet kazanmayı, çok zengin olmayı düşünür. Bu istekle yanıp tutuşur.

Bir gün Şarap Tanrısı Bacchüs'ün adamlarından Şişko Silenüs sarhoş olur. Yolunu kaybeden Silenüs Midas'ın gül bahçesine girer ve çiçeklerin arasına sızıp kalır. Midas'ın uşakları Şişko Silenüs'ü bulup Kral'ın huzuruna getirirler. Kral Midas Silenüs'e çok iyi davranır, on gün evinde misafir eder, sonra Şarap Tanrısı Bacchus'a geri yollar.

Buna çok sevinir Bacchus, Kral Midas'a:

- Ne dileren söyle, senin olacak der.

- Neye dokunursam altın olsun der ve bu dileğinin gerçekleşmesi için yalvarır. Bacchus bu dileği kabul ettiğini söyler.

Kral Midas sevinçle bahçede dolaşmaya çıkar. Çiçeklere dokunur, her biri kaskatı altın kesilir. Bir süre sonra sofraya oturur, ağzına götürmek için altığı her lokma altın olur. Su içmek ister, bardaktaki su pırıl pırıl altın haline gelir,.

Midas yavaş yavaş yaptığı yanlışlığı anlamaya başlar; fakat acı acı yaptığı yanlışlığı düşünürken sevgili küçük kızı odaya girer "Babacığım" diye kendisini Midas'ın kollarına atar, aynı anda altından bir heykel oluverir. Çılgına dönem Kral Midas Şarap Tanrısı Bacchus'a koşar, yalvarır. Bacchus Midas'ı affeder ve Paktolus Nehrinde yıkanırsa eski durumuna geleceğini söyler. Midas kendisi ve kızını nehrin sularına atar. Böylece feci sondan kurtularak önceki durumuna gelir. Paktolus Nehrindeki kumlar altın zerrelerine döner. Yıllar sonra Lidya Kralı Krezüs'ü zenginliğinin bundan olduğu söylenir,

Önceki durumuna gelen Midas, sarayına döner; dilediğince yer içer. Tanrıların verdiği şifa ve bozulan büyüden dolayı şükran duasında bulunur.

Bu efsane insanların aşırı maddiyata düşkün olmaları halinde düşecekleri felâketi göstermektedir. İhtirasımız zekâmızın üstünde olursa Midas'ın haline gelebiliriz.

MİDAS'IN KULAKLARI

Güneş Tanrısı Apollo ile Ormanlar Tanrısı, keçi ayaklı Pan arasında "Müzik Yarışması" yapılacaktır. Kral Midas bu yarışmada jüri'ye seçilir. Yarısı keçi, yarısı insan olan Pan, kayalı ile neşeli melodiler çalar; fakat Ap;ollo'nun Lir'inden gelen nağmelerin üzerine yoktur. Midas ise Pan'ın kavalından çıkan müziği tercih eder.

Güneş Tanrısı Apollo, Midas'a çok kızar ve:

- Kulakların müzikten anlamıyor, şu halde eşek kulağına benzesinler diye haykırır. Zavallı Midas'ın kulakları uzadıkça uzar ve tıpkı bir eşeğin kulaklarına döner. Kral Midas, bu acı gerçeği hiç kimseye söylemez. Özel bir külâhın altına kulaklarını gizler. Bu durumu herkesten saklayan Midas'ın sırrını bilen tek kişi saçlarını kesen bereridir. Berber bu sırrı kimseye söylemeyeceğine dair yemin etmiştir.

Günlerden bir gün berberin doğruyu söylemek, içini dökmek isteği öyle ağır basar iki, tarlalara gider. Rahatlamak için tarlalar arasıda gördüğü bir kör kuyuya eğilip, içine; "Midas'ın eşek kulakları var." diye bağırarak kuyuyu kapatır ve işine döner.

Baharla birlikte kuyunun ağzında kamışlar büyür, yetişir. Rüzgâr kamışları kımıldattıkça hepsi birden "Midas'ın eşek kulakları var" diye ses çıkarırlar. Bu ses bütün Frig ülkesine yayılır.

Buna çok üzülen Kral Midas boğa kanı içerek yaşamına son verir.

KIRKKIZ EFSANESİ:

Halkımızın toplu olarak yaşaması beraberinde bir takım güzel gelenekler de getirmişti. Yıllar önce ve günümüzde bile birlikte yapılan imece çalışmalarıyla büyük işler zevk içinde başarıldığı gibi; genç kızlarımız da eskiden birlik ve beraberlik içinde bazı günler düzenler, bazı işleri birlikte yaparlardı. Bu günlere neşe, sevinç içide katılınır; hem iş yapılır hem de eğlenilirdi.

Anlatacağımız efsane işte bu günlerden birinde geçen bir olayın efsanesidir. Geride Kırkkız Kaynağı ile Kırkkız Dağı'nı bırakan efsane hüzünle söylene söylene günümüze kadar gelmiştir.

Perşembe günleri çamaşır günüdür, Çifteler'de. Hani şimdiki gibi çamışır makinaları yok ki düğmeye bastığın zaman döne döne yıkasın. Genç kızlar günler öncesi çamaşırlarını biriktirirler, killerini torbalara korlar, sonra kazanlar ve tokaçlar yüklenir, neye mi? tâbi kağnılara. Kağnılara da o zaman halk arasında söylenişi "camız" olana mandalar koşulurdu. Ayrıca çamaşır günleri sanki düğün günleriydi. Börekler, çörekler, helvalar, çerezler hazırlanır; güle, söyleye gidilirdi Sakaryabaşı'na.

Yine bir perşembe günü kuşluk vakti Çiftelerli kırk genç kız kağnılara binerler, camızlara: "de he" - "de he" diyerek Sakaryabaşı'na doğru yola çıkarlar.

Yavaş yavaş gün ağarmakta yerini yakıcı güneşe bırakmaktadır. Oysa camızlar suya sevdalıdır. Hele Kınalıtepe'nin camızları su gördü mü kendilerinden geçerler.

Artık Sakaryabaşı'na yaklaşılmaktadır. Kırk kızdan ayrı sesle dile gelen türküler, dalga, dalga gökyüzüne dağılmakta, doğanın güzelliği ile bütünleşmektedir. Gelin görün ki suyu gören camızları tutmak mümkün mü? Çanaklarından fırlayacak hale gelen gözleri ateş gibi parlayan camızların, burunlarından çıkan soluk, sazları dalgalandırmakta, kağnıların çıkardığı korkunç sesler kırk genç kızın birbirlerine sarılarak çıkardığı feryatlara karışmaktadır.

Sakar bu; sevdalandı mı çeker ha, çeker kendine. Çiftelerli bu kırk genç kız, Sakar'ın mavi sularında kaybolur.

Bir çoban korku ve şaşkınlıkla görür olanları. En güzel ezgilerini çaldığı kavalını öfkeyle atar yere. Seğirtir hemen Çifteler'e. Acı haber tez yayılır. Anaların gözyaşları sel olur akar. Mâtem ağıtları da arşa dek uzanır.

Büyükler, sözü geçenler toplanırlar, derler ki: Kırk kızımızı Sakar aldı. Alırlar kırk kızı duvak ederler üstüne. Uzak tutmak için bu yöreden derler ki karşı tepeye mezar edelim ki biline.

Tepenin üstüne gelin eyleyelim; adı "Kırkkız" olsun ki uzakça; analar acısını unutsun.

Kırkkız'ın mezarını Kırkkız'a yaparlar, tepe üstüne. Ana yüreği canda, tendedir. Gelinlik kızları görür gibi olurlar baktıkça Sakar'a. Gün olur, günler geçer kaynağın adı da KIRKKIZ olur.

Bir yanda dağdır KIRKKIZ; bir yanda Sakar'da kaynaktır.

B) GELENEKLER

a) Giyim-Kuşam

Ne zaman nerede olursanız olunuz, hangi kıyafetten söz edilirse edilsin milletimizin halen erişilmesine imkân olmayan yöresel ayrı ayrı güzelik ve zenginlikteki zarif kıyafetlerini hatırlamamak mümkün değildir.

Yöresel Kıyafetlerimizden Örnekler

İlçemizde genç kız ve erkek kıyafetleri Cumhuriyet sonrası kıyafet inkılâbına uygun günümüz kıyafetleridir.

Çifteler'de örtüler, düğün kıyafetleri ve kadınların çoğunun giydiği şalvar önemli yer alır ve yöresel özellik gösterir.

Çifteler'in Yöresel Kıyafetleri:

Şalvar: İç eteğin üzerine giyilir. Uçları işlemeli uçkurla beli büzülür. Uçkurun işlemeli uçkurları süs olarak sarkıtılır. Gündeliğe giyilen şalvarlar basma, pazen ve kadifeden yapılır.

Kızlarda ve evlilerde giyim aynıdır. Şalvar ayak bileğine kadar uzun dikilir ve üzerine hırka giyilir.

Başa giyilenler:

Örtüler: Yaşlılar başlarına tülbent yazmayı çene altından sararak örtünürler. Üzerine, beyaz üzerine siyah veya siyah üzerine beyaz çiçekli namaz örtüleri örterler. Örtüler

Yöresel Günlük Köylü Kadın Kıyafetleri

Hamam Kıyafetleri:

Çiçekli hamam bohçası, hamam yaygısı beyaz zemin üzerine renkli, çiçekli peştemal hamam takımı, havlu olarak 3 parça, madenî hamam tası, tarak, sabun, kese ve elde örülmüş sabunluk hamama giderken basma veya pazenden dikilmiş şalvar giyilir. Üzerine siyah örtü örtülür.

Çiçekli basma yahut "Kırk pare" dedikleri ve renk parçaları ekleyerek astarlanmış bohça, hamam takımı, hamam yaygısı, peştemal, hamamcıya hediye edilecek havlusu, tülbent götürülür. Bohçaya ayrıca oğlan evinden gelen gelin çamaşırları da konur. Gelin, hamama girmeden önce peştemal ve onun üzerine erkek tarafından gelen havlulara sarılır. Yüzüne kırmızı grep örtülür. Soyunma yerinde ilâhi söylenerek ortada buhur yakılır. Gelin etrafında dönüp sonra hamama girer.Gelini yanındaki kız arkadaşı olan sağdıçı ve diğer arkadaşları

türkü söyleyerek yıkarlar. Hamamdan çıkınca gelinin sırtından çıkan çamaşırlar okuncuya verilir. Gelin oğlan evinden gelen iç çamaşırlarını üstüne de günlük kıyafetini giyer. Hamama çalgı ile gelen düğüncüler çalgı ile dönerler.

b- Hıdrellez

Bahar bayramını karşılamak için daha güneş doğarken yüzlerce Çiftelerli Sakaryabaşı'na akın eder. Bu güzel tabiat harikasında, pırıl pırıl su ve yemyeşil ağaçlar arasında törensiz, proğramsız şenlik, içtenlikle kutlanır, 6 Mayıs'ta.

Sabah erkenden ateş yakılır ve üzerinden atlanır. Yüzlerine su çarparlar. İp atlanır, salıncaklara binilir. birkaç aile bir araya gelerek en güzel yöresel yemekleri birlikte neş'e içinde yerler. Sakaryabaşı gibi güzel bir doğa harikasına sahip olan Çiftelerimizde, yöre köy ve ilçelerimizden de gelenlerin katılmasıyla hıdrellez bir başka anlam kazanmaktadır.

Hıdrellez, yalnız Hızır ile İlyas'ın buluştuğu anı görebilmek için insanların kırlara koşuşması değil; biraz da yeşile özlem, ümetlerin doğuşu, kadere inanış ve geleneklere bağlılıktır,

Bu güzel gelenek bazı köylerimizde "Hıdrellez duası" ile başlar. Daha sonra köy halkının beraberinde getirdiği yemekler yenir, sonra eğlenceler düzenlenir.

c-Yağmur Duası

İlçemizde kuraklık olduğu yıllarda daha çok Mayıs ayında yağmur duasına çıkılır. Çiftçilerin önderliğinde, mahalle muhtarları ve imamlar, yağmur duası gününü kararlaştırırlar. Çiftçi, esnaf ve ileri gelenlerden yardım toplanarak; pirinç, kesilecek hayvan ve diğer malzemeler alınır.

"Çayır" adı verilen alanda ilçe ve civar köylerden gelen halk toplanır. Öğleyin vakit namazı kılınır. Küsler barıştırılır. El avuçarı aşağı olmak üzere dua edilir. Hazırlanan etli pilavlar yenir, iki saat yağmurun yağması beklenir.

Yağmur duasında taşlar okunarak bir torba içinde suya bırakılmakta, yağmur yağması beklenmekte, yağmur yeteri kadar yağdıktan sonra taşlar torba ile sudan çıkarlmaktadır. Ayrıca çocukların ve kuzuların da yağmur duası yapılacak alana getirilmesi âdettir. Kuzuların mlemesi ve çocukların da yağmur duasına katılması ile bereketli yağmurlar yağacağına inanılır.

İlçemizde yapılan yağmur duasına köylerimizden de gelerek katılanlar olduğu gibi; köylerimizde de zaman zaman, bazı farklılıklarla yine yağmur duasına çıkılmaktadır.

d-Halk İnanışları:

Kırk Basması: Yeni doğan çocuğun ilk kırk günü üzerine; yeni doğan başka bir çocuk, hamile bir kadın, yeni çıkan gelin ve kesilen etin getirilmesi durumunda çocuğun gelişiminin normal olamayacağına inanılır.

Tütsü Yapma: Nazar değmemesi veya nazar olduğuna inanıldığı durumlarda "Üzerlik" otu bir ateş üzerine yakılarak tütsü yapılır. Böylece nazarın gideceğini inanılır.

Kurşun Dökme: Yine nazar durumunda çocuk bir bez ile örtülür. kurşun eritilerek içinde su olan bir tas içine dökülür. Sıcak kurşunun suya dökülmesiyle çıkardığı ses ve aldığı şekille nazarın geçeceğine inanılır.

Ocak İnanışları: Bazı hastalıkların "Temre", "Egzama", "Karaaslan", "Köstü", "Siyil", "Arpacık" gibi belli ocaklara gidilerek ocak sahibi kişilerin söz ve davranışlarla yönlendirilmesiyle geçeceğine inanılır.

Hımbıldak: Yeni doğan çocuğun kafatası üzerinde olan yumuşak kıkırdak dokunun çabuk sertleşmesinin sağlanması için Hımbıldak ocaklarına götürülür. Bu ocaklardan geçen çocuğun kafatasındaki yumuşaklığın daha çabuk sertleşeceğine inanılır.

Ayrıca;

Ayak altı kaşınırsa yol gözükürmüş.

Baykuşun ev çevreside ötmesi kötü bir olayın olacağına işaretmiş.

Saksağan kuşu ev çevresine konar ve öterse misafir gelirmiş.

Bebeğin, uyurken öpülmesi halinde ömrü kısalırmış.

Avuç kaşınırsa, para gireceğine delâlet edermiş.

Kulak çınlarsa birisi anarmış.

e-Ramazan Gelenekleri:

Ramazan, ilçemizde heyecanla karşılanır. Ramazan ayının gelişi nedeniyle büyükler iftardan sonra ziyaret edilerek, elleri öpülür. Ramazan'ı hayırlanır.

Ramazanda sahurda davulcunun davul sesine, güzel manileri de eklenir. Mahallelerde gezen davulcular Ramazan'ın ortasında ve sonunda bahşiş toplarlar.

Ramazan'ın ilk gecelerinden itibaren küçük çocuklar guruplar halinde Ramazan manilerini kapılara gelerek söyler ve bahşişlerini alırlar.

Ramazan manilerinden birkaçı:

Şeh Ramazan, Şeh Ramazan
Keldi mübarek Ramazan
Sali Alâ Muhammed

Kara koyun kuzuladı,
Memeleri sızıladı.
Çok bekletme Hanım Teyze
Ayaklarım sızıladı.

Pa pa etemiz

Para bersen Ketemiz

Cı cı etemiz

Cımırta bersen ketemiz.

Teravih namazından sonra, yaşlı kişiler bir araya gelerek, sahura kadar uzun Ramazan sohbetlerinde bulunurlar.

f-Bayram Gelenekleri:

Çifteler'de bayram telâşı arife gününden başlar. O gün hemen hemen her aile hamur yoğurur ve yağda pişirir. Komşularına ve fakirlere dağıtır. Arife günü ikindi namazından sonra kabir ziyareti cemaatle birlikte yapılır. Bazı köylerimizde bayram banamzından sonra kabir ziyareti yapılmaktadır.

Bayram sabahı erkekler Bayram Namazı'na giderler. Evde çocuklar ve kadınlar giyinirler, erkeklerin camiden çıkmasını beklerler. Aile reisi kapıda karşılanır. Önce büyükler sonra küçüklerle aile içinde bayramlaşılır. Akraba ve komşularla daha sonra bayramlaşılır.

Bayramlarda büyüklere şeker, baklava ve diğer tatlılarla çay ve kahve ikram edilir. Çocuklar ise torbalarla bayram gezerler. Çocuklara fındık, fıstık, bisküvi, sakız, şeker veya para verilir.

g-Düğün Gelenekleri:

Sevinç ve mutlulukların paylaşıldığı düğün âdetlerimiz ilçemizde sosyal, yapıdan kaynaklanan bazı farklılıklar göstermektedir. Biz asıl ve ortak olan düğün geleneklerimize yer verdik.

Her ana-baba oğlan ve kızlarının kendileri gibi evlenip barklanarak yuva kurmalarını arzular. Oğlan evi, genellikle erkek çocuk 18 yaşındaysa kız aramaya başlar. Çok kez de oğlan evinin kız aramasına gerek kalmamış, gençler birbirlerini görmüş, konuşmuş anlaşmışlardır. Sonuçta uygun görülen kızın istenmesi kararlaştırılır.

Dünür Gitme:

Oğlanın akraba ve komşu büyüklerinden oluşan birkaç kişi kızı istemeye giderler. Kızı istemeye gidenlere "Dünürcü" adı verilir. Kız tarafına uygun cümlelerle durum anlatılır. kız tarafın ilk gün cevap vermez, düşüneceklerini söylerler. Bu süre içerisinde oğlan tarafının durumu, geçmişi, alışkanlıkları araştırılır. İkinci veya üçüncü gidişte durum açıklanır. Kız tarafının durumu olumsuzsa "Nasibinizi başka yerden arayın" denir. Olumlu ise, hayırlı olması dileği iletilir. Söz kesilme ve şeret içme günü tespit edilir.

Şerbet İçme:

Söz kesilmesinden sonra şerbet içme töreni vardır. Buna iki tarafın davetlileri gelir.

Şerbet töreni kız evinde yapılır.

Söz kesmede kız ve oğlan tarafı isteklerini belirtirler. Başlık parası hemen hemen kalkmış gibidir. Görüşülecek konular; yemek odası takımı, yatak odası takımı hangi tarafça alınacağı, diğer eşyalar ve takılacak ağırlıklar üzerinedir. Bu istekler üzerinde de anlaşıldıktan sora söz kesilir ve şerbet içilir. Bazen çay, kahve ve yemek ikram edildiği de olur.

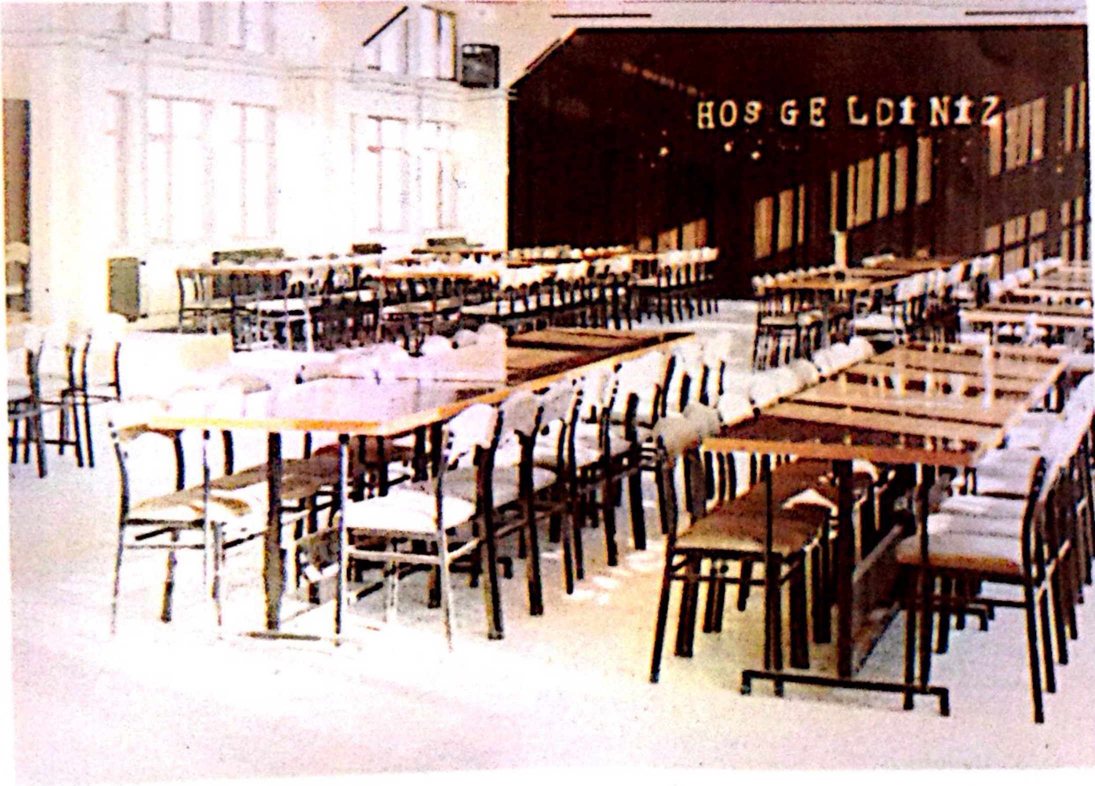
Nişan:

Şerbet içme töreninden sonra bir de "Nişan Töreni" vardır. Nişan törenleri yapılan kız ve erkek evlenmiş kadar birbirlerine yakın olurlar. Nişan bozanlara pek rastlanılmaz ve iyi gözle bakılmaz.

Anlaşılan Nişan gününde erkek tarafından çağrılan davetliler kız evine giderler. davetliler durumlarına göre hediyelerini sunarlar. Hediyeler genellikle yüksek sesle okunarak duyurulur. Nişanı olan kız, davete gelenleri ellerini öperek saygısını belirtir. kızın arkadaşları veya tutulan çalgıcılar günün en sevilen şarkı ve türkülerini sunarlar. Tefler çalınır, oyunlar oynanır.

Bu tören nikah salonunda davetlilere pasta ve meşrubat ikram edilerek ve eğlenceler, oyunlar düzenlenerek te yapılmaktadır.

Nişandan sonra kızın adı bundan böyle "Gelin Kız"dır. Nişanlı kıza gitmeye "Gelin kıza gitmek" şeklinde söylenir.

Nikâh ve Düğün Salonu

Düğün:

İlçemizde düğünler daha çok harman sonu yaz aylarında yapılır. Düğüne davetiye gönderildiği gibi "okuncu" tarafından da çağrı yapılır.

Düğünün başlangıcı ile bitimi bir haftaya yakın sürer. Önemli günler ise son iki gündür. Bir hafta önce kızın çeyizi oğlan tarafına gönderilir. Kız tarafından gelenler özenle çeyizi yerleştirir, sergilerler. Cuma günü yine törenle kız, evinden alınarak hamama götürülür. Yıkanır ve çalgı ile dönerler.

Düğünde genellikle Cumartesi günü yemek daveti verilir. Davete gelenler gücü ve düğün sahibine yakınlığı oranında hediyeler sunarlar. Çok yakın olmayan davetliler, daha çok yemek sonrası zarf içinde para verirler.

Öğleden önce erkeklere, öğleden sonra kadınlara yemek verilir. Yemekte genellikle yöre ekiplerinden oluşan çalgılar, şarkı ve türkülerle renk katarlar. Kaşık oyunları da oynanır. Bu yemeklerde düğün sahibinin yakınları komşu gençler yardım ederler. Bu kişilere kimi düğünlerde "Konakbay" adı da verilmektedir. Davetlilere konakbaylar çay da ikram ederler. Bu gün yapılan davet sırasında öğle namazından sonra düğün evinde mevlit okunur.

Düğünde asıl eğlenceler bu gece oğlan evinde düzenlenir. Hemen havanın kararmaya başladığı saatlerde saz ve darbuka sesleri, sanki evlenecek gençlerin mutluluğunu dalga dalga yayar. Zaman zaman yöresel hak oyunlarını sergeleyen seymenler çıkar konuklara Anadolu'nun coşkulu kaşık oyularını sunarlar. Daha sonra kız evine çalgı ile kınaya gidilir. burada düzenlenen eğlenceden sonra kına yakılır ve tekrar çalgı ile dönülür.

Oğlan evinde, pazar sabahı erken saatlerde başlayan bir telâş görülür. Artık gelin alma hazırlıkları yapılmaktadır. Gelin taksisi, çiçek ve renkli kurdalelerle süslenir. Öğleye doğru eş ve dostların da katıldığı taksi, kamyon, otobüs konvoyu ile kız evine gelinir. Kısa bir eğlenceden sonra gençlere de bayrak teslimi, toprak bastı parası vermek âdettir. Ayrıca çeşitli adlarla bazı bahşişler de verilmekte ve alınmaktadır.

Kız babası, kızını tekbirle evinden çıkarır. Taksiye bindirmeden önce dua edilir. Takside gelinin yanında oğlan tarafından yengelerle, kız tarafından iki yengi yer alır. İşlek caddelerde korna çalınarak ve çalgı ile oğlan evine gelinir. Oğlan evine gelirken gelin alayı mezarlık çevresini dolaşır. Oğlan evine gelinince sağdıç damadı taksinin yanına getirir. Damat gelini taksiden indirir. Kurban kesilir, hep birlikte dua edilir. Oğlan evinin büyüğü para ve kuru yemiş saçar. Böylece gelini eve getirirler. Akşam olup yemek yendikten sonra artık gelin zifaf için hazılanır. Akşama kadar misafirler çeyizi ve gelinini görürler. Gelin büyük küçük bütün misafirlerin elini öper.

Damat yatsı namazından sonra tekbir ile eve getirilir. Duası yapılır. Orada bulunan yakın akrabalarının elini öper. Arkadaşları ile tokalaşır ve daha sonra kapatılır.

Gelinin duvağını açan damat görümlük hediyesini sunar ve iki rekat namaz kılarlar. Böylece mutlu bir yuva kurulmuş olur.

Sabahı ise "gelin görme" âdetine akraba ve komşular gider. Çeyizi de görülür.

İlçemizde düğün âdetleri genelde bu şekilde olmakla birlikte, günümüzde ekonomik durum ve zaman nedeniyle bu âdetlerin bazılarının yapılmadığı; düğün salonunda yapılan eğlenceler sonrasında veya nikâh merasimi ile de gelin alındığı görülmektedir.

Sünnet Düğünleri:

İlçemizde sünnet düğünleri tıpkı evlenme törenleri gibi önem taşır. Sünnet genellikle ilkokul çağında yapılır. Aynı davet ve çalgılı eğlenceler düzenlenir.

Sünnet olacak çocuk için bir akşam öncesi "Kına Gecesi" yapılır. akrabalar, komşular, dostlar davet edilir. Eğlenceler düzenlenir. Çocuğun sağ avuç içi ile küçük parmağına kına yakılır.

Sünnet sabahı çocuk için değişik şekillerde gezi düzenlenir. İlgi çeken eski geleneği yansıtmaktadır. Sünnet olacak çocuk sayısı kadar at süslenir ve bir yakınının çektiği at sırtında sünnet çocukları gezdirilir. Dönüşte de takıya tutulur. Dileyen dost ve akrabalar altın veya para takarak o güzel sünnet giysilerini daha bir başka süslerler. Zaman zaman motorsiklet ve taksi ile de çocuk gezdirilmektedir.

Sünnet düğünlerinde mevlit mutlaka okunmaktadır. Gelen davetlilere yemek ikram edilir. Yemek sonrası çay verilir. İlçemizde sünnet düğünlerindeki diğer bir güzel durum da varlıklı aileler kendi çocuğu ile birlikte birkaç fakir çocuğu da sünnet ettirmeleridir.

h-Köbete (Clyln):

Bir başka güzelliği olan âdetimizdir. Genellikle, bir ailenin ilk çocuğundan sonra akraba ve komşular yemeğe davet edilir. Sadece kadınların katıldığı bir törendir. Yöresel hamur yemeği olan "Köbete" bu törende en seçkin yemektir.

Sabahtan genç annenin arkaba ve yakınları toplanarak et ve hamurdan oluşan köbeteler hazırlarlar. Öğleye doğru davetliler gelirler. Komposto ile birlikte köbeteler yenir.

Mevlit okunmasına geçilir. Mevlit dinlenir. Çay içilir. Gelen davetliler bebeğe getirdikleri daha çok el örgülerinden oluşan hediyelerini sunarlar. Halkımızın arasında birlik ve beraberliği sürdüren güzel bir geleneğimizdir.

C-HALK OYUNLARI

a. Seymenler

Nasıl Ege'nin Efe'si, Erzurum'un Dadaş'ı varsa; İç Anadolu'da da tarihi oldukça eskilere giden bu şirin ilçenin, Çifteler'in Seymen'i vardır.

Seymen en az 7 en fazla 9 kişiden oluşan bir ekiptir. Ekibin özel kıyafeti vardır. Bu kıyafet posu, kırma yelek cepken, tozluk ve çarıktan oluşur.

Seymen millî bayramlarda ve evlenme törenlerinde ahengin ve eglencenin en güzelini sergilemek için görevlendirilen bir ekiptir. Görevinde büyük bir sorumluluk tàşıyan bu ekip belirli bir disiplin içinde çalışır. Ekip seymenbaşı ve ekibinden oluşur. Kaşık oyunları sunulur.

Düğünlerde gelen tüm konukların ağırlanması ve onlara sunuculuk hizmetlerinin tamamı seymene aittir. Düğüne gelen konuklar sokak kapısında seymenlerin karşılama ve sevgileri ile içeri alınır. Onlara verilen yemek ve diğer hizmetler tamamlandıktan sonra tekrar uğurlanırlar. Üç gün süren düğünde özel oyunları ile törene katılanlara oyunlarını sunarlar. Seymen oyunları, belli ritim ve oyun kullararına göre gerçekleştirilen oyun düzenidir.

Anadolu geleneklerine uyarak ekip, düğün sahibinin yakını eş ve dostların evlerine çalgı ile birlikte giderek "Dürü" adı verilen hediyeler düğün sahibine gönderilir. Daha çok güzel işlenmiş, boyanmış ve kurdale takılmış bir koç düğün evine hediye olarak ekip tarafından götürülür ve takdim edilir.

Seymen ekibi içinde bir de "Bayraktar" görevlendirilir. Bayraktar'ın görevi direğe asılı bayrağı taşımaktır. Seymene verilen takı ve hediyeler bu bayrak üzerinde gözlenir. Bayraktar en iyi şekilde bayrağı korumak zorundadır. Bayraktar'ın bu bayrağı çaldırması veya kaptırması ekibin tümü için en kötü durum ve cezadır. Ekibin tüm varlığı ve sevgisi kaybolur.

Düğün törenlerinde seymen ekibi için özel bir koç kesilir ve ikramlar yapılır.

Bu güzel ekip çalışasının artık gözlerden uzaklaşarak benliğini yitirmeye başlamasının üzüntüsünü ve eksikliğini duymaktayız. İnancımız gençlerimizin kısa sürede bir seymen ekibi oluşturacağı ve sosyal yaşamımızı renklendireceği doğrultusundadır.

Önceki Yıllarda İki Seymenimiz

Yaşanmış bir olay halkımızın bu istek ve beklentisini dile getirmektedir:

"Tek oğlu olan babanın bütün isteği oğlunun düğününde "Seymen Ekibi" çıkarmaktır. Çiftelerde ise seymen olayı varlığını yavaş yavaş yitirmektedir. Ekipteki bazı üyeler ise yaşlandıklarını ileri sürerek oynamak istemediklerini belirtirler. Düğün sahibi ise: -Ben de bu düğünü iptal ediyorum oğlum bekar kalsın. der. Yemin ederek ayrılır. Bu durumda çaresiz kalan ekip yeniden kurulur. En güzel oyunlarını sunarak görevine yerine getirir. Böylece mutlu bir yuva daha kurulmuş olur."

b. Kafkas Halk Oyunları

Kafkas Halk Oyunları, şiir ve güzel sanatlar üstünlüğünü aksettiren, aynı zamanda Kafkas Türklerinin binlerce yıllık özgürlük mücadelesinin sembolü olan bir folklordur.

Kafkas Hak Oyunları Çifteler'de ve Çifteler'in köyleri olan Akhisar, Belpınar, Yazılıkaya ve Ağlarca'da Kafkas giysileri ile oynanmaktadır.

Yöremizde millî bayramlarda, özel günlerde ve Kafkas düğünlerinde renk katan, millî duyguları coşturan Kafkas Hak Oyunları hayranlık ve ilgi ile izlenmektedir.

Kıvrak, sert, coşkun figürlerle cesaret ve kahramanlık sembolü olarak sunulan Kafkas Halk Oyunlarında enstrüman olar "akardion" ve Kafkas mızıkası" ile tempo olarak tahta parçaları kullanılmaktadır.

Her birinin, başka bir güzelliği ve anlamı olan bu oyunlardan birkaçını belirtmeden geçemeyeceğiz: Renk ve çok figürlü, kızların erkeklerin sağında yer alarak 10-12 çiftin oynadığı "VİNK"; Kafkas Türklerinin kadına verdiği değer ve saygının bir ifadesi olan, bir kız ve iki erkeğin oynadığı "KISKANÇ"; kızların çok zarif ve akıcı, erkeklerin ise sert hareketlerini gösteren "ÇEÇEN"; kahramanlık ve cesaretin sembolü "ŞAMİL"dir. "APSUVA", "KAFETEYNA", "LEZGİNKA", "KAZASKA", "ZİYA BİY", "TÜZ TEPSEV" beğeni ile seyredilir.

Çifteler'de bulunan Kafkas Kültür Derneği başarı ile bu kültürel çalışmalara yardımcı olmaktadır.

Kafkas Halk Oyunları Ekibi

D-EL SANATLARI

El Sanatları, insanların dış etkenlere karşı beliren ihtiyaçlarından doğan ve giderek yaratıldıkları toplumların yapılarına, geleneklerine, beğenilerine ve kültürlerine göre değişik özellikler gösteren bir sanat kolu; başka bir deyişle bir milletin özgün değerlerini yansıtan çalışmalarının bir bölümüdür. Çeşitli ihtiyaçlara cevap vermenin yanısıra bir süsleme sanatı olarak da gelişen Türk el sanatlarından, ilçemizde yaygın olanları üç bölüme ayırarak incelemeyi uygun bulduk.

a) Dokuma İşleri:

Çifteler ve köylerinde, ağaç tezgahlarda, yurdumuzun hiçbir yöresinde rasltlanmayan çeşitli geometrik desenlerde kilim, torba, kelete, heybe, zili ve yolluk dokunur.

Kilim Dokuyan Kızlar

Eskiden kilimler koyun yünlerinin doğal olarak boyanmasıyla dokunurdu. Meşe, armut, kızılçam, ayva kabuk ve yaprakları ile papatya, adaçayı, sütleğen ve soğan kabukları çeşitli renkte boyalar elde edilmesinde kullanılırdı. Daha sonra sunî iplik boyaları kullanılmaya başlanılmıştır.

Dokunan ürünlerde; kırkbudak, ayıgöbeği, koçbuynuzu, heyal, sinekkanadı, bıçak burnu, kazıklı, kayıklı, karabalıklı, kümbetli ve parmaklı adı verilen desenler işlenir. Ayrıca "sarıkara" denilen kilimler ev tezgâhlarında yaygın şekilde dokunur.

Kilimlerde çözgü ip renkleri genellikle beyaz ve siyah; örgü ip renkleri kırmızı, yeşil, sarı, pembe ve mavidir. Tiftikler saçaklar halinde değişik renklerde boyanarak düz dokuma üzerine işlenir. Bu dokuma işine "tülü" adı verilir.

Koç Boynuzlu Kelete

b) Çorap Örgüleri.

Yün ve orlon iplerle daha çok iki ve üç renkli olmak üzere kadınlar "terlik" adını verdikleri ev içinde giyilen yarım konçlu çorap örerler. Buna "patik" adı da verilmektedir.

Terlik, Çorap ve Heybeler

Uğurböcekleri, horozlu, kuşlar, lâleler, üzümlüler, kirazlar, karafil, fincangüzeli vb. daha pekçok adları olan yüzlerce çeşit desende örülen bu ev içi terlikleri, genç kızların çeyizlerinde de en güzel yerlerde sergilenir.

c) İşleme Çeşitleri:

El emeği ve göz nurunun en güzel örnekleri, ilçemizde işleme çeşitlerinde görülür.

İğne oyası, kanaviçe, mekik, dantel, çin iğnesi, sarma işi en çok ilgi gören işleme çeşitleridir.

İşleme Örnekleri

Yazma Oyaları

E-MUTFAK

Çifteler'in Ünlü Yemekleri:

Her yönüyle tanıtmaya çalıştığımız Çifteler'in en çok tanınan ünlü yemeklerinin adlarını, Bunlardan bazılarının yapılışı vereceğiz.

Bir kısmı zaten yurdumuzun değişik yörelerine yayılmış, sevilerek mutfaklarda en güzel yerini almıştır.

Çifteler mutfağının en belirgin özelliği, lezzetli ve besleyici değerinin yüksek olmasıdır.

Hamur İşleri :

Çiğbörek, cantık, sarıburma, köbete, gözleme, kırma, göceböreği, hınkal, bükme, karaçay böreği, gardoş hıçın ve et hıçın.

Yemekler :

Bulgur köftesi, lahana sarması, arabaşı, kapama, ocak kebap, kaget ve çerkez tavuğu.

Tatlılar :

Höşmerim, şekerpare ve aşure.

Görüyoruz ki;

Çifteler mutfağı geleneksel özelliğini yitirmemiştir. Çoğu ailelerde, yere serilen temiz, nakışlı örtülere yerleştirilen bir kasnak üzerine konulan siniler yenir yemekler.

Çifteler mutfağından en gözde olanlarının yapılışı şu şekildedir.

Hınkal:

Malzemesi: 2 kg. un, 1 yumurta, 500 gr. kıyma (içine karabiber, tuz, kimyon.), 1 çay kaşığı ucu ile tuz.

Yapılışı:

Yayvan bir kapta unun ortası açılır. Yumurta, tuz yeteri kadar su ile yoğrularak sert bir hamur elde edilir. Hamur yumruk büyüklüğünde parçalara ayrılır. Parçaların biri alınıp hamur tahtası üzerinde yuvarlanıp oklava ile 2 cm kalınlığında açılır. Hamur iki santimetre aralıklarla kesilir. kesilmiş parçalar yuvarlanır, yuvarlanan parçalar1.5 cm ara ile kesilir, kesilen parçalar avuç içi ile bol unla bastırılır.

Bastırılan hamurlar oklava ile önce kenarları olmak şartı ile yuvarlak olarak açılır. Açılan yufkaların ortkasına önceden hazırlanmış kıyma, karabiber ve kimyon karışımı tırnak

büyüklüğünde konur. Kıymalı hamurlar ufak ufak pilelerle büzülür ve ucunda pişerken içine su dolması için biraz açık bırakılır.

Pişirmek için büyükçe bir tencereye su koyularak kaynatılır. Suya biraz tuz katılır. Suyun içine hazıranmış hınkallar atılır. Piştikten sonra süzgeçle süzülür ve suyun içinden çıkarılır. Çıkarılan hınkalların üzerine biraz eritilmiş tereyağı gezdirilir.

Havanda ezilen sarımsaklar sulandırılmış olarak bir kaseye dökülür. Bir kâseye de yoğurt konur. Arzu eden hınkalları yoğurta, arzu eden sarımsaklı suya batırıp yiyebilir.

Et Hıçın:

Malzemesi:

I kg. un, 1 su bardağı yoğurt, 1 yumurta, 1 fincan yağ, 1 çay kaşığı kabartma tozu ve 1 çay kaşığı tuz.

İç Malzemesi:

1 kg. kıyma, 1 baş soğan, 6 diş sarımsak, karbiber, tuz, 1 bardak su.

Yapılışı: Hamur malzemeleri yoğrularak kulak memesi yumuşaklığında hamuru hazırlanır. Yapılan hamur bir saat dinlendikten sonra 7 parçaya bölünerek beze yapılır. İlk üç parçası tepsi büyüklüğünde açıllıp yağlanır. Üst üste konur ve bıçakla dört parçaa bölünerek tekrar tepsi büyüklüğünde açılır ve yağlanan tepsiye kenarları dışarı taşacak şekilde yerleştirilir.

Hazırlanan iç karıştırılarak hamurun ortasına konur. Ayrılan bir bezeden üst kapak hamuru yağlanarak hazırlanan için üzerine konarak iki hamur saç örgüsü şekilnde kıvrılır. Ortası 5 cm çapında açılır ve fırında pişirilir.

Arabaşı:

Malzemesi: 1 kg un, yarım tatlı kaşığı tuz, iki adet kurutulmuş kırmızı biber, 1 adet tavuk (hindi, ördek, kaz olabilir), nohut büyüklüğünde limontuzu karıştırılır. (Ateş üzerinde) Karıştırılırken tuz da atılır. İyice karıştırıldıktan sonra karışım ocağa konarak pişirilir. Pişirilirken tahta kaşıkla karıştırılır. Biraz katılaşıp göz göz olunca ateşten indirilip büyük bir tepsiyi kalınlığı 1,5 - 2 cm olarak şekilde dökülür. Sonra serin bir yerde donmaya bırakılır. (Karışım bu şekilde hazılandığı gibi tencereye önceden su koyulup kaynatılarak üzerine yavaş, yavaş unun dökülmesi ile de yapılmaktadır.)

b) Suyu (Çorbası): Tavuk önce haşlanır. Haşlandıktan sonra haşlama suyun içine tavuğun göğüs kısmı etleri küçük küçük parçalanıp katılır. İçine 2 adet kırmızı (ferik) biber ve limon tuzu atılarak tekrar kaynatılır. İsteğe göre servise getirilirken üzerine 2 kaşık tereyağı,

1 kaşık unla yakılarak dökülebilir.

Sofraya getirilen hamur baklava biçiminde kesilir, tepsinin ortası açılır. Büyük bir tasla hazırlanan tavuk suyu çorba ortaya konur. Tahta kaşıkla hamur alınır, tavuk suyuna daldırılır, su alındıktan sonra çiğnemeden yutulur.

Kaşıktan hamuru çorba tasına düşürene ceza olarak "Arabaşı" sırasının onda olduğu söylenir.

Kırma:

Malzemesi: 1 kg. Un, 1 yumurta, 1 tatlı kaşığı tuz, 500 gr. kaymak, 200 gr ekşimik veya peynir.

Yapılışı: Unun içine tuz atılır, yumurta kırılır ve yeteri kadar su ilave edilerek hamur yapılır. hamur orta sertlikte olmalıdır. Hamur beş parçaya bölünür, bölünen hamurlar yumak haline getirilir. Her yumak gayet ince olarak açılır ve temiz bir bez üzerine serilerek hafifçe kuruması beklenir. Kuruyan yufkalardan bir tahta sofra üzerine alınır, biraz peynir veya ekşimik serpilir. Yufka bir ucundan tutularak yarıya kadar kıvrılır. sonra üstten tekrar ekşimik serpilir. Yufka bir ucundan tutularak yarıya kadar kıvrılır sonra üste tekrar ekşimik sepilerek diğer ucundan tutulup öbür uca kadar kıvırılır ve elle iki tarafından toplanarak büzülür dört parmak genişliğinde kesilir. Kesilen her parça bir tepsiye sırayla dizilir. Diğer yufkalarda aynen hazırlanıp tepsiye dizilir.

Kırma tepsisi pişmek üzere fırına konur. Üstü hafif pembeleşene kadar fırında bekletilerek çıkarılır. Üzerine kaymak dökülür ve tekrar fırına sürülür. Kaymağı kızarıncaya kadar kırma fırında pişirilir. Sonra fırından çıkarılarak sıcak olarak servis yapılır.

Höşmerim:

Malzemesi: 250 gr. Un, 250 gr. Kaymak (Krema), 500 gr. reçel.

Yapılışı: Krema geniş bir tavada eritilir. Un eriyik içinde helva gibi hafif kavrulur. Kavrulmuş hamur alınır. Temiz bir sacın (çukur kısmında) üzerine yayılır. Hafif ateşte serenle çevirmek suretiyle kızartılır.

Arzu edilen miktarda parçalar halinde servis tabağına konur. Üzerine arzu edilen miktarda reçel veya eritilmiş bal dökülür, Servis yapılır.

Mercimekli Bükme:

Malzemesi: 1 kg. Un. 2 bardak su, 1 kaşık tuz, 250 gr. mercimek. 1 tutam kırmızı biber, bir tutam karabiber 1 baş soğan.

Yapılışı:

a) Hamur hazırlanması: Normal olarak un-tuz-su karıştırılarak ekmek hamuru biçiminde yoğrulup, hazırlanır. Yumurta büyüklüğünde parçalar yapılır.

b) İç hazırlanması: Mercimek yıkanır, haşlanmış, suyu süzülmüş mercimek üzerine 1 baş soğan rendelenir üzerine tuz karabiber ve kırmızı biber arzu edilirse acı biber de ilâve edilerek elle havkılmak suretiyle ezilir. İç hazırdır.

c) Pişirme: Ayrılan hamurlar oklava ile istenilen kalınlıkta (3 cm) açılır. (Daire şeklinde) yağlanır, ikiye katlanır. Yarım daire şeklindeki hamurun üzerine (yarısına) arzu edilen miktarda iç koyulup diğer yarısı üzerine kapatılır. Parmak darbesi ile kenarları kapatılır. Hazır bükme hafif ateşli saç üzerinde çevrilmek sureti ile pişirilir. Bükme üzerine tereyağı ilâve edilerek servis yapılır.

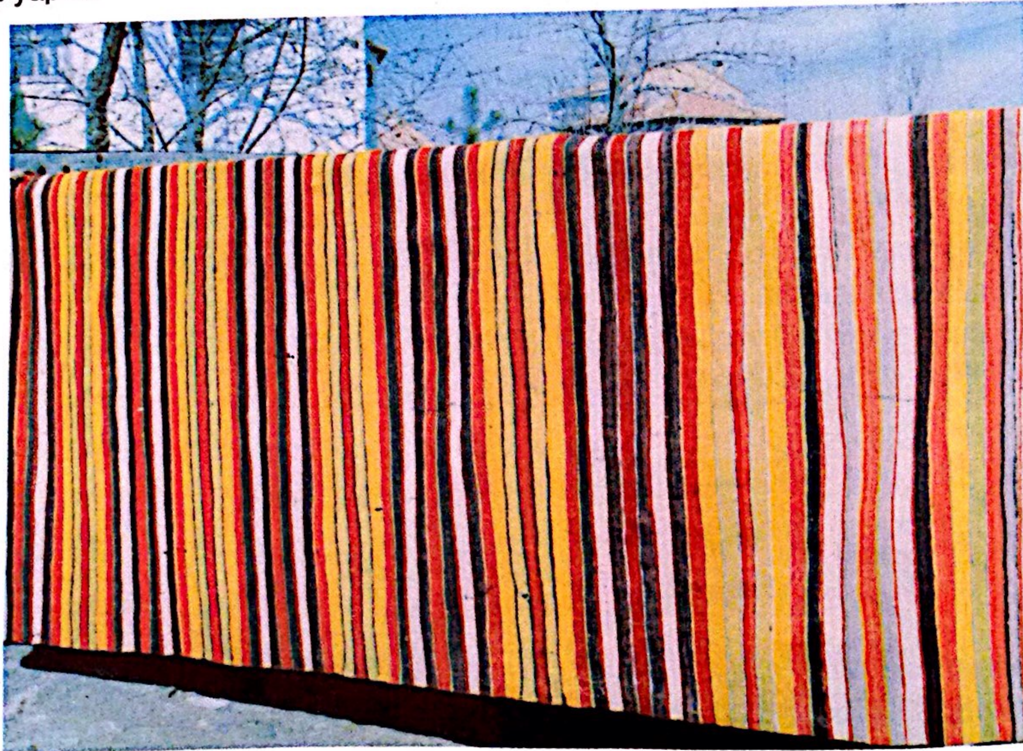
Köbete:

Malzemesi: 2 kg. Un, 500 gr. nişasta, 500 gr. sıvı yağ, 2 adet (250 gr) margarin, 250 gr pirinç, 2 baş soğan, 1 tatlı kaşığı karabiber yeteri kadar tuz, su ve 250 gr. yoğurt.

Yapılışı: Unun içine yoğurt, 1 çay bardağı sıvı yağ, tuz ilâve edip yeteri kadar su ile karıştırılarak kulak memesi yumuşaklığında yoğrulur. Hazırlanan hamur 20 eşit parçaya bölünür. 10 tanesi nişasta ile ince yufka şekilnde açılır. Margarin eritilerek her yufkanın üzerine sürülür ve yufkalar üst üste konarak tepsiye döşenir.

İçin hazırlanışı: 1 tencerede soğanlar küçük küçük doğranır. 2 kaşık yağ ile kavrulur, kıyma da ilâve edilip tekrar kavrulur. 1 bardak su konur, kaynayınca pirinç atılır. Ve suyunu çekinceye kadar pişirilir. Tuz ve karabiber ilâve edilip soğutulur.

Hazırlanan bu iç tepsiye konan 10 yufkanın üzerine serilir. Kalan on yufka aynı şekilde üst üste konulup yağlanır. 10 cm.'lik kareler şeklinde kesilip orta hararetli fırında pişirilir. Servis yapılır.

Sarıkara Kilim Örneği

EKONOMİK DURUM

Seydi Suyu, Bardakçı Suyu, Sarısu, Ilıcabaşı Suyu, Sadıroğlu ve Alikân Suları ile Sakarya Nehri'nin ana kaynağına sahip olan Çifteler'in ekonomisi genel olarak tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır.

Yeraltı ve yerüstü su kaynakları bakımından oldukça zengin bir potansiyele sahip olan ilçemizde; 66,467 hektar olan toplam tarım arazisinden; ancak 12.000 hektarın sulandığı ve yıllık 21.600 hektarın nadasa bırakıldığı gözönüne getirilecek olursa, mevcut su potansiyelinin değerlendirilmediği acı bir gerçek olarak ortaya çıkar. Bu da ilçe ekonomisini tarıma dayanan gelir durumunu olumsuz yönde etkilemektedir.

İlçemiz ve köylerinde yetiştirilen tarımsal ürülerin (hububat, sap, şekerpancarı) kurulacak bir fabrikada değerlendirilmesi, mevcut olan gizli işsizliği bir derece önleyecek ve çevreye ekonomik katkıda bulunacaktır.

Hayvan ürünleri (et, süt, deri, balık) potansiyeli ilçe ihtiyacından çok fazla olup, bu ürünleri değerlendirecek bir kuruluşun ilçede bulunmamasını ayrıca bir eksiklik olarak görmekteyiz.

Sakaryabaşı Su Ürünleri İstasyonu Balık Üretme Havuzları

Osmanlı Devleti zamanında, orduya at yetiştirmek amacıyla 1830'larda kurulan Çifteler Harası (Anadolu Tarım İşletmesi) daha sonra tarım ve hayvancılığın değişik tür ve alanlarında yaptığı örnek çalışmalarla çevre ekonomisine yararlı hizmet vermektedir.

Çifteler Harasında Atlar

Pazar Yeri

İç Anadolu Bölgesi'nin en büyük ve en eski pazarlarından biri ilçemiz Çifteler'de kurulmakta idi. İlçede o yıllarda bulunan 380 hayvan kapasiteli 7 büyük han ile; yazılı kaynaklarda belirtilen, 500-600 araba ve 10-12 kamyonun yüzlerce insanla bu pazara gelmesi ilçemizin

ekonomik yönden önemli bir merkez olduğunu göstermektedir. Günümüzde CUMA günleri kurulan pazara, çevre ilçe ve köylerden gelenler katılmakta; bu durum ilçe ekonomisini canlandırmaktadır. Pazarda birbirini tamamlayıcı nitelikte ayrı yerlerde; Süt ürünleri pazarı, kümes hayvaları pazarı, yün, tiftik ve deri pazarı, tuhafiye ve züccaciye pazarı, sebze pazarı, hayvan pazarı kurulmaktadır. Pek çok sergici ise ufak tezgâhlarıyla pazara katılmaktadır. İlçe ekonomisine büyük canlılık kazandıran pazarın önemli bir yanı da, üretilenlerin aracısız olarak doğrudan doğruya tüketiciye ulaşmakta olmasıdır. Böylece satanların yanında, ucuz ve bol olması ile alanların yüzleri de gülmektedir. Çevre köylerinde yetişen sebze ve meyvelerin yanında; pazarlamacıların kamyonlarla doğrudan üretilen yerlerden getirdikleri sebze ve meyveler bir ucuzluk sağlamaktadır.

Bilinçli olarak yapılan kavun, karpuz ve patates üretimi, istenen verim sağladığı gibi çevre il ve ilçe pazarlarına da taşınmaktadır. Bu durum ve su kaynaklarının zenginliği, ilçemizde sebze ve meyve üretimine önem verildiği takdirde ekonomik yönden büyük gelir getireceğini ve ilçe ekonomisini olumlu yönde etkileyeceğini göstermektedir.

Tarımda kullanılan modern alet ve makineler ilçeye sanayi alanında da bir hareket gelmesini sağlamıştır.

İlçe merkezindeki küçük sanayi kuruluşlarının "Sanayi Sitesi"ne geçmesi ile çalışma ve iş imkânları genişlemiştir. İş yerlerinde her tür alet ve makinelerin bakım ve onarımı yanında bir çok alet ve makinelerin üretimi de yapılmaktadırr.

İlçemizin Eskişehir-Afyon-Konya Karayolu üzerinde olması; çevre ilçe ve köylerle ulaşım imkânlarının iyi olması nedeniyle tarım ve ticarette olduğu gbi sanayiî alanında da olumlu bir gelişme göstereceği izlenimini vermektedir.

a) Tarım ve Hayvancılık:

Çifteler İlçesi, tarımsal potansiyeli yüksek bir ilçe olup, halkının % 80'i çiftlçilikle uğraşmaktadır.

İlçenin yıllık yağış ortalaması 300 mm. yi geçmemektedir. Yıllık yağışın azlığı nedeniyle genelde tarım, kuru tarıma (hububat tarımına) dayanmaktadır. Sulama imkânı olan kesimlerde şekerpancarı, ayçiçeği, patates, yonca tarımı yapılmaktadır.

Mevcut 33 köyümüzden 9'unda hayvancılık, 24'ünde ziraî faaliyetler ağırlıklı olarak görülmektedir. Hayvancılık daha ziyade sürü hayvancılığına dayanmakta olup, (koyun, keçi) dağ köylerimizdedir.

1. Tarım:

İlçede Arazi Kullanma Durumu:

ARAZİ CİNSİ	MİKTARI (ha)
Tarım Arazisi	66.467 (Sulu: 54467-Kuru: 12000)
Çayır Mer'a	12.558
Orman	19.944
Diğer	2.878

İlçenin toprak yapısı:

Kahverengi topraklar ilçenin en önemli toprak grubunu oluşturmakta ve bunu sırayla kahverengi orman, kalkersiz kahrevergi orman, alüviyal, kolüviyal ve hidroformik alüviyal toprak grupları tipik etmektedir.

Kahverengi, alüviyal, hidroformik alüviyal toprak grupları ilçenin ova kısmında; kahverengi orman, kalkersiz kahverengi orman ve kolüviyal toprak grupları ilçenin daha yüksek olan kısımlarında bulunmaktadır. İlçe topraklarının çoğunun pH'ı 7.5 üzerindedi. Bünye olarak karışık bir yapıya sahiptir. killi bünyeli topraklar çoğunluktadır.

Üretim:

İlçe topraklarının büyük bir kısmında (54.467 ha) kuru şartlarda tarım yapılmaktadır. kuru tarım, nadas ağırlıklı apıldığından, söz konusu arazi her iki yılda bir üretime sokulabilmektedir.

İlçenin mevcut su kaynakları geliştirildiğinde, sulu tarım yapılan arazileri büyütmek mümkün olacaktır.

İlçede ekilen arazinin % 90'nında hububat tarım yapılmaktadır. Hububat ekilişlerinde ön sırayı buğday alır. Daha sonra sırasıyla arpa ve yulaf ekilişi gelir. Uzun yıllar ortalaması dikkate alındığında, ilçede üretimi yapılan ürünler ve rekolteleri aşağıdaki gibidir.

Ekiliş Çeşidi	Ekiliş Miktarı (Ha)	Rekolte (Ton)
Buğday	21.000	63.000
Arpa	18.000	50.400
Yulaf	1.000	1.100
Nohut	400	360
Yeşil Mercimek	80	64
Ayçiçeği	450	540
Şekerpancarı	3.000	135.000
Patates	200	4.000
Fasulye (Kuru)	15	12
Yonca	420	4.200(Kuru ot)
Bağ	10	50
Kavun-Karpuz	170	3.400
Meyve	1.000	600
Sebze	22	
Nadas	21.600	

İlçede Gerek-79, Kundura-1149, Bezostia-1, Atay-85, Kıraç,66, Kırkpınar-79 buğday çeşitleri, Tokak 157/37 arpa çeşidi ekilmektedir.

Sanayi bitkilerinden şekerpancarının ekilişine 1949 yılında başlanmış olup, her yıl artan miktarlarda sulu tarıma uygun olan bölgelerde yetiştirilmeye devam edilmektedir. İlçede Yıldızören ve Sadıroğlu köylerinin mer'alarında doğal olarak mantar yetişmektedir. Yağışın bol olduğu yıllarda önemli miktarda mantar toplanıp pazarlanmaktadır.

2. Hayvancılık:

İlçenin Hayvan Varlığı:

GRUBU	CİNSİ	MİKTARI(Ad.)
Büyükbaş	Sığır	7.663
	Manda	14
Küçükbaş	Koyun	62.855
	Keçi	18.615
İş Hayvanları	At	884
	Katır	2
	Eşek	963
Kanatlılar	Tavuk-Kaz	
	Hindi-Ördek	63.750

Hayvan Pazarı

Hayvancılıktan elde edilen ürünler aşağıda olduğu gibidir.

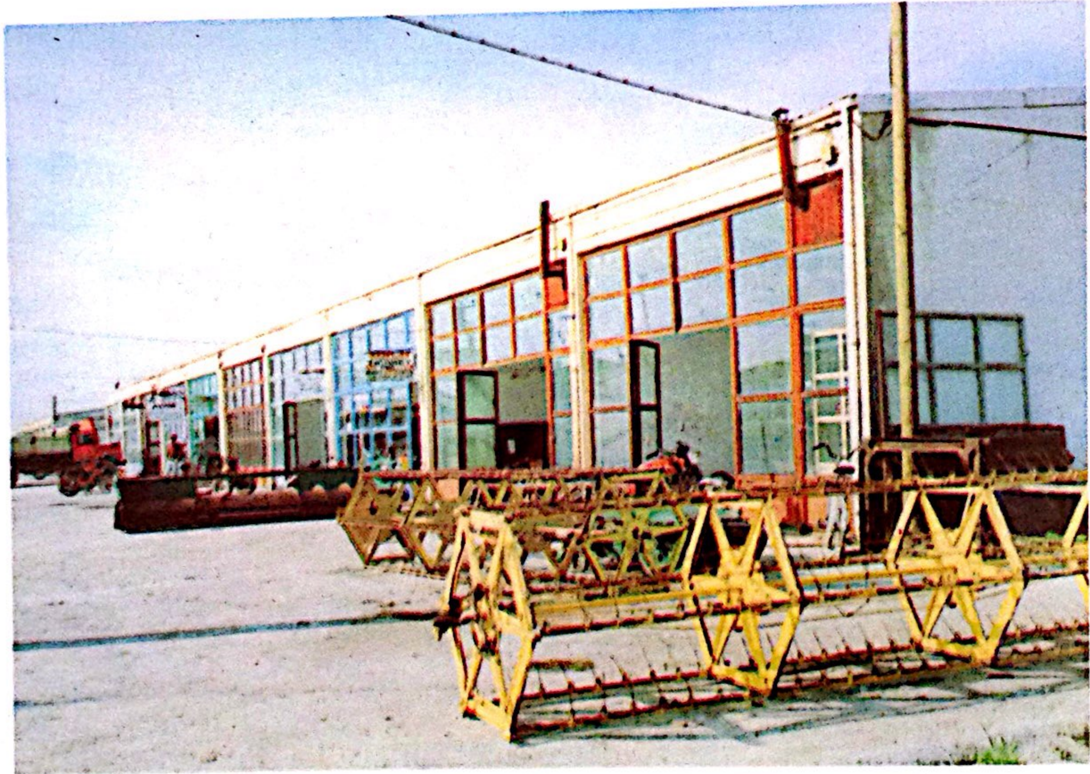
Grubu	Cinsi	Et Ürünleri (Ton)	Süt Ürünleri (Ton)	Yapağı-Tiftik (Ton)	Yumurta (Adet)
Büyükbaş	Sığır	275	6.400	—	—
Küçükbaş	Koyun	155	1.260	93	—
	Keçi	54	400	27	—
Kanatlı	Kavuk	20	—	—	6.000.000

İlçede 28 köyde yoğun olmamakla birlikte aracılık da yapılmaktadır. Arıcılığın durumu aşağıda olduğu gibidir.

Kovan Cinsi	Kovan Adedi	Bal Üretimi (kg)	Balmumu Üretimi (kg)
Eski Usul Kovan	360	—	—
Fenni Kovan	480	12.600	360

b) Sanayi:

İlçemizde sanayinin gelişmesi son yıllara dayanmaktadır. Önceleri ilçe merkezindeki atelye ve işyerindeki çalışmalarını sürdüren esnaf ve sanatkârlar, 22.03.1976 tarihinde S.S.Küçük Sanayi Sitesi Kooperatifini kurmuşlardır. % 15'i ortakların, % 85'i Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın katkılarıyla yapılıp tamamlanan İlçe Küçük Sanayi Sitesi'nin 17.11.1987 tarihinde hizmete açılmasıyla buraya taşınmışlardır.

Sanayi Sitesi

İlçemiz Küçük Sanayi Sitesi'nde;

-Yüksek frekans kaynağı kullanılarak, enjeksiyonlu ve serigrafili her çeşit plastik işleri, rozet, arma, plâket ve reklâm işleri,

-Oto akü imalâtı ve tamiri, eksoz imalâtı ve tamiri, her türlü radyatör işleri, dizel motorların mazot pompaları tamiri, her türlü motor tamiri, oto kaporta ve boya işleri, demir doğrama işleri, tornacılık ve kaynakçılık işleri,

-Her çeşit tarım aletleri yapım ve onarımı, biçer-döver kaporta, elek ve sarsak imalâtı,

-Her türlü ağaç doğrama, mobilya imalâtı, ağaç parke imalâtı,

-Yazılıkaya ytong taşının inşaata uygun kalıplarda kesilmesi,

-Mermer, kesme, tornalama işleri yapılmaktadır.

İlçe merkezinde un ve yem üretimi yapan özel bir fabrika ile 1 adet un değirmeni vardır.

Fabrikalaşma için gerekli su, arazi ve tarımsal imkânların bulunduğu ilçemizde yeni fabrikaların kurulması dileğimizdir.

İlçemiz ve Köylerinde Faalyette Bulunan İşyerleri ve Ticarethaneler:

1-Akücü (Oto Elektrikçi)-1
2-Bakkal-150
3-Berber-19
4-Börekçi-4
5-Bileyici-1
6-Bisiklet Tamircisi-1
7-Buzdolabı Tamircisi-3
8-Camcı-3
9-Celep-47
10-Değirmenci-5
11-Demir Doramacı-15
12-Dikiş Makinası Tamircisi-1
13-Diş Protezci-3
14-Eczacı-5
15-Elbise Temizlemeci-1
16-Elektrik Tesisatçı-9
17-Fırıncı-8
18-Fotoğrafçı-5
19-Gazeteci-1
20-Halı-Mobilyacı-8
21-Hırdavatçı-8
22-İnşaat Malzemesi Satıcısı-8
23-İnşaat Mühendisi-1
24-İnşaat Ustası-19
25-Kalaycı-2
26-Kahveci-110
27-Kaportacı-4
28-Kasap-20
29-Kavaf-15
30-Kaynakçı-25
31-Keresteci-8
32-Kuaför(kadın)-8
33-Kundura Tamicisi-9
34-Kuru Yemişçi-6
35-Kuyumcu-4
36-Konfeksiyoncu-4
37-Köfteci-13
38-Lokantacı-26
39-Mahrukatçı-8
40-Mandıracı-1
41-Manifaturacı-12
42-Marangoz-17
43-Matbaacı-1
44-Meşrubat Bayii-2
45-Muhasebeci-5
46-Motosiklet Tamircisi-2
47-Nalbant-3
48-Otelci-1
49-Otolastik Bayii-13
50-Otolastik Tamircisi-7
51-Otoboyacı-1
52-Oto Pompa Ayarcısı-1
53-Oto Tamircisi-21
54-Oto Yedek Parçacı-9
55-Örgücü-1
56-Pastacı-5
57-Petrol Bayii-8
58-Plastik Boru Bayii-2
59-Plastik Mamül İmalat-2
60-Radyatörcü-2
61-Radyo-TV Tamircisi-3
62-Römorkçu-1
63-Saat Tamircisi-3
64-Saraç-3
65-Sebzeci-86
66-Sobacı-6
67-Su Tesisatçısı-2
68-Testici-1
69-Tekel Bayii-7
70-Terzi-21
71-Tornacı-12
72-Tuhafiyeci-47
73-Tüp Bayii-3
74-Tuzcu-2
75-Yün Tarakçı-1
76-Zahireci-27
77-Zirai Aletler Satıcı-39
78-Ziraat Aletleri ve Tamircisi ve Hurdacı-23
79-Züccaciye-17

1-Toplam 79 meslek dalında 1028 kayıtlı üyenin var olduğu Küçük Esnaf ve Sana Derneği puantaj defterinden çıkarılmıştır.

2- Bu listeye Şoför Esnâfı ve evlerde bilhassa kadınların aile bütçesine katkı am yaptığı çeşitli üretimler dahil edilmemiştir.

3- Ayrıca, bu listede yer almayan; 1 Diş Doktoru, 3 Avukat, 1 Laborant, 4 Dokt Sünnetçi vardır.

Modern Besihane

Sakaryabaşı Pekin Ördekleri

Yazılıkaya (MidasŞehri): Çifteler ilçesi sınırları içinde, ilçe merkezine 39 km. uzaklıkta olup asfalt yolu bulunur. Birçok yerli yabancı tarihi eserlerde, Eskişehir ilini tanıtan kitaplarda ve kitabımızın tarihi bölümünde yeterince bilgi bulunan ve ilçemize her yönüyle önem kazandıran bu tarihî ve turistik merkez hakkında ayrıca bilgi vermeden, sadece anıt niteliğindeki eserlerinin listesini vermekle yetiniyoruz.

Yazılıkaya Kaya Mezarları

1. Midas(Apollon) anıtları, 2-3-4-5 Frig kaya mezarları 6-Altar, 7-8 Frig kaya mezarları, 9-Merdiven basamakları, 10- Altar, 11- Arcosolium, 12-Acropolicin, 13- Merdiven basamakları, 14- Frig kitabeli büyük Frig altarı, 15- Abidevî Frig nişi, 16-Kaya mezarı, 17-Kaya mezarı ve kaya kabartması (roliefi), 18-Kayaya oyulmuş Frig kitabesi, 19-Kayaya oyulmuş taht, 20-21-22 Yüzleri düzgün kesilmiş önemsiz kaya gurupları, 23-Bir gurup yer altı sarnıcı, 24-25 Altarlar, 26-Bitmemiş anıt (batış abidesi), 27-Kesme Kaya 28- Yukarı doğru çıkan iyi durumda basamaklar, 29-Yeraltı mağarası, 30-Kale duvarı, 31-Çeşme, 32-Frig kitabeli altarlar, 33-Mezara ait oda, 34- Latin kitabeli mezara ait oda.

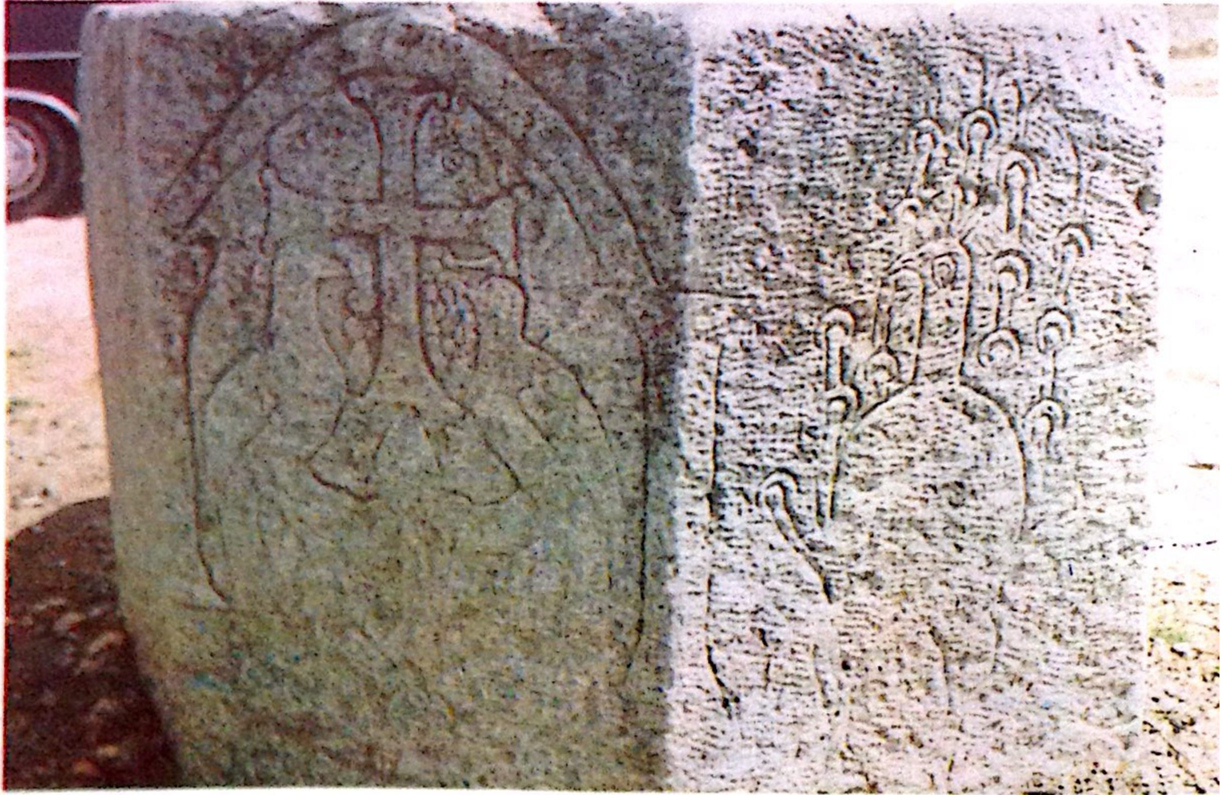
Bunlara ilâveten Yazılıkaya civarında, Kuzeyinde Gökgöz Kale, Pişmişkale, Akparakale, Çukurca köyü yolunun batısında Arezastis Anıtı, çam ormanları, çeşme ve yaylalar buraya gelenlerin gezip görmesinde yarar gördüğümüz yerlerdir.

Han Kasabası (Kakkabokone, Ulukilise, Yenihan, Han Barçun):

Tarihi çok eskiye dayanan ve önemli bir bölge olan kasaba, Çifteler ilçe merkezine 39 km. uzaklıktadır. Bu yolun 28 km.si asfalttır.

Yazılıkaya-Gökgöz Kale, Pişmişkale ve Akparakale

Han Tepe Mahallesinde Tarihi Taş

Bölgeyi tarih ve turizm yönünden tanıtmak amacıyla, Anıtlar Yüksek Kurulu kararı ile korumaya alınmış, çoğu Osmanlı Devleti zamanından kalmış tarihî eserlerin listesini veriyoruz:

1. Meydan Çeşmesi, 2. Çeşme (Çınçın Çeşme), 3. Hüsrev Paşa Camii, 4. Eski Yol, 5. Hüsrev Paşa ilkokulu, 6. Hanköy Yeraltı Şehri.

Bu listedeki yerlerin dışında, buraya gelenlerin gezip görebilecekleri birçok tarihî ve doğal güzellikler de vardır. Manastır, Üç Çeşme Örenleri, Karakuyu, Böktü örenleri, Göktepe, Devinleri, Kirazlı yayla bunlar arasında sayılabilir.

Han Kasabası Erten Mahallesi (Aurtoun):

Han Erten Mahallesi Öküz Başı Figürlü Taş

Çifteler ilçe merkezine 28 km.si asfalt olan 33 km.lik yol ile bağlıdır. Başta Erten Kalesi olmak üzere kilise kalıntıları, kaya mezarları, kabartmalı yerli kayalar, çeşitli örenler bulunur. ... beraber tarihte "Santabaris" veya "Akkilise" de denilen bu yerlerde çeşitli

Akhisar Köyü Kaya Mezarları

Akhisar Köyü:

Çifteler ilçesi merkezine 28 km.si asfalt,61 km.lik yol ile bağlı bulunan bu köyde; Kale, Ahlatça, Dübecik, Üç kaya, Kezban alanı, Çullu yayla, Sögütlü mevkilerinde çeşitli kaya mezarları, sarnıç ve yeraltı odaları bulunur. Ormanlık bir köy olan Akhisar ve çevresinde yayla turizmine uygun birçok yerler de vardır.

Ortaköy:

Çifteler ilçe merkezine 32 km. uzaklıktadır. Yolun bir kısmı asfalttır. Tarihteki adı kesin olarak bilinmeyen; fakat "Basilika" veya "Kanais-al" olabileceği tahmin edilen bu köyde, Roma ve Bizans dönemlerinden kalma, geniş bir alana yayılmış bir yerleşim merkezinin kalıntıları bulunmaktadır.

Höyükler:

Anadolu'nun birçok yerinde olduğu gibi ilçemiz sınırları içinde de çok höyük mevcuttur. Henüz tam olarak tesbitleri yapılmamış ve hiçbir arkeolojik kazıya tâbi tutulmamış bu höyüklerin bir kısmının 24.07.1981 tarihinde Eskişehir Müze müdürlüğü tarafından tescil edildiğini görmekteyiz. Fakat bu tesbit ve tescilin eksik olduğunu burada belirtmekte fayda görmekte ve bu höyüklerin bir listesini sunmaktayız.

Eminekin höyük (I), Eminekin (Türbetepe höyük II), Kumarcı höyüğü, Hamitli höyük, Çıngıllı höyük, Osmaniye höyük, Kulapa höyük, Erten höyük, Zaferhamit Höyük, Ilıcabaşı höyük (I), Ilıcabaşı höyük (II), Dağılgan (Lokurtepe) höyük, Sakarbaşı (Hamamkaya) höyük, Aslanlı höyük, Saithalimpaşa (Kartaltepe) höyük vb.

Arslanlı Köyü, Aslanlı Höyük

Sakaryabaşı:

İlçe merkezinin 3 km. güneyinde yer alan ve Sakarya Nehri'nin doğuş yeri olan bu güzel mesire yeri, komşu birçok ile ve ilçe halkının gezdiği ve eğlendiği yerdir. Bu yüzden Çifteler deyince akla mutlaka Sakaryabaşı da gelir.

Sakaryabaşı Canlı Balık Lokantası

Geniş bir alana kurulmuş mesire yeri, tatil günleri dolup taşar. Su kenarında iki güzel canlı balık lokantası gelenlere hizmet verir. Piknik yerleri mevcuttur. Yüzmeye müsait birçok yeri vardır. Fakat bunlar içinde Gökgöz havuzu, 8,5 m. derinliğinde pırıl pırıl suyu ile herkesi kendine çeker. Mescidi, otoparkı, çocuk parkı vb. mevcuttur.

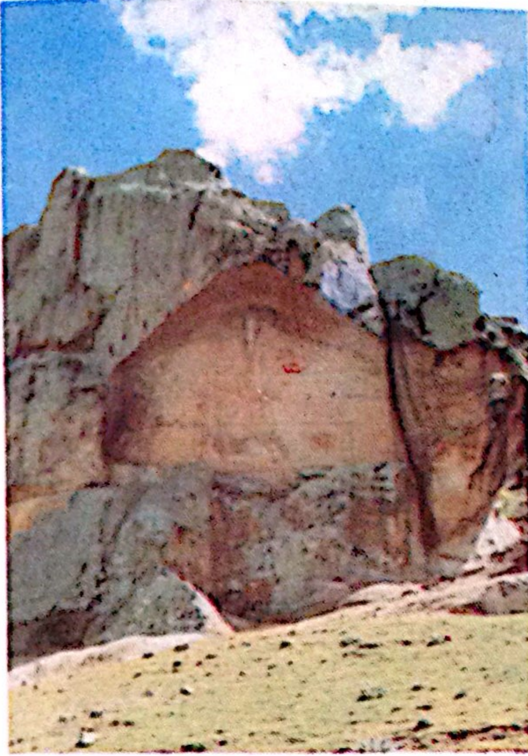
Uygun konaklama, spor ve yüzme havuzu tesislerinin yapılması ile geniş amaçlı kullanma imkânı ve canlılık kazanacağına inanıyoruz. Ayrıca nehrin çevresinde ılık bir suyun kaynadığı Hamamkaya, çeşitli gözeler, Sarıkayalar da gezip görenlerin büyük ilgisini çeker. Ziyaretçiler, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nin Su Ürünleri İstasyonu'nu da büyük bir merakla İncelerler.

Eminekin-Körhasan Köyleri:

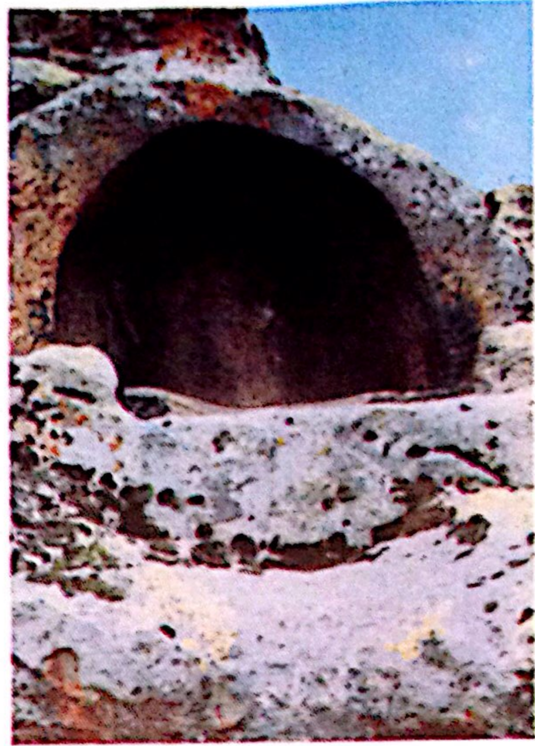
Çifteler'e 8-14 km. uzaklıkta Sakarya nehrinin kenarında kurulmuş olan bu köylerde, çeşitli yörelerden balık avı amacıyla gelenlere çok sık raslanır. Balık tutmaya elverişli birçok yer bulunur. Ağaçlık olup, konaklamaya müsaittir. Eminekin barajı çevresi, ilkbahar ve yaz aylarında bir mesire yeri olarak kullanılır.

Ilıcabaşı:

İlçe mekezine 10 km.lik asfalt yol ile bağlı olup, Ilıcabaşı suyunun kaynak yeridir. Balık avlamaya elverişli bu yer, çevrenin güzel mesire yerlerinden biridir.

Yazılıkaya Bitmemiş Anıt

Yazılıkaya Kaya Mezarı

Yazılıkaya Samıçlar

Han Erten Mah. Hitit Kabartması

Kral Yolu Kayı Köyü Geçişi

Han Tepe Mahallesi İpek Yolu Kalıntıları

Ortaköy Türbe Önü

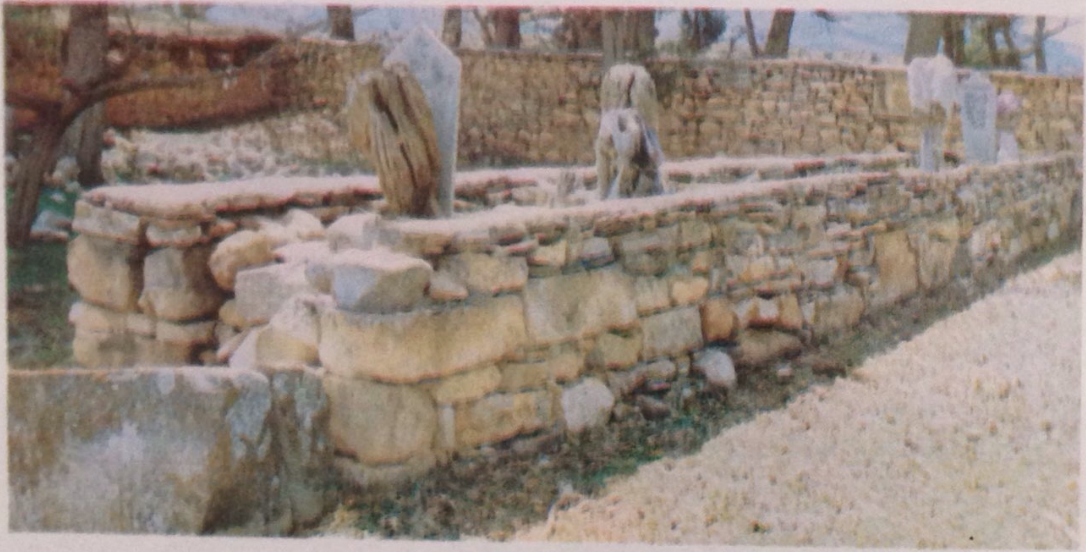
Belpınar Çeşmeleri

Han Kasabası Meydan Çeşmesi

Han Kasabası Hamamında Vaftiz Taşı

Han Kasabası Şehitler

Tarihi Eminekin Değirmeni

FOTOĞRAFLARDA ÇİFTELER

1950 YILLARINDA ÇİFTELER

ÇİFTELER
YERİ

ÇİFTELER
HAYVAN - PAZARI

Mehter Takımı Çiftelerde

16.4.1951 Çifteler İlk Belediye Meclisi

Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın Çifteler Heyetini Kabulü

Eminekin Caddesi

Evliya Çelebi Bulvarı

Cumhuriyet Meydanı

ÇİFTELER'İN YAKIN TARİH KRONOLOJİSİ

1921-14 Ağustos 1921	Yunan İşgali (Çifteler ve Yöresi)
1921-17 Eylül	Çifteler'in Yunan İşgalinden Kurtulması.
1933	Çifteler Bölge Yatılı İlkokulu'nun Açılması.
1940-4 Nisan	Çifteler Köy Enstitüsü'nün Kuruluşu.
1945	Jandarma Birlik Komutanlığı'nın faaliyete geçmesi.
1947	Eskişehir-Afyon-Konya Karayolunun Hizmete Açılması.
1947	Çifteler Kavaflar Çarşısı, sebze ve hayvan pazarının genişletilerek yeniden hizmete açılması.
1948-9 Mayıs	Sakaryabaşı'nda Celâl Bayar ve Adnan Menderes'in de katılmasıyla yapılan İlk Miting.
1949-1 Nisan	Çifteler'de İlk Pancar Ekilişi.
1950-1 Ekim	Panayır'ın Açılışı(Cumhurbaşkanı Celâl Bayar, Başbakan Adnan Menderes, Maliye Bakanı Hasan Polatkan'ın Katılmasıyla).
1951	Toprak Mahulleri Ekip Şefliği'nin Açılması.
1951-16 Nisan	Çifteler Belediye Teşilâtının Kurulması.
1951-31 Eylül	Çifteler'de İlk Hayvan Sergisinin Açlması.
1954	İlçe Hükümet Tabipliği'nin Kuruluşu.
1954-28 Haziran	Çifteler'in İlçe olması (6321 Sayılı Kanunla).
1955	Askerlik Şube Başkanlığı'nın hizmete başlaması.
1955-27 Eylül	Ziraat Bankası'nın Ajans olarak Açılması.
1955	İlk Ortaokulun Açılışı.
1956-18 Aralık	ÂşıkZülâli'nin İlçemizde Ölümü.
1956-19 Mart	Hükümet Konağı'nın Hizmete Girmesi.
1958-1 Ocak	Sakaryabaşı'nda Elektrik üretimine geçiş.
1959-5 Mayıs	1781 Yılında Yapılan Minaresinin aynen kalmasıyla eski camiinin yıkılıp yeniden çarşı Camisi'nin yapılması.
1960-12 Şubat	İlçede Sakaryabaşı'nda sağlanan İlk elektriğin yanması.
1968	İlçede Emniyet Teşkilâtı'nın hizmete başlaması.
1969-2 Eylül	İlçede "Gerçek Yol Gazetesinin" yayına başlaması.
1971	Devlet Hastanesinin Hizmete Başlaması.
1971	İlçede Elektriğin Eskişehir Hattına bağlanması.
1972-23 Şubat	Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü'nün Açılması.
1973	İlk Lisenin Açılması.
1975-13 Ekim	Bülent Ecevit'in Çifteler'e Gelişi.
1977-8 Nisan	Han Kasabasındaki Eski Eserlerin Kültür Bakanlığı'nca Tescili (Karar No: A-436).
1977-9 Aralık	Süleyman Demirel'in Çifteler'e Gelişi.
1978-20 Eylül	Çifteler Spor Kulübü'nün tescili.
1981-24 Temmuz	İlçedeki Höyüklerin Kültür Bakanlığı'nca Tescili (Karar no: A-3012).

1984- Mart	
1985-30 Kasım	Turgut Özal'ın İlçeye Gelişi.
1987-29 Temmuz	Afet Evleri'nin Açılışı.
1987-17 Kasım	Küçük Sanayi Sitesi'nin Hizmete Açılması.
1987-20 Kasım	Erdal İnönü'nün İlçemize Gelişi.

Çarşı Camii

KAYNAKLAR

YAZARIN ADI:	KİTABIN ADI:	BASILDIĞI YER:
AKURGAL Erkem	Ancient Civilization and Ruins Of Turkey S. 270	
AYKUT Nezihi	IV. Murat'ın Reyan Seferi Menzilanamesi	İstanbul 1984 Edebiyat Fak. Yay.
BELEN Fahri	Türk Kurtuluş Savaşı S. 364. 365. Askeri Siyasi, sosyal yönleriyle. Sakarya. 14.20. Eylül Kroki. 26.28.	Başbakanlık Basımevi-Ankara
CALDER M. and Bean E. George	A. Classicae Map of Asia Miner (Harita)	Eskişehir 1988
ÇELİKKANAT Fikret PARLATAN Ertan	Eskişehir Turizm Kitabı	Eskişehir 1966
DAHİLİYE VEKÂLETİ Nüfus Müdüriyet-i Umumisi Neşriyatı	Son Teşkilât-ı Mülkiyede Köylerimiz	İstanbul 1928
DANİŞMENT İsmail Hami	İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi cilt 3 Sahife: 372-390	
D.İ.E.	1985 Sayım Sonuçları	D.İ.E. Matbaası Ankara 21.10.1986
DEVRİM Mehmet Saffet	Şu Bizim Belde	Ankara. 1975
DİZDAROĞLU Hikmet	Halk Şiirinde Türler	Ankara. 1969
Eskişehir Valiliği Komisyo	Cumhuriyet'in 50. Yılında İl Yıllığı	Eskişehir.1973
Eskişehir Valiliği Komisyon	Atatürk'ün Doğmunun 100. Yıl Dönümünde Eskişehir	Eskişehir. 1981
Eskişehir Valiliği Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Eskişehir Turizm Envanteri	1983
Eskişehir Valiliği	Eskişehir İl Yıllığı. 1967	Ajans Türk Matbacılık Ankara
Eskişehir Ticaret Odası Yayınları	Eskişehir Sanayi (Dünü-Bugünü-Yarını)	Eskişehir-1988
Eskişehir Müze Müdürlüğü	Müzelerler Haftası Bülteni (18-24 Mayıs)	
Komisyon	Eskişehir Ticaret ve Sanayi Odası Bülteni	Yıldız Matbası Eskişehir 1933
EYİCE Semavi	Tarih Dergisi Sayı 23 Han Köyünde Hüsrevpaşa Cami	İst. Edebiyat Fakültesi Matbaası 1969
Genel Kurmay Harp Tarihi Başkanlığı Yayınlaı	Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi Cilt III. Kısım 5, Ek: 6	
GÖNCER Süleyman	Afyon İli Tarihi Cilt I	İzmir-1971
GÜNGÖRÜR Avni, CONKER Kemalettin	Eskişehir Kılavuzu	Anıl Matbaası Eskişehir 1952

HALOPALS Emile	Yüksek Frigya	
IŞIK Cahit-SANLIER Kenan	Sosyo Ekonomik Gelişmeler Eskişehir "Nereden Nereye"	Eskişehir 1988
İZBIRAK Reşat Prof. Dr.	Türkiye I	M.E. Basımevi İstanbul 1972
İZBIRAK Reşat Dr.	Eskişehir'le Çifteler Çevresinde Bir Coğrafya Gezisi	
KOMİSYON	Bölgesel Türk Giysileri	İstanbul 1972
NAİMÂ Mustafa Efendi	Nâimâ Tarihi Cilt 3-4 (Çeşitli Sahifeler)	1281 Baskı (1865) Milâdi
NASRATTINOĞLU İrfan Ünver	Posof'lu Âşık Zülâli	Ankara-1987
ÖNPEKER Hikmet	İlimiz Eskişehir	Uğur Matbası Eskişehir
ÖZGÜL Yayınları	İlimiz Eskişehir (Turistik Eskişehir İl Haritası ve Karayolları haritası İlaveli)	Isparta
SAHİLLİOĞLU Halil Doç. Dr	IV. Murat'ın Bağdat Seferi Menzilnâmesi	Türk Tarih Kurumu-Ankara
SARAÇOĞLU Yücel	Eskişehir Çevre İncelemesi	Eskişehir-1974-
TOKGÖZ Dündar	Eskişehir Tarihi, Turizm ve Eski Eserleri Kılavuzu	Akça Yayınları Eskişehir-1978
TOKGÖZ Dündar-İŞCAN Nejat	Frigya (Phrygıa)	Uygur Matbaası Eskişehir
TURFAN Selahattin	Eskişehir Folkloru	Eskişehir
T.C. Başbakanlık Vakıflar Gn. Md.	747 Nolu Defteri Sahife 449	1040 H. (M. 1630) Tarihli
T.C. Genel Kurmay Harp Tarihi Başkanlığı	Şehir ve Kasabaların Bombardıman, İşgal ve Kurtuluş Tarihi	Genel Kurmay Ankara 1977
KOMİSYON	Türk Ansiklopedisi II. Cilt S. 508	
ÜNVER Süheyl Prof. Dr	IV. Murat'ın Revan Seferi Kronolojisi	
YÜCE Celal	Eskişehir Çevre İncelemesi	
YALÇIN Osman	Eskişehir	Özyürek Basımevi. İstanbul 1982

İLÇE TEL. KOD. NO.SU	:	2271
Kaymakamlık	:	1028-1103
Belediye Başkanlığı	:	1038-1081
Belediye İtfaiye	:	1757
Cumhuriyet Savcılığı	:	1044-2150
Emniyet Amirliği	:	1861-1007
Trafik Tescil ve Denetleme	:	1217
Jandarma	:	1090
Devlet Hastanesi	:	1649-1097
Merkez Sağlık Ocağı	:	1524
TEK (Arıza)	:	1029
Otobüs Terminali	:	2465-2747
Otobüs Yazıhanesi (Cami Yanı)	:	2746
Çifteler Taksi Durağı	:	1333
Huzur Taksi Durağı	:	1129
Çifteler Eczanesi	:	1243
Ömür Eczanesi	:	1094
Şifa Eczanesi	:	1621
Yılmaz Eczanesi	:	1960
PTT	:	1932
PTT Bilinmeyen Numaralar	:	011
PTT Arıza	:	021
PTT Şehirlerarası Kayıt	:	031
PTT Milletler arası Kayıt	:	032
PTT Fono tel (Telefon ve Telgraf yazdırma)	:	041
Han Kasabası		
Kasaba Telefon Kod No	:	2271
Belediye Başkanlığı	:	6051-6052
Sağlık Ocağı	:	6126
PTT	:	1434

İÇİNDEKİLER

Sahife No:

"ÇİFTELER" Kitabı Yanlış-Doğru Listesi

Sahife No	Satır No	Yanlış	Doğru
4.	34	Yazalıkaya	Yazılıkaya
5	6	Bölgenize	Bölgemizde
7	2	Aksihar	Akhisar
10	2	Emintekin	Eminekin
28	22	1962	1966
23	26	19.12.1979	-
34	15	1984	1988
37	20	142	437
37	21	300	595
37	23	437	142
37	24	555	260
53	13	İçin	İçi
60	16	1896	1869
73	12	1000	10000
77	32	1334	1934
87	8	Rüstem	Hüsrev
87	16	Kaynaklanan	Kaynaklardan
89	26	Üzülmemezın	Üzülmemizin
93	8	Fer[illegible]d'ın	Ferhad'ım
97	12	Dörlüğü	Dörtlüğü
98	23	Selim Bey	Salim Bey
100	6	Yeni	Yine
100	7	1954	1951
103	26	Ekineler	Ekinler
105	3	Gleirsin	Gelirsin
107	15	adı	aldı
111	20	Ap;ollo'nun	Apollo'nun
111	28	İki	Ki
111	39	İçide	İçinde
112	7	Olana	Olan
116	13	Ümetlerin	Ümitlerin
116	23	Avuçarı	Avuçları
118	10	banamzından	namazından
122	15	Posu	Poşu
129	17	Siniler	Sinilerde
156	Alt fotoğraf yazısı	Cumhuriyet Maydanı	Yıldırım cadde[illegible]

ELİMİZDE OLMADAN YAPILAN YANLIŞLARDAN DOLAYI ÖZÜR DİLERİZ.

Ayrıca önemli telefonlar bölümünde sehven yazılmayan Gökçe Eczanesi Telefon No:1782'dir.

HAZIRLAMA KURULU

KÖYÜN ADI	İlçeye Uzaklığı (km)	Nüfus Sayımı (1985)	Hane Sayısı	Cami Sayısı	İçme Suyu		Yol Durumu		Telefon		Sağlık		Ulaşım Durumu	
					Köy Çeşmesi	Şebeke	Stabilize	Asfalt	Kod No	Telefon No	Sağlık Ocağı	Sağlıkevi	Otobüs	Minibüs
Abbashalimpaşa	4	781	161	1		X		X	2271	1438				X
Ağlarca	37	117	38	1	X		X		2271	1436			X	
Akdere	35	235	42	1	X		X		2271	1435			X	
Akhisar	61	193	45	1	X		X		491	11617				
Arslanlı	27	251	54	1	X		X		2271	1437			X	
Başara	39	162	33	1	X		X		2271	6204				X
Başkurt	15	137	35	1		X	X		2271	1440		X	X	
Belpınar	10	342	77	1		X		X	2271	1433				X
Çatmapınar	24	296	86	1	X		X		2271	1441				X
Dikilikaya	22	50	24	1		X	X		2271	1442			X	
Dikmen	23	655	138	1		X	X		2271	1444			X	
Doğanay	25	409	77	1		X	X		2271	1443			X	
Eminekin	8	611	128	1		X	X		2271	1445			X	
Gökçekuyu	28	440	91	1		X		X	2271	1446		X	X	
Han Kasabası Han Kasabası	39	1913	457	1		X	X		2271	1434	X		X	
Erten Mahalle Han Kasabası	33	213	32	1	X		X		2271	1439			X	
Tepeköy Mah.	31	291	35	1	X		X		2271	1422			X	
Han Karaağaç	32	381	.73	1	X		X		2271	1453			X	
Hayriye	11	261	47	1		X	X		2271	1447			X	
Ilıcabaşı	10	186	46	1		X		X	2271	1449			X	
İskânkuyu	24	164	43	1	X			X	2271	1448			X	
Kadıkuyusu	22	677	174	1		X	X		2271	1451		X		X
Kayı	34	1009	178	1		X		X	2271	1452		X	X	
Körhasan	14	1308	255	2		X	X		2271	1450		X	X	X
Orhaniye	18	384	96	1		X	X		2271	1454			X	
Ortaköy	32	766	146	2		X	X		2271	1456		X	X	
Osmaniye	14	249	67	1		X	X		2271	1455		X	X	
Peçene	55	177	34	1	X		X		2271	6205			X	
Sadıroğlu	20	415	87	1		X	X		2271	1458			X	
Saithalimpaşa	8	485	94	1		X		X	2271	1459				X
Sarıkavak	25	247	58	1	X		X		2271	1457				X
Yazılakaya	39	161	49	1	X			X	2271	1460			X	
Yenidoğan	30	454	93	1		X	X		2271	1462			X	
Yıldızören	10	438	101	1		X		X	2271	1461		X		X
Zaferhamit	14	291	61	1		X		X	2271	1464				X
TOPLAM		15149	3255	37	13	22	25	10			1	8	25	10

Ford

ANADOL

"foolish casanova"

YAFAYLAR
KUYUMCUSU

BEŞEL
TARIM ÜRÜNLERİ
KİMYEVİ GÜBRE
PAZARLAMA

SATIŞ MERKEZİ
TEL: 9.2271.1742
ADALAR MH.
POTAŞ SOK. 10
ÇİFTELER

BANDIRMA - GEMLİK GUBRE FAB. A.Ş.
ÇİFTELER - EMİRDAĞ YETKİLİ BAYİİ

Besel Tarım Ürünleri Pazarlama Firması olarak:
Kaliteli-Taze ve uygun Fiyatlı Kimyevi Gübre çeşitlerimizle,
en seri şekilde tüm çiftçilerimizin köyüne kadar hizmet etmekten gurur duyarız.
Satışlarımız PEŞİN-VADELİ-VE-BANKA KREDİ'lidir.

SATIŞ ŞUBELERİ: ALİ UZUNOĞLU TEL: 1096

MEHMET GÖKÇE
TEL: 1034

A.MÜRSEL POTAŞ
TEL: 1046

HASAN DURAN
TEL: 1048

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner

HORA
OFSET MATBAACILIK SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
TEL.: 229 47 51 SIHHIYE / ANKARA